

בנק הפועלים

דוחות כספיים



2017

תוכן העניינים

112	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
113	דוח רווח והפסד מאוחד
114	דוח מאוחד על הרווח הכולל
115	מאזן מאוחד
116	דוח על השינויים בהון
118	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
121	ביאורים לדוחות הכספיים
121	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
138	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
139	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
141	ביאור 4 עמלות
141	ביאור 5 הכנסות אחרות
142	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
142	ביאור 7 הוצאות אחרות
143	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
149	ביאור 9 רווח למניה רגילה
150	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
152	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
153	ביאור 12 ניירות-ערך
158	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
161	ביאור 14 אשראי לממשלות
161	ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
164	ביאור 16 בניינים וציוד
165	ביאור 17 נכסים אחרים
166	ביאור 18 פיקדונות הציבור
167	ביאור 19 פיקדונות מבנקים
168	ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
169	ביאור 21 התחייבויות אחרות
169	ביאור 22 זכויות עובדים
179	ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות
183	ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
191	ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
200	ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות
201	ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
207	ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים
234	ביאור 28א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
239	ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
258	ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
260	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
264	ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
273	ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים
280	ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק
284	ביאור 35 יוזמות רגולטוריות
286	ביאור 36 צמצום פעילות בנקאות פרטית בינלאומית

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של הבקרה הפנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו, מיום 25 במרץ 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניות תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובדבר חקירה בנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 25 במרץ 2018

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור ג25. (ב) בדבר חשיפות לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור ג25. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור ג25. בדבר החקירה בנושא FIFA.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 25 במרץ 2018 ככלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

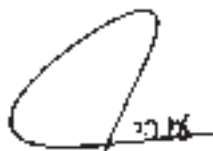
תל-אביב, 25 במרץ 2018

במיליוני ש"ח

דוח רווח והפסד מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

2015	2016	2017	ביאור	
9,837	10,200	10,889	2	הכנסות ריבית
(1,952)	(2,007)	(2,192)	2	הוצאות ריבית
7,885	8,193	8,697		הכנסות ריבית, נטו
475	269	323	(1)(א)29	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,410	7,924	8,374		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,044	1,152	637	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,287	5,216	5,111	4	עמלות
146	160	185	5	הכנסות אחרות
6,477	6,528	5,933		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
4,934	4,783	4,843	6	משכורות והוצאות נלוות
1,555	1,530	1,475		אחזקה ופחת בניינים וציוד
7	-	-		הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,294	3,177	3,298	7	הוצאות אחרות
8,790	9,490	9,616		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,097	4,962	4,691		רווח לפני מסים
2,097	2,358	2,077	8	הפרשה למסים על הרווח
3,000	2,604	2,614		רווח לאחר מסים
19	12	17	(ב)15	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:				
3,019	2,616	2,631		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
63	12	29		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,082	2,628	2,660		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
9				
רווח בסיסי				
2.32	1.98	2.00		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל				
2.31	1.97	1.99		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.



עופר לוי
 משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי



ידין ענתבי
 משנה למנכ"ל,
 ממנה על החטיבה הפיננסית



ארי פינטו
 המנהל הכללי



עודד ערן
 יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 25 במרץ 2018

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

2015	2016	2017	ביאור
3,019	2,616	2,631	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
63	12	29	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,082	2,628	2,660	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
(750)	(160)	212	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
4	(2)	4	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
49	(1,221)	(122)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
4	4	1	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(693)	(1,379)	95	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
210	439	(39)	השפעת המס המתחייב
(483)	(940)	56	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
2	(1)	(2)	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(481)	(941)	54	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,536	1,676	2,687	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
65	11	27	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,601	1,687	2,714	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2017

31 בדצמבר		
2016	2017	ביאור
נכסים		
80,378	86,114	11
71,449	65,442	26, 12
375	684	
276,084	282,507	
(4,127)	(3,844)	
271,957	278,663	29
2,561	2,292	14
153	203	15
3,363	3,392	16
11,916	12,013	27
5,953	5,621	17
448,105	454,424	
התחייבויות והון		
338,502	347,351	18
4,377	4,149	19
345	320	
484	367	
33,560	29,058	20
12,587	12,049	27
24,025	25,126	21
413,880	418,420	
34,047	35,863	24
178	141	
34,225	36,004	
448,105	454,424	

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 32](#).
 (2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 26](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

הון מניות ופרמיה	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,004	169	8,173	582	22,211	30,966	250	31,216
-	-	-	-	3,082	3,082	(63)	3,019
-	-	-	-	(569)	(569)	-	(569)
יתרה ליום 1 בינואר 2015							
רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון							
דיבידנד							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	30	30	-	-	30	-	30
90	(86)	4	-	-	4	-	4
-	-	-	(481)	-	(481)	(2)	(483)
-	-	-	-	-	-	2	2
8,094	113	8,207	101	24,724	33,032	187	33,219
-	-	-	-	2,628	2,628	(12)	2,616
-	-	-	-	(685)	(685)	-	(685)
(27)	-	(27)	-	-	(27)	-	(27)
יתרה ליום 1 בינואר 2016							
רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון							
דיבידנד							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	35	35	-	-	35	-	35
79	(74)	5	-	-	5	-	5
-	-	-	(941)	-	(941)	1	(940)
-	-	-	-	-	-	2	2
8,146	74	8,220	(840)	26,667	34,047	178	34,225
יתרה ליום 1 בינואר 2017							

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (המשך)

הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות משלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,146	74	8,220	(840)	26,667	34,047	178	34,225
-	-	-	-	2,660	2,660	(29)	2,631
-	-	-	-	(861)	(861)	-	(861)
(39)	-	(39)	-	-	(39)	-	(39)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	2	2	-	-	2	-	2
17	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	54	-	54	2	56
-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	(12)	(12)
8,124	59	8,183	(786)	**28,466	35,863	141	36,004

* בניכוי 4,311,952 יתרת מניות באוצר (31.12.16): בניכוי 3,826,498 יתרת מניות באוצר, 31.12.15: בניכוי 7,970,392 יתרת מניות באוצר.
 ** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
3,019	2,616	2,631	רווח נקי לתקופה
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
(19)	(12)	(17)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
664	651	602	פחת על בניינים וציוד
28	24	21	הפחתות
475	269	323	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(571)	(496)	(255)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(29)	2	(24)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
31	-	-	הפסד ממימוש, ירדת-ערך ושינוי בשיעורי ההחזקה בחברות מוחזקות
(14)	(12)	(51)	רווח ממימוש בניינים וציוד
87	101	(2)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(122)	(154)	(65)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
205	284	22	מסים נדחים, נטו
(3)	(93)	(4)	הפסד (רווח) ממכירות תיקי אשראי
648	322	1,930	התאמות בגין הפרשי שער
(1,017)	(860)	968	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכספים שוטפים
1,268	(213)	(1,248)	פיקדונות בבנקים
(15,608)	*9,369	1,677	אשראי לציבור
(718)	(3)	267	אשראי לממשלות
346	(256)	(309)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
3,461	874	(103)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(2,923)	(2,098)	3,375	ניירות-ערך למסחר
1,800	440	211	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
451	(380)	(174)	פיקדונות מבנקים
24,597	17,268	9,367	פיקדונות מהציבור
(101)	(9)	(25)	פיקדונות מהממשלה
50	414	(89)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,960)	(1,146)	(468)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(944)	(294)	1,188	התחייבויות אחרות
12,101	*26,608	19,748	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (המשך)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(137)	(7)	(130)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
241	21	131	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(26,045)	(36,710)	(38,829)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
13,780	14,745	12,559	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
11,345	15,827	27,795	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	*(7,486)	(9,110)	רכישת תיקי אשראי
499	4,331	190	תמורה ממכירת תיקי אשראי
11	5	10	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
-	(3)	(3)	השקעה בחברות כלולות
22	-	-	תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
(631)	(619)	(662)	רכישת בניינים וציוד
37	19	80	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(878)	*(9,877)	(7,969)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון
5,805	3,160	316	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(4,520)	(3,401)	(4,399)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	5	-	הנפקת מניות ואופציות
(569)	(685)	(861)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
-	(27)	(39)	רכישה עצמית של מניות
-	-	(12)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
720	(948)	(4,995)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
11,943	15,783	6,784	גידול (קיטון) במזומנים
51,823	63,108	78,328	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(658)	(563)	(2,235)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
63,108	78,328	82,877	יתרת מזומנים לסוף השנה

* סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (המשך)

2015	2016	2017	
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
11,695	12,798	11,391	ריבית שהתקבלה
(3,433)	(2,761)	(2,525)	ריבית ששולמה
56	44	42	דיבידנדים שהתקבלו
(1,930)	(2,049)	(1,533)	מסים על הכנסה ששולמו
156	21	178	מסים על הכנסה שהתקבלו
			נספח א' - תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
			נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה בעבר, ליום המכירה
80	-	-	מזומנים שנגרעו
174	-	-	נכסים
(121)	-	-	התחייבויות
133	-	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
(31)	-	-	הפסד הון ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר
102	-	-	תמורה שהתקבלה ממימוש השקעה
(80)	-	-	מזומנים שנגרעו
22	-	-	זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 25 במרץ 2018.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105-10 לקודיפיקציה (FAS 168), המוסד לתקינה חשבונאית בארצות-הברית ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. חברות כלולות - חברות אשר נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות בקבוצה. שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל. הקבוצה - הבנק והחברות המאוחדות שלו. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק. מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל. צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור. יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בשי"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל ראה [ביאור 1.ה.1](#) להלן.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מה-1 בינואר 2017 מיישם הבנק הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

- (1) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה.
- (2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: סוגיות במטבע-חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים ותיקון טעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן.
- (3) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעיית.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה". בהתאם לחוזר, הבנק נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה. בנוסף, ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל מספר עדכונים בהוראות הדיווח לציבור, וכן מעדכן את אופן היישום לראשונה של ההוראות החדשות.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעקבות היישום לראשונה של ההוראות כאמור:

- **הכרה בנכסי מסים נדחים:** נכסי מסים נדחים מוכרים במלואם ומופחתים באמצעות יצירת "הפרשה בגין נכסי מסים נדחים" (valuation allowance) בסכומים אשר לגביהם לא ניתן לקבוע ברמת סבירות של "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) שהנכס ימומש.
 - **השקעות בחברות בנות זרות:** נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. יחד עם זאת, לא נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין רווחים לא מחולקים של חברה בת זרה שהיא במהותה למשך זמן תמידי והבנק יכול להוכיח כוונה ויכולת להשקיע מחדש את הרווחים הלא מחולקים לתקופה בלתי מוגדרת.
 - **השקעה בחברות בנות מקומיות:** נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, למעט אם ההשקעה יכולה להיות מושבת על בסיס פטור ממס וללא עלות משמעותית והבנק צופה להשתמש באמצעי זה בסופו של דבר (כוונה ויכולת).
 - **שיעורי המס וחוקי המס:** חישוב מסים שוטפים ונדחים מתבסס על שיעורי מס שנחקקו. חוק יחשב כ"חוקק" עם פרסומו ב"רשומות". שינויים עוקבים במסים נדחים בעקבות שינוי בשיעור המס מוכרים בדוח ברווח והפסד גם אם המסים הנדחים הוכרו לראשונה מחוץ לרווח והפסד.
 - **סיווג ריבית וקנסות בדוח רווח והפסד:** הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה".
 - **הכרה בהטבת המס בגין תשלום מבוטס מניות:** הבנק מיישם את הוראות ASC 718 ואת עדכון ASU 2016-09. על-פי הוראות אלו, הטבות המס בגובה ההוצאות שנרשמו בספרים יוכרו במועד התהוות ההוצאה ברווח והפסד. הטבות המס העודפות יוכרו במועד הסילוק ברווח והפסד. ההוראות החדשות חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בהתאם להוראות המעבר הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ממשכים להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.
- ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

(2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: סוגיות במטבע-חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים ותיקון טעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016 פרסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים: סוגיות במטבע-חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים ותיקון טעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע-חוץ", בתקופת מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(3) הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

ביום 20 בפברואר 2017 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בין היתר כלל המסמך שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

בהתאם לאמור במסמך, מקור החזר ראשוני הוא מקור מזומנים יציב לאורך זמן, אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב.

ככלל, כדי שמקור החזר יוכל להיות ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם. לצד מקור החזר ראשוני מצופה שכמעט לכל עסקות האשראי יהיה מקור החזר שני ואף שלישוני (בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על-ידי צד שלישי וכו').

למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישוניים, קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר - החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני.

שינויים אלה חלים מיום 1 ביולי 2017 ואילך. ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום עסקות במטבע-חוץ מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרישים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמניים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, מסווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל, למעט בנק הפועלים ששווי המסווג כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו הפרנק השוויצרי.

פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שער החליפין הממוצע החודשי שמתאים למועד ביצוע העסקות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום".

בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק מיישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבויות הפיננסיות המגדרת את ההשקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2016	2017	2015	2016	2017	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
מדד המחירים לצרכן					
(0.3)	0.3	101.2	100.9	101.2	המדד לחודש נובמבר ("ידוע")
בש"ח					
שער החליפין ליום 31 בדצמבר					
(1.5)	(9.8)	3.902	3.845	3.467	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(18.3)	(0.9)	5.784	4.725	4.682	שער חליפין של הליש"ט (בש"ח ל-1 ליש"ט)
(4.8)	2.7	4.247	4.044	4.153	שער חליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(4.0)	(5.6)	3.925	3.767	3.555	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(18.7)	(15.4)	1.339	1.089	0.921	שער חליפין של הלירה התורכית

2015	2016	2017	
0.10%	0.10%	0.10%	ליום 31 בדצמבר
			שיעור ריבית בנק ישראל

2. השקעות בחברות מוחזקות

א. דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על-ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים או הפסדים בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם.

זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן ומוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח או הפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישרן ההוני.

ב. טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות

ישות בעלת זכויות משתנות (VIE) היא כזו שעומדת באחד או יותר מהמבחנים המפורטים ב-FAS 167 (ASC 810-10), פרשנות מתוקנת 46 (FIN 46(R)): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון כקבוצה אין את הכוח באמצעות זכויות הצבעה או זכויות דומות, לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם מחויבים לספוג את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השיריים הצפויים של הישות.

הבנק ייחשב לנהנה העיקרי (primary beneficiary) וה-VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן אם לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות אחרות ב-VIE שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה [ביאור 125](#).

ג. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות השקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברוח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition Method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונית בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו:

א. ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד במסגרת הכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיר מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. עמלות אשר חיבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדוחות כחלק מהכנסות ריבית.

ג. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדוחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

ד. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מינורי או לא. במקרים שהשינוי אינו מינורי, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב הינם מינוריים.

ה. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ו. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ז. ניירות-ערך - ראה [סעיף ה\(5\) להלן](#).

ח. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה [סעיף ה\(6\) להלן](#).

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

תחולת ההוראות

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, המבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המיושמים בבנקים בארצות-הברית. ההוראות מיושמות לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.

סיווג אשראי בעייתי

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני בעייתיים כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת. בהקשר זה נציין כי הבנק מיישם את הוראת מקור החזר ראשוני של בנק ישראל לפיה קביעת הסיווג המתאים לחוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לכשל נעשתה צפויה ברמה גבוהה, מתבססת על החוזק הצפוי של מקור החזר ראשוני לחוב (מקור החזר תזרימי שוטף, יציב, מופרד ובשליטת החייב), וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים.

אשראי פגום

אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכוח הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני (כמפורט להלן) מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינה מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

אשראי נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהייה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים. אשראי שאינו נבחן פרטנית, אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי בהשגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

לעניין סיווג אשראי בעייתי, חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או חריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלומם, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חובות שסך יתרתם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח), וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זמירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASC 450 Contingencies (טיפול חשבונאי בתלויות).

הפרשה קבוצתית

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בחלוקה לענפי משק שונים ובחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה שמחילה ביום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. הבנק משתמש בשיעור הפסדים אשר מהווה ממוצע שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים האמור. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענפי משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

לעניין זה, בהתאם להוראות המפקח הנוגעות להפרשה קבוצתית בגין אשראי לענפי משק אנשים פרטיים, נדרש הבנק להביא בחשבון שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה בגין הלוואות לדיר

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיר מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. על-פי הוראות הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות, חישוב הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיר, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי יתרת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני

בהתאם להנחיות של הפיקוח על הבנקים, הפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של הפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

הכרה בהכנסה

החל ממועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לציבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד עבור חובות שסווגו כפגומים). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בהתאם לתנאים המצטברים הבאים: 1. צפוי שהחוב ישולם במלואו על-פי לוח הסילוקין החדש של הלוואה. 2. במקרה של לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - שולמו לפחות 6 תשלומים רציפים או במקרה בו אין לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - עברה לפחות חצי שנה ממועד הקמת הלוואה וגם שולם לפחות 20% מיתרת הקרן. 3. אין ללקוח התראת חוב בפיגור. 4. כל ארגוני החוב של הלקוח הינם צוברים. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי יתרת החוב הרשומה תיפרע במלואה, ניתן להכיר בהכנסות מימון בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנוותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת היתרה הרשומה במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

לגבי חובות שאינם נבחנים פרטנית ומופרשים על בסיס קבוצתי, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם החשבונאית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן הלוואה המקורי).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת-ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר ההפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. למרות האמור לעיל, לגבי חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשלו, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מיידי. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שוויים ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום), כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את ההפרשה להפסדי אשראי.

5. ניירות-ערך

א. ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.
- ניירות-ערך זמינים למפירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויי ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש השקעה.
- עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס ממוצע.
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה [סעיף ה\(7\)](#) להלן.
- לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה [סעיף ה\(8\)](#) להלן.

6. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

- הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משוברים.
- במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. גידור תזרימי מזומנים

כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרז או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.

הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

ד. גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. החלק האפקטיבי מוכר בסעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסיווג של הכנסות/הוצאות בגין הפריט המגודר. החלק הלא אפקטיבי מוכר בהכנסות מימון שאינן מריבית.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

ה. גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

ו. גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף ה\(1\)](#) לעיל.

ז. נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ח. נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזוה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזוה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזוה המארח, שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157 (ASC-820-10) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

- הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:
- כאשר בנין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מתחשב באותם ביטחונות לצורך קביעת סיכון האשראי.
- כאשר החשיפה בנין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).
- החישוב מבוצע בהתבסס על מודל פנימי המניח תרחישים שונים לשווי העסקות. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 32](#) להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. ירידת-ערך נכסים פיננסיים

א. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה [סעיף ה.4](#) לעיל

ב. ניירות-ערך

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary). הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

- בחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה:
 - ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן בסכום נמוך מעלותם, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם לגבי מכשירים הוניים או 15% לגבי מכשירי חוב וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לגבי מכשירים הוניים או 30% לגבי מכשירי חוב לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג אל מתחת לדירוג השקעה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - מכשירי חוב שסווגו כבעייתיים (פגום, נחות, השגחה מיוחדת) על-ידי הבנק.
 - הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - בחינה ספציפית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה ספציפית. הבחינה המבוצעת הינה נפרדת למכשירי חוב ומכשירי הון וכוללת בין היתר את הפרמטרים הבאים:
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
 - היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
 - דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
 - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
 - משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
 - מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
 - אירועים לאחר תאריך המאזן.
 - תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה ייקף לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

9. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו כאשר מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts)

כמו-כן, הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. הבנק לא מקיזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת, הבנק אינו רשאי לקיזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים האלה.

הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות מקיימות את הקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו. במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח.

על-פי הנחיות של הפיקוח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישומו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה חוזרת ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן השאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלת כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס.

הבנק גורע התחייבויות רק כאשר ההתחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

11. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השיר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השיר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם, וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה.

עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון של 1 מיליון ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון נמוך מ-1 לשעות עבודה, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוות לכנסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המותרים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני ולא בדרך של הקצאת עלויות באופן יחסי.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

12. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתאימה מאחר שמהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

13. ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

בכל מועד דיווח נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך עבור הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. בנוסף, עבור כל יחידה מניבת מזומנים אליה מיוחס מוניטין או מיוחסים נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או נכסים שאינם זמינים לשימוש, מבוצעת הערכה של סכום בר ההשבה אחת לשנה בתאריך קבוע גם במידה ולא קיימים סימנים לירידת-ערך או באופן תכוף יותר אם קיימים סימנים לירידת-ערך.

סכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתחייבים לנכס.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחירת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב. דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת-ערך:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא יעשה בו שימוש.

14. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה.

רגע לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

15. זכויות עובדים

הבנק מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תוכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תוכניות אחרות לאחר פרישה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ולאחר סיום העסקה ותשלומים לפי תוכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים לעובדי הבנק בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתוכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינם בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ולאחר פרישה, מטופלות כתוכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון כפי שמפורט בחוזר 2-1-2013 (לוחות חדשים לחברות ביטוח). שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תוכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של נכס או התחייבות נטו בגין המעבר לתקינה האמריקאית אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תוכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון והוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

16. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות עם עובדי התאגיד הבנקאי מטופלות בהתאם לנושא 718 לקודיפיקציה - (ASC 718 Compensation - Stock Compensation). עסקות אלו כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות התאגיד הבנקאי, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של התאגיד הבנקאי, או על מכשיר הוני אחר של התאגיד הבנקאי. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי. ככלל, הבנק מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדיו.

לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכר כנגד גידול מקביל בהון. לצורך ההכרה בהוצאה ויחוסה על פני תקופת השירות המתאימות של העובדים, הבנק מתחשב בתנאי שירות ובתנאי ביצוע (שאינם תנאי שוק), כך שההכרה בהוצאה מבוססת על מספר המכשירים אשר לגביהם תנאי השירות ותנאי הביצוע צפויים להתקיים. יעד ביצוע אשר יכול להיות מושג לאחר תקופת השירות, מטופל כתנאי ביצוע.

מענקים התחייבויות נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה. הבנק מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות. עסקות הכוללות התחייבות אשר תסולק על-ידי הנפקת מספר משתנה של מניות הבנק על בסיס שווי כספי קבוע מסווגות כהתחייבות.

17. מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסווגות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

18. התחייבויות תלויות

בקבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שונים במסגרת עיסוקה במגוון סוגים של שירותים פיננסיים ובהם תביעות של לקוחות ובקשות צדדים שונים לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. הקבוצה הינה אף צד לבדיקות או חקירות של גופים משפטיים ורגולטוריים. הקבוצה מיישמת את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא התחייבויות תלויות המבוססות על הוראות ASC 450. הליכים אלה נבחנים באופן פרטני בסיוע יועצים משפטיים הנדרשים להעריך את הסיכון להתממשות חשיפה. מצב בו הסיכון צפוי (Probable) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מעל ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

מצב בו הסיכון אפשרי (Reasonably Possible) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של בין 20% ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.

מצב בו הסיכון קלוש (Remote) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מתחת ל-20%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

הפרשה להתחייבויות תלויות נרשמת בהתקיים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן למדידה באופן סביר. במידה ועל פי הערכת הבנק בהתבסס על חוות דעתם של יועצי המשפטיים לא ניתן לאמוד סכום של הפסד באופן מהימן, נערך טווח של תרחישים לחשיפה ואם סכום כלשהו בטווח מהווה לאותו המועד אומדן טוב מן האחרים על אותו טווח, הסכום האמור יצבר כהפרשה. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לרשום כהפרשה את הסכום המינימלי בטווח. על פי ההוראות נדרש, כאמור, לתת גילוי לסכומי ההפסד אשר הסתברות התממשותם אינה קלושה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בהליכים מסוימים, ובעיקר הליכים מורכבים כגון החקירות המתוארות בביאור 25 להלן, עולה קושי לקבוע אם הפסד הינו צפוי או אפשרי וכן קושי להעריך את הסכום הצפוי של ההפסד ואף להעריך טווח של חשיפות, לא כל שכן את ההסתברות להתממשות תרחיש כלשהו בטווח של חשיפות. באותם הליכים בהם תהליך בירור העובדות ואיסוף הנתונים הינו ממושך, בלתי אפשרי לעיתים, טרם הגיע ההליך לשלבים מתקדמים, להעריך באופן מהימן את האומדן להפסד הצפוי או לטווח של חשיפות אפשריות. נדרשת הפעלת שיקול דעת משמעותי באומדן סכום הפסד במקרים כגון אלה ואפשר כי סכום ההפסד עם התבררות האירוע יהיה גבוה משמעותית מסכום ההפרשה שנצברה למועד הדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תלויות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. לגבי תביעות שלגביהן קיימת קביעה של הפיקוח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, אלה מסווגות כ"צפוי" ונערכת בגין כל תביעה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 25.2. כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

19. הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון או לרווח כולל אחר לפי הרלוונטי. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל מתוקף חוק מע"מ במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

מסים נדחים

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבוני ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה שהשקעה יכולה להיות מושבת על בסיס פטור ממס וללא עלות משמעותית והבנק צופה לפעול בדרך זו בסופו של דבר (מבחן כוונה ויכולת).

הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והבנק יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. מכיוון שהשקעות אלה נרכשו על-ידי הבנק כדי להחזיק בהן ולפתחן, והואיל ואין כוונת הבנק לממשן, לא הוכרה התחייבות כאמור. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (Valuation allowance) אם, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו לתאריך המאזן. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא וודאית

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

20. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

21. דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, הבנק מדווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

22. גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחוף-מאזניות והמידע על תוצאות העסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם להראות הדיווח לציבור לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרה בסעיף 80 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור".

23. עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים הוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים הוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות - ASU 2014-09	התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה.	1 בינואר 2018. הבנק בחר בחלופת יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.	להערכת הבנק ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים שונים	החוזר מעדכן את ההוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע, רווח למניה, דוח על תזרימי המזומנים, דיווח לתקופות ביניים, היוון ריבית וערבויות.	1 בינואר 2018. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים.	להערכת הבנק ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
תיקון בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בנין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה - ASU 2017-07	התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.	1 בינואר 2018. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים.	להוראות התיקון השפעה הצגתית בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

2015	2016	2017	
א. הכנסות ריבית*			
9,044	9,466	9,894	מאשראי לציבור
41	54	57	מאשראי לממשלות
117	120	270	מפיקדונות בבנקים
26	36	43	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
2	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
604	523	625	מאגרות-חוב
3	1	-	מנכסים אחרים
9,837	10,200	10,889	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**			
(830)	(904)	(1,117)	על פיקדונות הציבור
(12)	(10)	(7)	על פיקדונות הממשלה
(40)	(27)	(13)	על פיקדונות מבנקים
(2)	(1)	2	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,058)	(1,061)	(1,051)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(10)	(4)	(6)	על התחייבויות אחרות
(1,952)	(2,007)	(2,192)	סך-כל הוצאות ריבית
7,885	8,193	8,697	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**			
(211)	(147)	(78)	הכנסות ריבית
(6)	(14)	(11)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
13	13	13	מוחזקות לפדיון
571	493	588	זמינות למכירה
20	17	24	למסחר
604	523	625	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

2015	2016	2017	
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
19	22	22	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג' להלן) ⁽¹⁾
550	519	(986)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
569	541	(964)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. מהשקעה באגרות-חוב
525	257	119	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(33)	(51)	(11)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
492	206	108	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
			3. הפרשי שער, נטו
(161)	(29)	1,273	
			4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
264	361	225	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁶⁾
(185)	(71)	(78)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾
45	39	32	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
(31)	-	-	הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות
93	329	179	סך-הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח
-	-	-	
			6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
3	93	4	
996	1,140	600	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-0 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (2016: כ-21 מיליוני ש"ח; 2015: כ-21 מיליוני ש"ח).
- (5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-75 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (2016: כ-51 מיליוני ש"ח; 2015: כ-113 מיליוני ש"ח).
- (6) בשנת 2016 כולל רווח בסך 109 מיליוני ש"ח ממכירת מניות ויזה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2015	2016	2017	
19	14	13	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
28	(2)	18	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
1	-	6	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
48	12	37	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
1,044	1,152	637	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
28	(4)	18	חשיפת ריבית
4	2	1	חשיפת מטבע-חץ
16	14	18	חשיפה למניות
48	12	37	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור – פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן			
4	9	(3)	חוסר האפקטיביות של הגידורים
2. גידורי תזרים מזומנים			
-	-	15	חוסר האפקטיביות של הגידורים
15	13	10	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
19	22	22	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

*** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות ומחזקות ליום המאזן בסך של כ-2 מיליוני ש"ח (2016: 0 מיליוני ש"ח; 2015: 0 מיליוני ש"ח).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-1 מיליוני ש"ח (2016: 0 מיליוני ש"ח; 2015: 0 מיליוני ש"ח).

(2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-1 מיליוני ש"ח (2016: 0 מיליוני ש"ח; 2015: 0 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות

הרכב הסעיף

2015	2016	2017	
987	970	939	ניהול חשבון
1,725	1,834	1,917	כרטיסי אשראי
1,032	837	761	פעילות בניירות-ערך
219	189	183	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
45	42	31	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
205	276	224	טיפול באשראי
293	282	279	הפרשי המרה
114	103	88	פעילות סחר חוץ
41	39	38	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
44	44	45	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
548	569	575	עמלות מעסקי מימון
34	31	31	עמלות אחרות
5,287	5,216	5,111	סך-כל העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ביאור 5 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף

2015	2016	2017	
60	52	5	הכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר
14	12	51	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
72	96	129	אחרות ⁽¹⁾
146	160	185	סך-כל ההכנסות האחרות

(1) מזה סך של 51 מיליון ש"ח בשנת 2017 נובע מהכנסה ממכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של סניף מיאמי. ראה [ביאור 36.א](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות

הרכב הסעיף

2015	2016	2017	
3,141	2,950	2,933	משכורות
87	101	96	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
645	668	659	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
*5	*3	5	הטבות לזמן ארוך
748	698	683	ביטוח לאומי ומס-שכר
*283	*330	441	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
25	33	26	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
4,934	4,783	4,843	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽²⁾
20	-	11	(1) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
513	478	399	(2) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

* סווג מחדש.

ביאור 7 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף

2015	2016	2017	
356	442	427	שיווק ופירסום
234	225	232	תקשורת
419	483	505	מחשב*
135	134	134	משרדיות
19	83	157	ביטוח
265	408	340	שירותים מקצועיים**
18	20	15	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
38	43	53	הדרכה והשתלמויות
253	262	290	עמלות
43	44	43	תרומה לקהילה
-	528	503	הפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים***
514	505	599	אחרות
2,294	3,177	3,298	סך-כל הוצאות האחרות

* למעט משכורות, פחת והפחתות.

** כולל הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA בסך של 89 מיליוני ש"ח (2016: 170 מיליוני ש"ח, 2015: 46 מיליוני ש"ח).

*** כולל הוצאות (הכנסות) הפרשי שער בגין שערורף הפרשה בסך של (54) מיליוני ש"ח (2016: 10 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף

2015	2016	2017	
			מסים שוטפים:
1,932	1,923	2,006	בגין שנת החשבון
(40)	151	49	בגין שנים קודמות
1,892	2,074	2,055	סך-כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
85	374	29	בגין שנת החשבון
120	(90)	(7)	בגין שנים קודמות
205	284	22	סך-כל המסים הנדחים*
2,097	2,358	2,077	סך-כל הפרשה למסים ⁽¹⁾
87	64	21	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל
			* הרכב הוצאות (הכנסות) מסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינו, כדלהלן:
158	13	21	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
47	271	1	השפעת שינויים בחוקי המס
205	284	22	סך-כל הוצאת (הכנסת) מסים נדחים

הטבלה לעיל אינה כוללת את השפעת המס על רווח כולל אחר. ראה [בביאור 10](#) את השפעת המס על הרווח הכולל האחר.

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנוקפה לדוח רווח והפסד

2015	2016	2017	
5,097	4,962	4,691	רווח לפני מסים
37.58	35.9	35.04	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,915	1,781	1,644	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
15	26	35	הכנסות חברות בנות בחו"ל
(16)	(2)	(9)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
1	(4)	3	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
87	255	226	הוצאות לא-מוכרות
(10)	2	50	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים מסים בגין שנים קודמות:
*38	*25	32	סכומים נוספים לשלם בגין חובות בעייתיים
*42	*36	10	אחרים
(72)	(67)	41	הכנסות חברות בנות בישראל
50	35	44	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
47	271	1	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
2,097	2,358	2,077	הפרשה למסים על הרווח

* סווג מחדש.

ג. שומות

- לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת 2012. לחברות בנות שומות סופיות עד וכולל שנת 2013. בחודש דצמבר 2013, ובחודש דצמבר 2015 הוציא פקיד השומה לבנק שומות ניכיים לשנים 2011-2013. הבנק חולק על השומות ולפיכך הבנק הגיש עליהן השגה. לשנים 2008-2010 שלטונות המס הוציאו צווים בגין שומות המס אשר הבנק מערער עליהם בבית המשפט המחוזי. המחלוקת עם פקיד השומה נובעת בעיקר משתי סוגיות (1) שומות בסך כולל של 150 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה בשל מס שכר בגין משכורות ותשלומים סוציאליים ששולמו על-ידי הבנק לעובדים מקומיים בסניפים של הבנק בחו"ל (2) שומות בסך כולל של 85 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה בגין ניכיים במקור בסניפי חו"ל בחו"ל. להערכת הבנק בהתבסס על יועציו המשפטיים קיים סיכוי אפשרי (Reasonably Possible) להתממשות תביעות רשות מס הכנסה. ככל שעמדת הבנק לא תתקבל יהיה הבנק חשוף לדרישות דומות גם בגין השנים שלאחר מכן.
- בחודש דצמבר 2016 נתקבלו בישראל שומות מטעם רשות המסים בישראל, אגף המכס ומע"מ (להלן: "הודעת השומה") וזאת בהמשך לביקורת רוחבית ענפית, אשר עיקר עניינה התחשבות ישראל בגין עסקות של מחזיקי כרטיס מול הארגונים הבינלאומיים בגין השנים 2012 ועד יוני 2016. סכום הודעת השומה בגין כלל רכיביה מגיע לכ-70 מיליון ש"ח, לא כולל ריבית והצמדה. ישראל חולקת על הודעת השומה ועל כן הגישה השגה לרשויות המס. ככל שעמדתה לא תתקבל תהיה ישראל חשופה לדרישות דומות גם בגין התקופה שלאחר מתן הודעת השומה. להערכת ישראל בהתבסס על יועציה המשפטיים קיים סיכוי אפשרי להתממשות חלק מהסעיפים בשומה.
- בדיון שמתנהל בין הבנק לבין פקיד השומה בין היתר לגבי החבות במס במכירת מניות חברה בת המסוגלת כעוסק מורשה לעניין מס ערך מוסף, העלה פקיד השומה טענה לפיה יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראות פקודת מס הכנסה. הדיון טרם מוצה ופקיד השומה טרם קיבל החלטה פורמלית בעניין זה. בעסקה נשואת הדיון לא עשויה לקום חבות מס רווח מהותית לבנק, אולם ככל שעמדת פקיד השומה כאמור תתקבל, יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק במכירה עתידית של מניות בחברות המסוגלות כעוסק מורשה לעניין חוק מס ערך מוסף. להערכת הבנק בהתבסס על יועציו המשפטיים, יותר סביר מאשר לא ("More Likely Than Not") שתתקבל עמדת הבנק לפיה אין לכלול בבסיס החיוב במס רווח את סכום הרווחים הראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע		במיליוני ש"ח					יתרה ליום 31 בדצמבר 2016***	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
31 בדצמבר 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים אשר נזקפו להון	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	1,813	1,935	
נכסי מסים נדחים								
33.8	1,935	-	-	(3)	125	1,813	מהפרשה להפסדי אשראי	
33.5	246	-	-	-	(5)	251	מהפרשה לחופשה ולמענקים	
33.9	1,750	(23)	40	2	(14)	1,745	מהטבות לעובדים	
24.6	190	-	-	(17)	24	183	זיכוי מס והפסדים מועברים לצורך מסים	
26.0	19	-	2	-	(5)	22	מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים	
30.8	12	-	-	-	-	12	מפריטים לא-כספיים אחרים	
33.2	4,152	(23)	42	(18)	125	4,026	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו	
25.0	149	-	-	(17)	30	136	הפרשה לנכס מסים נדחים*	
33.6	4,003	(23)	42	(1)	95	3,890	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים	
התחייבויות מסים נדחים								
32.6	46	-	39	-	1	6	מניירות-ערך	
26.0	147	-	-	-	11	136	רכוש קבוע וחכירות	
34.3	40	-	-	-	16	24	מנכסים בלתי מוחשיים	
12.9	146	-	-	-	87	59	בגין השקעות בחברות מוחזקות	
16.7	1	-	-	-	1	-	אחר	
19.4	380	-	39	-	116	225	יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו	
36.4	3,623	(23)	3	(1)	(21)	3,665	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו**	
-	-	(23)	-	-	-	23	* מזה: הטבות מס שנזקפו בהון	
2	-	-	3	-	(2)	1	** מזה: בגין פעילות חו"ל	

*** סווג מחדש.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים (המשך)

שיעור מס ממוצע	31 בדצמבר 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016***	שינויים אשר נזקפו להון	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015***	
								במיליוני ש"ח
								נכסי מסים נדחים
33.9	1,813	-	-	(161)	32	1,942		מהפרשה להפסדי אשראי
33.6	251	-	-	-	26	225		מהפרשה לחופשה ולמענקים
33.9	1,745	-	399	(122)	(17)	1,485		מהטבות לעובדים
25.0	183	-	-	(1)	(1)	185		זיכוי מס והפסדים מועברים לצורך מסים
24.4	22	-	-	-	1	21		מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
36.4	12	-	-	(2)	(13)	27		מפריטים לא-כספיים אחרים
33.3	4,026	-	399	(286)	28	3,885		יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
26.1	136	-	-	-	(1)	137		הפרשה לנכס מסים נדחים*
33.6	3,890	-	399	(286)	29	3,748		יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
								התחייבויות מסים נדחים
35.3	6	-	(29)	-	15	20		מניירות-ערך
25.4	136	-	-	(15)	4	147		רכוש קבוע וחכירות
35.0	24	-	-	-	23	1		מנכסים בלתי מוחשיים
17.0	59	-	-	-	-	59		בגין השקעות בחברות מוחזקות
-	-	-	-	-	-	-		אחר
23.2	225	-	(29)	(15)	42	227		יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
34.6	3,665	-	428	(271)	(13)	3,521		יתרת נכסי מסים נדחים, נטו**
	23	-	-	-	-	23		* מזה: הטבות מס שנזקפו בהון
	1	-	9	-	(20)	12		**מזה: בגין פעילות חו"ל

*** סווג מחדש.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ה. תיקוני חקיקה

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2015 עמד על 26.5% ובשנת 2016 עמד על 25%. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2017), ובמסגרתו נכלל תיקון פקודת מס הכנסה (מס' 234), אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2017, בשיעור של 1%, והחל משנת 2018 בשיעור של 1% נוסף, כך שיעמוד על 24% ו-23% בהתאמה. השפעת השינויים בשנת 2016 מתבטאת בקיטון ביתרת נכסי המס נטו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 310 מיליון ש"ח, מהן כנגד הפרשה למסים על הרווח בסך של 271 מיליון ש"ח, וכנגד רווח כולל אחר בסך 39 מיליון ש"ח.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין. שיעור מס הרווח בשנת 2014 עמד על 18%. החל מיום 1 באוקטובר 2015 ירד שיעור מס הרווח ל-17% ולפיכך בשנת 2015 השיעור המשוקלל עמד על 17.75%. כתוצאה מהשינוי האמור, הבנק כלל בדוחותיו הכספיים לשנת 2015, קיטון יתרת נכסי מסים נדחים בסך של כ-50 מיליון ש"ח, כנגד גידול הפרשה למס בסך 47 מיליון ש"ח והקטנת קרנות הון בסך של 3 מיליון ש"ח, וקיטון ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-33 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס המתחייבת, אשר מרביתה נזקפה כרווח כולל אחר.

שיעורי המס המשולבים

כתוצאה מהשינויים האמורים לעיל, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן.

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2015	17.75%	26.50%	37.58%
2016	17.00%	25.00%	35.90%
2017	17.00%	24.00%	35.04%
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%

א. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות בישראל

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין הפרשים זמניים מסוימים הקשורים להשקעות הבנק בחברות בנות, שהינן קבועות במהותן. הסכום האמור יהיה ממוסה רק בעת מכירה או פירוק של מי מחברות הבת. יתרת הפרש הזמני האמור הסתכם לסך של 9,337 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנ"ל, סכום ההתחייבות הינו 1,366 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

א. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות זרות

הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין רווחים לא מחולקים של חברה בת זרה. בשנת 2017 הסכומים המצטברים של הרווחים הלא מחולקים לפני מס בחברות הבת הזרה הנ"ל הסתכמו לכ-234 מיליון ש"ח. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנ"ל, סכום ההתחייבות היה כ-80 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ח. הפסדים מועברים וזיכויים לצורכי מס

ליום 31 בדצמבר 2017					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מסים נדחים	נכסי מסים נדחים	
-	407	38	(55)	93	הפסדים לצורכי מס
					חברות בנות בישראל
2023	364	3	(94)	97	חברות בנות בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2016					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מסים נדחים	נכסי מסים נדחים	
-	445	41	(60)	101	הפסדים לצורכי מס
					חברות בנות בישראל
-	287	6	(76)	82	חברות בנות בחו"ל

ט. הוצאה להפסדי אשראי

- בחדש פברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. בחדש יולי 2017 נחתם הסכם עקרונות עם פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי של חובות הנמדדים לפי שיטת עומק הפיגור וזאת בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014. להלן עקרונות ההסכמים:
1. הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כהוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חוב"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף על-פי נוסחה מוסכמת בהסכם.
 2. מחצית ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ומחצית תותר בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה.
 3. ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות הנמדדות על בסיס קבוצתי איננה מותרת בניכוי כהוצאה לצורכי מס.
 4. 65% מהגידול בהפרשה השנתית להפסדי אשראי בגין אשראי לדיור הנמדדות לפי שיטת עומק הפיגור בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014 אינו מותר בניכוי.

ביאור 9 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
3,082	2,628	2,660	רווח בסיסי רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,323,208,692	1,329,406,719	1,333,550,613	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
3,262,618	3,133,302	721,154	השפעת אופציות שמומשו למניות
-	(830,738)	(803,836)	השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,326,471,310	1,331,709,283	1,333,467,931	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

רווח מדולל

3,082	2,628	2,660	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
-------	-------	--------------	---

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)

במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,326,471,310	1,331,709,283	1,333,467,931	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
7,030,704	3,695,071	2,158,892	השפעת אופציות למניות
1,333,502,014	1,335,404,354	1,335,626,823	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר

רווח למניה רגילה בשקלים חדשים

רווח בסיסי			
2.32	1.98	2.00	רווח נקי למניה

רווח מדולל

2.31	1.97	1.99	רווח נקי למניה
------	------	-------------	----------------

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					יתרה ליום 1 בינואר 2015
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין ניירות-ערך	
582	2	584	(363)	(6)	(10)	963	2015
(481)	(2)	(483)	25	2	2	(512)	שינוי נטו במהלך השנה
101	-	101	(338)	(4)	(8)	451	2016
(941)	1	(940)	(822)	2	(25)	(95)	שינוי נטו במהלך השנה
(840)	1	(839)	(1,160)	(2)	(33)	356	2017
54	2	56	(82)	1	(20)	157	שינוי נטו במהלך השנה
(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513	2017

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
התאמות בגין ניירות-ערך ומינים למכירה לפי שווי הוגן								
(169)	58	(227)	125	(44)	169	282	(107)	389
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות-ערך ומינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(343)	180	(523)	(220)	109	(329)	(125)	52	(177)
שינוי נטו במהלך השנה								
(512)	238	(750)	(95)	65	(160)	157	(55)	212
התאמות מתרגום*								
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**								
(3)	-	(3)	(71)	-	(71)	(65)	-	(65)
5	(2)	7	46	(23)	69	45	(24)	69
שינוי נטו במהלך השנה								
2	(2)	4	(25)	(23)	(2)	(20)	(24)	4
גידור תזרימי מזומנים								
(רווחים) הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
2	(2)	4	2	(2)	4	1	-	1
שינוי נטו במהלך השנה								
2	(2)	4	2	(2)	4	1	-	1
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה (רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
4	(12)	16	(872)	423	(1,295)	(178)	90	(268)
21	(12)	33	50	(24)	74	96	(50)	146
שינוי נטו במהלך השנה								
25	(24)	49	(822)	399	(1,221)	(82)	40	(122)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(483)	210	(693)	(940)	439	(1,379)	56	(39)	95
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(2)	-	(2)	1	-	1	2	-	2
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(481)	210	(691)	(941)	439	(1,380)	54	(39)	93

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים

הרכב הסעיף

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
72,892	79,297	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
7,486	6,817	פיקדונות בבנקים מסחריים
80,378	86,114	סך-הכל**
78,328	82,877	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
***4	3	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

*** הוצג מחדש.

הערה:

בנושא שיעבודים ראה [ביאור 26](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
423	423	5	-	428
של מוסדות פיננסיים בישראל				
423	423	5	-	428
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
35,528	35,193	335	-	35,528
של ממשלת ישראל				
13,097	13,233	14	(150)	13,097
של ממשלות זרות				
73	68	5	-	73
של מוסדות פיננסיים בישראל				
6,327	6,298	47	(18)	6,327
של מוסדות פיננסיים זרים				
402	396	8	(2)	402
של אחרים בישראל				
2,223	2,194	34	(5)	2,223
של אחרים זרים				
57,650	57,382	443	(175)	57,650
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
2,159	1,765	406	(12)	(1)2,159
של אחרים				
59,809	59,147	(2)849	(187)	(1)59,809
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
5,069	5,066	3	-	5,069
71	70	1	-	71
3	3	-	-	3
5,143	5,139	4	-	5,143
מניות				
67	70	-	(3)	67
5,210	5,209	4 ⁽²⁾	(3) ⁽²⁾	5,210
⁽¹⁾ 65,447	64,779	858	(190)	65,442 ⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	20-40%
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו						
אגרות-חוב ומלוות						
(78)	-	(78)	3,184	(72)	-	(72)
(10)	-	(10)	784	(8)	-	(8)
(1)	-	(1)	50	(1)	-	(1)
(3)	-	(3)	378	(2)	-	(2)
(92)	-	(92)	4,396	(83)	-	(83)
מניות						
-	-	-	-	(12)	-	(12)
(92)	-	(92)	4,396	(95)	-	(95)

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו-[ביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
413	413	1	-	414
של מוסדות פיננסיים בישראל				
413	413	1	-	414
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
42,424	42,176	265	(17)	42,424
של ממשלת ישראל				
8,172	8,257	20	(105)	8,172
של ממשלות זרות				
164	162	2	-	164
של מוסדות פיננסיים בישראל				
5,739	5,728	36	(25)	5,739
של מוסדות פיננסיים זרים				
913	895	23	(5)	913
של אחרים בישראל				
2,854	2,843	24	(13)	2,854
של אחרים זרים				
60,266	60,061	370	(165)	60,266
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
2,202	1,956	265	(19)	2,202 ⁽¹⁾
של אחרים				
62,468	62,017	635 ⁽²⁾	(184) ⁽²⁾	62,468 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו-[ביאור 3](#).
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
8,420	8,421	4	(5)	8,420
84	84	-	-	84
3	3	-	-	3
7	7	-	-	7
8,514	8,515	4	(5)	8,514
מניות				
54	58	-	(4)	54
8,568	8,573	(2)4	(9)2	8,568
(1)71,450	71,003	640	(193)	71,449
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
24	אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית			
24	סך-הכל יתרות חוב רשומות			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-6.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו-[ביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016								
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן	
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש								
אגרות-חוב ומלוות								
-	-	-	61	(17)	-	(17)	17,636	של ממשלת ישראל
(6)	-	(6)	415	(99)	-	(99)	4,997	של ממשלות זרות
(9)	-	(9)	837	(16)	-	(16)	1,945	של מוסדות פיננסיים זרים
(2)	-	(2)	235	(3)	-	(3)	258	של אחרים בישראל
(4)	-	(4)	702	(9)	-	(9)	314	של אחרים זרים
(21)	-	(21)	2,250	(144)	-	(144)	25,150	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות								
-	-	-	-	(19)	-	(19)	871	של אחרים
(21)	-	(21)	2,250	(163)	-	(163)	26,021	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

מיזוג חברת ויזה אירופה עם חברת ויזה אינק

ביום 21 בדצמבר 2015 הכריזה Visa Inc. על כוונתה לרכוש את ויזה אירופה אשר במנייתיה החזיק הבנק ערב העסקה. ביום 21 ביוני 2016 הושלמה עסקת המיזוג של ויזה אירופה עם Visa Inc. (מועד השלמת העסקה).
 כתוצאה מהעסקה, הבנק העביר את החזקותיו בוויזה אירופה, בתמורה לסך של כ-87 מיליון ש"ח (20 מיליון אירו) שהתקבלו במזומן וסך של כ-15 מיליון ש"ח שהתקבלו במניות חסומות של Visa Inc. בבנק יקבל תקבול נדחה בסך של כ-7 מיליון ש"ח (כ-1.7 מיליון אירו) במזומן, שיוענק בתום 3 שנים ממועד סגירת העסקה.
 המניות החסומות שהתקבלו כאמור, אינן סחירות וניתנות להעברה בתנאים מוגבלים. בנוסף, המניות החסומות המירות למניות רגילות של Visa Inc. במועדים אשר יקבעו על-ידי Visa Inc. אך לא יאוחר מ-12 שנים ממועד סגירת העסקה. יחס ההמרה למניות רגילות נקבע במועד סגירת העסקה אך עשוי להשתנות בעתיד כתוצאה מתביעות עתידיות או היעדר תביעות עתידיות כנגד ויזה אירופה.
 עם השלמת עסקת החלפת המניות הכיר הבנק בדוחות הכספיים לשנת 2016 ברווח ממכירת מניות לפני מס בסך כ-109 מיליון ש"ח. הרווח שהוכר חושב בהתאם למזומן שהתקבל, המניות החסומות שהתקבלו והמזומן שצפוי להתקבל עד ליום 21 ביוני 2019 (בתום 3 שנים ממועד העסקה) תוך הבאה בחשבון של מקדם הגבלת סחירות בגין המניות החסומות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

2017						
בנקים וממשלות סך-הכל		אשראי לציבור				
	סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי**		
						יתרת חוב רשומה
150,919	26,403	124,516	1,451	-	123,065	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
157,991	-	157,991	53,663	65,176	39,152	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: לפי עומק פיגור
308,910	26,403	282,507	55,114	65,176	162,217	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
1,309	-	1,309	637	-	672	חובות בארגון מחדש
1,355	-	1,355	131	-	1,224	חובות פגומים אחרים
2,664	-	2,664	768	-	1,896	סך-הכל חובות פגומים
913	-	913	97	594	222	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,092	-	3,092	237	3	2,852	חובות בעייתיים אחרים
6,669	-	6,669	1,102	597	4,970	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
2,196	6	2,190	229	-	1,961	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,654	-	1,654	813	333	508	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
397	-	397	-	333	64	(3) מזה: לפי עומק פיגור***
3,850	6	3,844	1,042	333	2,469	סך-הכל ⁽⁴⁾
545	-	545	227	-	318	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-9,345 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.16: 7,512 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-259 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 241 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 17 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

		2016				
בנקים וממשלות סך-הכל		אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי**	
יתרת חוב רשומה						
161,201	29,883	131,318	2,140	-	129,178	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
144,766	-	144,766	52,410	61,742	30,614	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
69,009	-	69,009	-	61,497	7,512	(1) מזה: לפי עומק פיגור
305,967	29,883	276,084	54,550	61,742	159,792	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
1,948	-	1,948	615	-	1,333	חובות בארגון מחדש
2,027	-	2,027	131	-	1,896	חובות פגומים אחרים
3,975	-	3,975	746	-	3,229	סך-הכל חובות פגומים
884	-	884	82	607	195	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
2,779	-	2,779	253	8	2,518	חובות בעייתיים אחרים
7,638	-	7,638	1,081	615	5,942	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
2,553	7	2,546	153	-	2,393	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,581	-	1,581	735	366	480	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
432	-	432	-	366	66	(3) מזה: לפי עומק פיגור***
4,134	7	4,127	888	366	2,873	סך-הכל ⁽⁴⁾
894	-	894	145	-	749	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-9,345 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.16: 7,512 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-259 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 241 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 17 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

בנקים וממשלות סך-הכל	אשראי לציבור				מסחרי	
	סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	אחר		
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 01.01.15
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.15
269	4	265	482	(5)	(212)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,634)	-	(1,634)	(703)	(21)	(910)	מחיקות חשבונאיות
1,091	-	1,091	317	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(543)	-	(543)	(386)	(21)	(136)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,811	7	4,804	939	366	3,499	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.16
323	-	323	649	(14)	(312)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(2,030)	-	(2,030)	(811)	(25)	(1,194)	מחיקות חשבונאיות
1,375	-	1,375	330	6	1,039	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(655)	-	(655)	(481)	(19)	(155)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,477	7	4,470	1,105	333	3,032	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.17
						מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
669	-	669	53	-	616	ליום 31 בדצמבר 2015
677	-	677	51	-	626	ליום 31 בדצמבר 2016
627	1	626	63	-	563	ליום 31 בדצמבר 2017

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 14 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2016	2017	
948	998	אשראי לממשלת ישראל
1,613	1,294	אשראי לממשלות זרות
2,561	2,292	סך-כל האשראי לממשלות*
3	3	* בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב הסעיף

2016	2017	
חברות כלולות		
112	148	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
41	55	השקעה בהלוואות בעלים
153	203	סך-כל ההשקעות
מזה:		
114	131	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות		
20	22	ערך בספרים
54	48	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2015	2016	2017	
19	12	17	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		
31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	
באחוזים				
חברות מאוחדות				
100%	100%	100%	100%	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ ⁽³⁾
69.8%	69.8%	69.8%	69.8%	בנק פודיטיף קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. - בנק מסחרי בתורכיה
98.2%	98.2%	98.2%	98.2%	ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	פועלים אקספרס בע"מ ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
100%	100%	100%	100%	דירור ב.פ. בע"מ - ניהול נכסים
100%	100%	100%	100%	תרשיש - החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
100%	100%	100%	100%	אופז בע"מ, השקעות והחזקות
100%	100%	100%	100%	קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
100%	100%	100%	100%	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
100%	100%	100%	100%	פועלים סהר בע"מ - תפעול ומסחר בניירות-ערך
100%	100%	100%	100%	זהר - השמש להשקעות בע"מ

(1) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.

(2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

(3) ביום 2 באוקטובר 2017 חתם הבנק על מזכר הבנות מחייב עם Bank J. Safra Sarasin AG ו-Banque J. Safra Sarasin (Luxembourg) S.A. (ביחד, "בנק ספרא") למכירת תיק

נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. לפרטים נוספים ראה [ביאור 36](#).

(4) בתוך שלוש שנים מחודש ינואר 2017 חברות כרטיסי האשראי: ישראלכרט ופועלים אקספרס יופרדו מהבנק. תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾		דיבינד שנרשם		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾	
31 בדצמבר							
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
במיליוני ש"ח							
(76)	(73)	-	-	(331)	(334)	1,269	862
1	3	-	-	(39)	(78)	290	215
(24)	(9)	-	(226)	228	267	2,616	2,648
-	-	-	(10)	47	47	379	416
-	-	-	-	31	25	884	909
(1)	(1)	-	-	20	18	618	635
(20)	(23)	-	-	69	92	4,660	4,729
(3)	-	-	-	5	-	379	379
(2)	-	(3)	-	1	1	526	527
6	60	-	-	23	20	1,199	1,279
-	-	-	-	8	7	558	565
(7)	8	-	-	10	1	1,652	1,661

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
10,630	4,101	2,305	4,224	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
619	376	193	50	תוספות
(127)	(45)	(20)	(62)	גריעות
(8)	(4)	(4)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,114	4,428	2,474	4,212	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
662	404	151	107	תוספות
(183)	(49)	(64)	(70)	גריעות
(13)	(6)	(7)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,580	4,777	2,554	4,249	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017*
פחת והפסדים מירידת-ערך				
7,221	3,206	1,795	2,220	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
651	336	157	158	פחת לשנה
12	10	1	1	הפסד מירידת-ערך
(127)	(45)	(18)	(64)	גריעות
(6)	(3)	(3)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
7,751	3,504	1,932	2,315	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
586	308	144	134	פחת לשנה
16	15	1	-	הפסד מירידת-ערך
(154)	(49)	(64)	(41)	גריעות
(11)	(5)	(6)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
8,188	3,773	2,007	2,408	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
הערך בספרים				
3,409	895	510	2,004	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
3,363	924	542	1,897	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
3,392	1,004	547	1,841	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
	20.0	11.4	4.4	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.16
	20.0	11.8	4.1	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.17

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,387 מיליוני ש"ח.

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,393 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 3,105 מיליוני ש"ח.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 813 מיליוני ש"ח (31.12.16: 736 מיליוני ש"ח, 31.12.15: 707 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
- שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
- בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.
תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 137 מיליוני ש"ח (31.12.16: 146 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 19 מיליוני ש"ח (31.12.16: 56 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם. בנוסף, היתרה המאזנית של בניינים שנמכרו וטרם נמסרה חזקה בגינם הינה בסך של 5 מיליוני ש"ח. היתרה המאזנית של בניינים שנמכרו לאחר תאריך המאזן הינה בסך של 1 מיליוני ש"ח.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 66 מיליוני ש"ח (31.12.16: 70 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 30 מיליוני ש"ח (31.12.16: 35 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.

ביאור 17 נכסים אחרים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2016	2017	
3,742	3,699	מסים נדחים לקבל, נטו*
142	120	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
66	66	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
79	57	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
236	237	הכנסות לקבל
268	288	הוצאות מראש**
709	617	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
711	537	חייבים אחרים ויתרות חובה
5,953	5,621	סך-כל הנכסים האחרים

* ראה גם ביאור 8ד'.

** כולל הוצאות מראש בסך 16 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2016: 14 מיליוני ש"ח).

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 18 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2016	2017	
בישראל		
לפי דרישה		
117,407	125,959	אינם נושאים ריבית
80,644	89,075	נושאים ריבית
198,051	215,034	סך-הכל לפי דרישה
112,745	113,608	לזמן קצוב
310,796	328,642	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
7,630	3,575	אינם נושאים ריבית
8,698	4,640	נושאים ריבית
16,328	8,215	סך-הכל לפי דרישה
11,378	10,494	לזמן קצוב
27,706	18,709	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
338,502	347,351	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
157,835	157,695	פיקדונות של אנשים פרטיים
46,567	56,173	פיקדונות של גופים מוסדיים
106,394	114,774	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2016	2017	
תקרת הפיקדון		
115,309	117,257	עד 1
87,169	81,942	מעל 1 עד 10
55,351	52,425	מעל 10 עד 100
34,307	35,600	מעל 100 עד 500
46,366	60,127	מעל 500
338,502	347,351	סך-הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 19 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2016	2017	
בישראל		
בנקים מסחריים		
3,160	2,914	פיקדונות לפי דרישה
194	136	פיקדונות לזמן קצוב
418	417	קיבולים
בנקים מרכזיים		
-	-	פיקדונות לפי דרישה
-	-	פיקדונות לזמן קצוב
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים		
239	205	פיקדונות לפי דרישה
353	160	פיקדונות לזמן קצוב
13	-	קיבולים
בנקים מרכזיים		
-	-	פיקדונות לפי דרישה
-	317	פיקדונות לזמן קצוב
4,377	4,149	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף

31 בדצמבר			
2016	2017		משך חיים ממוצע ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾		ממוצע ⁽¹⁾
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
5,281	3,398	5.2%	1.3
23,562	21,400	2.3%	2.8
	0.0%		-
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
1,208	937	4.1%	0.7
109	143	10.3%	0.5
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
	0.0%		-
3,400	3,180	5.8%	2.9
	0.0%		-
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
	0.0%		-
	0.0%		-
	0.0%		-
33,560	29,058	3.1%	2.6
סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
1,465	1,221	-	-
7,982	6,028	-	-
8,073	7,571	-	-
17,520	14,820	4.6%	2.6

- * בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.
- להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה [ביאור 26](#) להלן.
- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 24,798 מיליוני ש"ח (31.12.16: 28,843 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל בסך של 587 מיליוני ש"ח (31.12.16: 632 מיליוני ש"ח).

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים

- (1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי הפיקוח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רוברד 1 של הבנק.
- (2) שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי הפיקוח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רוברד 2 של הבנק. שטרי הון הני"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 21 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2016	2017	
77	76	עתודה למסים נדחים, נטו*
59	698	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
309	303	הכנסות מראש
1,268	1,334	עובדים בגין שכר עבודה
4,748	4,805	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
937	1,101	הוצאות לשלם
13,624	13,357	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
677	627	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
709	617	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
1,617	2,208	זכאים אחרים ויתרות זכות
24,025	25,126	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם ביאור 8ד.
** ראה גם ביאור 22.
(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 22 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי הבכיר של הבנק (לרבות חברי הנהלה, המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענק שנתי מותנה תשואה

המענק השנתי מושפע משיעור תשואת הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקתו הינה החל משיעור תשואה של 7.5%.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של יחידות פנטום המוקצות ללא תמורה וממומשות למזומן לאחר תקופת הבשלה בת 4 שנים מהשנה בגינה הוענקה כל מנה. לפרטים נוספים לגבי תנאי יחידות הפנטום ראה [ביאור 23](#) להלן. ביום 8 בפברואר 2018 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאת 4.5 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2018.

3. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים יומי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

מענק 25

העובדים זכאים למענק בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוקח בחשבון תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

4. פיצויי פרישה ופנסיה

כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקיצבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה גישור חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.
2. שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק, ציפיות הנהלה והחלטותיה, תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר.
3. שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.
4. שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (כאמור לעיל), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות במהלך תקופת העסקה, בדומה לעובדים הקבועים.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

1. כללי

ביום 19 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות התגמול החדשה של הבנק לנושאי משרה לפי חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת התגמול"), חוק החברות ובהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, בנוסחה מיום 29 בספטמבר 2016 ("מדיניות התגמול החדשה"). בהתאם לכך, נקבע במדיניות התגמול החדשה, כי ההוצאה החזויה ביום ההתקשרות בגין תגמולו של כל מנהל ועובד בבנק לא תעלה על התקרה הנקובה בחוק הגבלת התגמול (כ-2.5 מיליון ש"ח בשנה, צמוד למדד, "תקרת התגמול"). ביום 29 בנובמבר 2016 אימץ הבנק מדיניות תגמול חדשה כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול לאוכלוסיות הבנק השונות יכוננו להלן יחדיו "מדיניות התגמול החדשה"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2016"). מדיניות התגמול החדשה ותוכנית 2016, תוקנו מעת לעת, לפי הנדרש. בהמשך אימץ הבנק פרקים נוספים למדיניות התגמול החדשה בקשר עם אוכלוסיות עובדים נוספות. הבנק יישם חלק מעקרונות מדיניות התגמול החדשה שלו גם על חברות בנות בארץ ובח"ל, וסניפי ח"ל.

מדיניות התגמול החדשה ותוכנית 2016 כוללות הוראות מעבר לגבי זכויות עבר שנצברו (לאור החלטת הבג"צ וכמפורט להלן), ולגבי אופן המעבר מתוכנית 2010 ו/או תוכנית 2014 לתנאי תוכנית 2016, לרבות בנוגע לקטימת התגמול הקבוע ו/או המשתנה כך שהתגמול יתאים למגבלות אשר בהוראות חוק הגבלת התגמול. החל משנת 2018 כל הסכמי העסקה של חברי הנהלה והמנהלים הבכירים (שאינם חברי הנהלה ושרובם אינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים") יהיו כפופים במלואם למדיניות התגמול החדשה.

בשנת 2017 יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק, חלק מחברי הנהלה, והמנהלים הבכירים היו כפופים למדיניות התגמול החדשה, למעט מספר חברי הנהלה שתגמולם היה כפוף להוראות מעבר מתוכנית 2014 לתוכנית 2016.

להלן פירוט הזכויות וההטבות העיקריות, להן זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות התגמול של הבנק ומדיניות התגמול החדשה, לרבות הוראות התחילה והתחולה של מדיניות התגמול החדשה.

2. יו"ר הדירקטוריון

תנאי כהונתו של מר עודד ערן כיו"ר דירקטוריון הבנק אשורו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2017, ועל-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 4 באפריל 2017, לתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. הסכם העסקה עם היו"ר הינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה, תוכנית תגמול 2016 והדין החל, לרבות ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, לפיה היו"ר יאזכר לתשלום של תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע.

3. מנכ"ל הבנק

החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2019 תגמולו של המנכ"ל הוא בהתאם להסכם שנחתם עימו, אשר אושר על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 19 בדצמבר 2016 לאחר אישורו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ("ההסכם החדש"). ההסכם הוא בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה ותוכנית תגמול 2016, ולפיו יקבל המנכ"ל תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע (ראה "תוכנית 2016" להלן).

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

4. חברי הנהלה

א. תוכנית 2016

1. תגמול קבוע

1.1. כללי - התגמול הקבוע עשוי לכלול את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, תשלום חודשי ללא סוציאליות, הפרשות סוציאליות והטבות נלוות, תגמול הוני קבוע כמפורט בסעיף 1.2 להלן, ותשלומי פרישה שאינם מעבר למקובל לגבי יתר עובדי הבנק.

1.2. תגמול הוני קבוע - לכל מנהל תוענק כמות מניות חסומות שתחושב על-ידי חלוקת השווי המצוין בתוכנית תגמול 2016 אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל (צמוד למדד) בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. המניות החסומות תוענקה ללא תמורה ותהינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו.

2. תגמול משתנה - מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

2.1. קביעת תקציב המענקים האישי לחברי הנהלה - המענק השנתי לחברי הנהלה מורכב מרכיב תלוי ביצועים שמחושב על-פי ביצועי הבנק, ומושפע מהביצועים האישיים של חבר הנהלה ומרכיב מענק אשר בשיקול דעת המנכ"ל, או ההרכב הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח כמפורט במדיניות החדשה).

2.2. רכיב תלוי ביצועים - לכל חבר הנהלה ייקבע תקציב מענק אישי המבוסס על ההפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש כהגדרתם בתוכנית (להלן: "הפרש התשואה"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר הנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד ל-3% ומעלה, עד לתקרה של 4 משכורות (לפי דרגת המנהל והשתייכותו לפונקציות עסקיות או פונקציות הבקרה והפיקוח). מתוך תקציב המענק האישי, 50% יחושבו כתלות בציון לפי עמידה במדדי ביצוע ו-50% יהיו קבועים.

2.3. רכיב מענק שבשיקול דעת - רכיב נוסף של עד 3 משכורות שיינתן לפי שיקול דעת המנכ"ל, או הממונה לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח. רכיב זה ינתן מתוך "סל מענקים", אשר לא יעלה בהיקפו על מכפלת 2 משכורות בגין כל חבר הנהלה. אם לבנק יהיו רווחים מיוחדים, כהגדרתם בתוכנית, רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון להחליט כי סל המענקים יגדל כך שהיקפו יהיה עד 2.5 משכורות בגין כל חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, המלצת המנכ"ל, או הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח) תהיה כפופה לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.

2.4. תנאים נוספים - תוכנית התגמול כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות.

2.5. תקרה על-פי דין - בהתאם לתוכנית 2016 התגמול המשתנה עשוי להיקטם כך שלא יחרוג מתקרת התגמול שבחוק הגבלת התגמול.

3. הסדרי פרישה

3.1. בהתאם למדיניות התגמול החדשה של הבנק, וכפוף להוראות המעבר שבה ביחס לזכויות שנצברו ו/או יצברו (כמפורט מטה), לפי ההסכמים החדשים עם הבכירים, בעת סיום העסקה כתוצאה מפטורים או התפטרות, יהיה זכאי הבכיר לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% בגין התקופה שמיום תחולת ההסכם החדש.

3.2. לפי "ההסכמים הקיימים" של חברי הנהלה לרבות המנכ"ל (להלן: "הבכירים") (קרי הסכמים שאושרו לפני 12 באפריל 2016 (יום כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול) ויסתיימו לאחר 12 באוקטובר 2016 (תום "תקופת ההתארגנות" לפי חוק הגבלת התגמול)), ולפי ההסדרים הקודמים, במקרה שהבנק יחליט מיזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%. בנוסף, בהתאם להסדרים הקודמים, בהגיע הבכיר למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי הרלוונטי האחרון לפי ההסכם הקיים שהיה בתוקף עד כניסת החוזה החדש, מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית (בשיעור שנצבר עבורו) שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד, או פיצויים בשיעור 100%.

3.3. הוראות מעבר לפי תוכנית 2016 - חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו ו/או ייצברו עד לתום ההסכמים הקיימים ובלבד שהוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי העסקה הקיימים, קיימת אפשרות שחבר הנהלה ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הקיים. במסגרת ההסכמים החדשים, חבר הנהלה יוכל לצבור וותק וגיל לצורך בחינת העמידה בתנאי הסף הנדרשים כמפורט לעיל לצורך קביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת. לקביעת הזכאות עשויים להיוסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר לחברי הנהלה שיצטרפו בעתיד לשורותיו של הבנק.

ב. תוכנית 2014

1. תגמול קבוע

בהתאם לתוכנית 2014, חברי הנהלה זכאים לתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות ואשר גובהו תלוי בדרגת המנהל ובתפקידו. מנהלים אשר משתייכים לפונקציות הפיקוח והבקרה זכאים לתגמול שנתי קבוע נוסף, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות. חברי הנהלה זכאים בנוסף לשני אלה, גם לתגמול הוני שנתי בסכום כספי קבוע המשמש לרכישת מניות הבנק.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

2. תגמול חשתנה – מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

כחלק מהוראות המעבר לתוכנית (2016) נקבע כי לגבי הסכמים קיימים הכפופים לתנאי תוכנית 2014 עם חברי ההנהלה שטרם הסתיימה תקופתם, הם ימשיכו לחול עד תום שנת 2017 (או תום תקופת ההסכם המקורית, לפי המוקדם), ויכללו רכיבי תגמול על-פי ההסכמים הקיימים. ואולם, בגין שנת 2017 יתוקנו ההסכמים הקיימים כך שהתגמול יופחת באופן שה"הוצאה החזויה" בגינו (כהגדרת המונח בחוק הגבלת התגמול) לשנת 2017, ככלל, לא תעלה על תקרת התגמול על-פי המתווה להלן: (א) ההוצאה החזויה בגין מרכיבי התגמול הקבוע (למעט תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורין על-פי דין) לא תעלה על שווי שנתי של 2.2 מ' ש"ח צמוד למדד. ו- (ב) המענק השנתי בגין שנת 2017 ייקבע לפי "תקציב מענק אישי", שלא יעלה על סך של 300,000 ש"ח צמוד למדד, אשר יחושב באופן יחסי וליניארי החל מהפרש תשואה בפועל בין מחיר ההון הנדרש, כהגדרת מונחים אלה בתוכנית של 0.5% מעל מחיר ההון הנדרש. מחצית מתקציב המענק האישי תוכפל בציון שיוענק למנהל בהתאם לעמידה ב-KPIs ומחצית מתקציב המענק האישי יוענק על-פי שיקול דעת המנכ"ל (ולגבי פונקציות פיקוח ובקרה – על-פי הערכת הגורמים הרלוונטיים).

3. תגמול הוני – יחידות מניות חסומות (RSU)

למנהלי הבנק לא הוענקו יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") בגין שנת 2017 אך הם מחזיקים ביחידות RSU שהוענקו להם בגין שנים קודמות.

3.1. יחידות RSU (מותנות ביצועים) שהוענקו בגין השנים שקדמו לשנת 2017 – בשנה בה התגמול המשתנה למנהל עלה על 1/6 (שישית) מהתגמול הקבוע למנהל בשנת המענק (לגבי השנים שקדמו לשנת 2017), הוענקו מספר יחידות RSU השווה לתוצאת חלוקת סכום בגובה 50% מהמענק השנתי בגין שנת המענק כאמור, בממוצע שער הניעילה של מניית הבנק ב-30 ימי המסחר שקדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים של הבנק, המתחייבים לשנת המענק.

3.2. מועדי הבשלה ותנאי הבשלה – יחידות ה-RSU שהוענקו מבשילות בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת השנה שלאחר שנת המענק. כמות יחידות ה-RSU המבשילה מתוך כל מנת RSU כאמור בסוף כל שנת הבשלה, אם בכלל, תלויה בהפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש (בהפרש תשואה בפועל שלילי של 5% – לא תהיה זכאות ל-RSU, בשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא בין 2% ל-5% ימומש למניות חלק יחסי שיחושב על בסיס ליניארי ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים; ובשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא לא נמוך מ-2%, תבשיל כל המנה השנתית הנדחית למניות, ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים).

3.3. אופן ותמורת המימוש – בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן ממומשות באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ומועברות לידי הנאמן מתוך מניותיו הרדומות של הבנק.

3.4. חלוקת דיבידנד – במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מימוש יחידות ה-RSU למניות, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה לסכום הדיבידנד בגין מספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

3.5. התאמות – התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

5. מנהלים בכירים

החל משנת 2017, כל המנהלים הבכירים בבנק כפופים לתוכנית 2016 בלבד. תוכנית 2016 חלה על המנהלים הבכירים של הבנק על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל לגבי חברי הנהלה, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר. תנאי התוכנית לגבי מנהלים בכירים שונה מהתנאים לחברי הנהלה בזהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, זהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקנה יחידות פנטום חסומות במקום תגמול הוני קבוע ויחידות RSU, ככל שתוענקנה, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן. לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יחול האמור להלן:

א. מענק שנתי

תוכנית 2016

קביעת תקציב המענקים למנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) – בשנה שבה הפרש התשואה בפועל גבוה מ-0.5%, יחושב תקציב המענקים הכולל לכל אחת מהקבוצות של מנהלי אגפים וממוני על ומנהלי מחלקה ומקביליהם בהתאם להפרש התשואה בפועל ותוך התאמה לדרגתו ולמשכורתו היחסית בקבוצת ההשתייכות. התקציב מחושב לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה בפועל של 4% ומעלה. תקרת המענק השנתי למנהלים אלה היא 10-8 משכורות (תלוי דרגה).

תוכנית 2016 כוללת הוראות לעניין חלוקת תקציב המענקים בין המנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) ולגבי קביעת תקציב המענקים האישי למנהלים הבכירים בפונקציות הבקרה והפיקוח וגזירת המענק האישי מתוכו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ב. הסדרי פרישה

על-אף האמור לעיל לגבי הסדרי פרישה לחברי הנהלה, לגבי מנהלים בכירים המועסקים בחוזים אישיים, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקיצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה.

הוראות מעבר לפי תוכנית 2016 - מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנוצרו עד לתום ההסכמים הקיימים ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי ההעסקה הקיימים ובמסגרת הסכמי ההעסקה החדשים, קיימת אפשרות שהמנהל הבכיר ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הקיים. בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 במקרה של פרישה במסלול פיצויים, עשוי המנהל להיות זכאי לעד 250% פיצויים על בסיס השכר הקובע לפי ההסכם הקיים. בגין שנות הוותק מ 2017 ואילך, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, המנהל עשוי להיות זכאי לגבוה מבין 250% פיצויי פיטורין על בסיס השכר לפי ההסכם הקיים. ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון דעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, לפי המלצת המנכ"ל וכפוף להוראות הדין, ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון בגין כל שנות העסקתו. לקביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת ייוסף תנאי של גיל מינימלי 55 ועשויים להיוסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר למנהלים בכירים שיצטרפו לראשונה לשורות מנהליו הבכירים של הבנק.

ד. התחייבות בגין הטבות לעובדים

31 בדצמבר		
2016	2017	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
7,718	7,772	סכום ההתחייבות
(3,937)	(3,963)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
3,781	3,809	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
376	379	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
376	379	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
36	37	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
36	37	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
596	617	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
596	617	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
4,789	4,842	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
52	48	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו**, נטו*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
3,652	4,753	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
122	152	עלות שירות
127	153	עלות ריבית
1,295	273	הפסד אקטוארי (רווח)
(1)	(5)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(460)	(521)	הטבות ששולמו
18	-	צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין
4,753	4,805	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
4,547	4,576	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה [סעיף \(4\)](#) להלן.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2016	2017	
4,753	4,805	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2016	2017	
1,755	1,877	הפסד אקטוארי נטו
1,755	1,877	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2016	2017	
8,690	8,768	מחויבות בגין הטבה חזויה
8,484	8,539	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(3,937)	(3,963)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
108	122	152	עלות שירות
112	127	153	עלות ריבית
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
33	74	146	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
253	323	451	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
(16)	1,296	273	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(33)	(74)	(146)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
-	(1)	(5)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(49)	1,221	122	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
253	323	451	סך עלות ההטבה נטו
204	1,544	573	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת המס

150	הפסד אקטוארי נטו
150	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2016	2017	
1.71%	1.25%	שיעור היוון
2.0%	2.0%	שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

שיעורי עזיבה משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה.

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
1.92%	1.71%	1.59%	1.73%	1.46%	1.76%	1.57%	1.48%	שיעור היוון
0.5%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיסון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר				
במיליוני ש"ח				
2016	2017	2016	2017	
442	451	(373)	(381)	שיעור היוון
43	45	(34)	(37)	שיעור עליית המדד
(143)	(160)	146	164	שיעור עזיבה
(240)	(246)	280	288	שיעור גידול בתגמול

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדי, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		
2016	2017	
3,746	3,731	התחייבות לפיצויים
(3,610)	(3,604)	יעודות לפיצויים
136	127	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח, וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ו. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

הפקדות בפועל	תחזית	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	*2018
200	185	188

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2018	547
2019	496
2020	385
2021	341
2022	312
2023-2027	1,231
2028 ואילך	2,240
סך-הכל	5,552

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ז. תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, על פי נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון ולאשר תוכנית רב שנתית להתייעלות בחמש השנים שמתחילות ב-2016 ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. על-פי האמור במכתב, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים.

ביום 27 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות, לאחר שהנהלת הבנק בחנה חלופות ליישום האמור במכתב וגיבשה מתווה ולאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש במכתב.

על פי תוכנית התייעלות שאושרה צפויים לפרוש מקבוצת הבנק כ-1,500 עובדים בשנים 2017-2020.

להלן עיקרי התוכנית שאושרה:

- בהתאם לתוכנית, מתאפשר לעובדים קבועים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים.
 - ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל וותק העובדים, הן: (א) פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על-פי דין; או (ב), פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 275% וזאת לעובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתוכנית.
 - עם אישור התוכנית עדכן הבנק את שיעורי העזיבה לטווח ארוך של עובדים בתנאים מיטיבים. שיעורי העזיבה החדשים משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה לעומת שיעור של 6.25% בשנה טרם השינוי.
 - העלות הכוללת של התוכנית, לרבות בגין התאמת שיעורי העזיבה לטווח הארוך, כמפורט לעיל, מוערכת בכ-1.2 מיליארד ש"ח, לפני השפעת המס. עקרונות הטיפול החשבונאי:
 - בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית ההתייעלות והתאמת שיעורי העזיבה לטווח ארוך, בסך כ-1.2 מיליארד ש"ח, מהווים הפסד אקטוארי שנקפו לרווח כולל אחר בשנת 2016.
 - בתקופות עוקבות יפחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים העומדת כיום על כ-14 שנים.
 - במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק משמעותי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, יואץ קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים אקטואריים" באותה תקופה, כך שיותאם לקצב סילוק ההתחייבות האקטוארית בתקופה.
 - בהתאם לאמור במכתב ולאישור העקרוני שהתקבל מהפיקוח על הבנקים, השפעת עלויות תוכנית התייעלות, על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.21% למועד הדיווח נזקפת לשיעורין על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.
- בכוונת הבנק לבחון את ישימות ויעילות התוכנית לאורך השנים הבאות, נוכח חוסר הוודאות בתחומי חקיקה ורגולציה, לצד כניסתן לתוקף של רפורמות שונות, שבשלב זה לא ניתן להעריך את השפעתן המלאה על תחום הבנקאות בישראל בכלל ועל הבנק בפרט.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017:

1. תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק

תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת יחידות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה תוענקה לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון יחידות פנטום ללא מחיר מימוש. יחידות הפנטום תוענקה בחמש מנות שנתיים שוות של 4.5 מיליון יחידות פנטום כל אחת, החל משנת 2013 ועד שנת 2017. כל יחידות הפנטום תמומשה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים מיום הענקתה של כל מנה (כל יחידת פנטום תיפדה במזומן בסך השווה למחיר מניית הבנק סמוך לפני המימוש). יחידות הפנטום שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו או פקעו ליום 31 בדצמבר 2017, מסתכמת ב-16,879,680 יחידות פנטום. ביום 8 בפברואר 2018 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאת 4.5 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2018.

2. מניות חסומות ויחידות מניות חסומות לפי תוכנית 2014 ותוכנית 2016 לחברי הנהלה ומנהלים בכירים

לפרטים בדבר מניות חסומות ויחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") שהוענקו או יוענקו לחברי הנהלה ומנהלים הבכירים לפי התוכנית הללו, ראה [ביאור 22](#) לעיל.

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הונויים שהוענקו

עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים

השווי ההוגן של המניות החסומות, יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הונויים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגינן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות יחידות RSU המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
1. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.17

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל לשעבר		מנכ"ל		
מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	
80,459	-	1,132,340	-	323,440	-	-	99,819	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
49,431	-	682,134	10,533	149,976	7,203	-	-	14,361	960	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
(69,185)	-	(881,115)	(10,533)	(240,044)	(7,203)	-	(99,819)	(4,787)	(960)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
60,705	-	933,359	-	233,372	-	-	-	9,574	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
23.03	-	23.03	-	23.03	-	-	-	23.03	-	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בש"ח
25.60	-	25.57	-	25.53	-	22.00	-	25.17	-	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בש"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בש"ח)
60,705	-	933,359	-	233,372	-	-	-	9,574	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
1.27	-	1.24	-	1.21	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך)
2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.16

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל לשעבר		יו"ר לשעבר		
מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	
49,914	-	412,099	526,447	123,246	64,970	-	399,999	-	133,332	קיימות במחזור לתחילת השנה
83,253	-	1,435,809	-	400,164	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	(61,831)	(26,860)	(9,918)	-	-	(166,848)	-	-	חולטו במהלך השנה
(52,708)	-	(653,737)	(499,587)	(190,052)	(64,970)	-	(133,332)	-	(133,332)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
80,459	-	1,132,340	-	323,440	-	-	99,819	-	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
18.36	-	18.36	-	18.36	-	-	-	-	-	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
22.91	-	21.43	-	22.02	-	19.35	-	19.35	-	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
80,459	-	1,132,340	-	323,440	-	-	99,819	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
1.34	-	1.42	-	1.41	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
1. להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2017

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
16,879,680	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
1.5	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2016:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
21,488,161	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
2.0	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום חסומות ויחידות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.17

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
147,953	79,639	68,314	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.23	1.34	1.10	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום חסומות ויחידות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.16:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
66,925	44,170	22,755	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.62	2.08	0.73	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבות הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שי"ח		
306	293	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות
1	99	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בש"ח			
1,333,550,613	1,333,065,159	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ב.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 4,311,952 מניות רגילות (31.12.16: 3,826,498 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

ביום 24 באפריל 2017 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, כך שהמדיניות המעודכנת היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות החל מהרבעון הראשון של 2017. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאור הלימות ההון הגבוהה אליה הגיע הבנק ולאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

ג. תשלום דיבידנד

ביום 25 במרץ 2018 דירקטוריון הבנק החליט על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017 בסך של כ-245 מיליון ש"ח המהווה 18.345 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 3 באפריל 2018 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 11 באפריל 2018 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
27.11.2017	14.12.2017	14.08	188
14.08.2017	31.08.2017	24.365	325
23.05.2017	13.06.2017	22.980	307
29.03.2017	18.04.2017	3.105	41
16.11.2016	06.12.2016	15.745	210
10.08.2016	31.08.2016	16.770	223
18.05.2016	08.06.2016	10.116	135
28.02.2016	16.03.2016	8.804	117

ד. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 60%. בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי יעמוד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי יעמוד על 40%.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאחד

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
35,045	36,582	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
1,465	1,221	הון רובד 1 נוסף
36,510	37,803	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
11,609	9,728	הון רובד 2
48,119	47,531	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
290,139	295,986	סיכון אשראי ⁽²⁾
4,866	5,114	סיכוי שוק
23,374	23,672	סיכון תפעולי
318,379	324,772	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾

באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.01%	11.26%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.47%	11.64%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.11%	14.64%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.17%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.67%	13.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף ז. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 ו-1,065 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%. בהתאמה, ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור ליום 31 בדצמבר 2017 ו-13.5% בהתאמה. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
באחוזים		
4. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
20.74%	19.83%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
20.74%	19.83%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
21.80%	20.89%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
11.50%	11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
בנק הפועלים שוויץ⁽³⁾		
22.38%	15.93%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
22.38%	15.93%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
22.46%	16.00%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
באזל 2 ⁽²⁾		
בנק פוזיטיף⁽³⁾		
17.55%	25.56%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.92%	25.81%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) השיעורים הנדרשים הינם בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 472 הכוללת הקלה לסולק לעניין דרישות ההון העצמי והינם בתוקף החל מחודש יוני 2016.

(2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

(3) בהתאם למדווח לרגולטור המקומי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
		הון עצמי רובד 1
34,225	36,004	סך ההון
95	24	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
34,320	36,028	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(27)	(32)	מסים נדחים לקבל
-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
(10)	(24)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(37)	(56)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
762	610	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*1
35,045	36,582	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		הון רובד 1 נוסף
1,465	1,221	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,465	1,221	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
36,510	37,803	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		הון רובד 2
7,982	6,028	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,627	3,700	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
11,609	9,728	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים:
-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
11,609	9,728	סך-הכל הון רובד 2
48,119	47,531	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.66%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.07%	0.04%	השפעת הוראות המעבר
10.73%	11.05%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.28%	0.21%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות*
11.01%	11.26%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

ח. רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017:

השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	
באחוזים		
(0.03%)	(0.03%)	בנק בנתוני המאוחד
(1.35%)	(0.73%)	ישראל

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ט. יעד הלימות הון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% זאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 31 בדצמבר 2017, הינם 10.23%-13.73%, בהתאמה. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

י. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר חלות על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. האמור בחוזר חל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בדצמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצייין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על-פי גישת התרחישים.

ביום 2 ביוני 2017 הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים, כאמור בנספח ג' להוראה 203, לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות-ערך בעניין, ולאחר סיום הוראות המעבר, שלפיהן ניתן היה להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר עד לתאריך 30 ביוני 2017. ההשפעה של אימוץ החוזר ליום 31 בדצמבר 2017 אינה מהותית.

יא. דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוקללנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018.

יב. התייעלות תפעולית

השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות הון, המוערכת בכ-0.21% ליום 31 בדצמבר 2017, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

בחודש יוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. בהתאם למכתב הנוסף, הוארך תוקפו של המכתב המקורי עד ליום 30 ביוני 2018.

יג. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%. יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יג. יחס מינוף (המשך)

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד		
36,510	37,803	הון רובד *1
503,875	513,037	סך החשיפות*
באחוזים		
7.25%	7.37%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
12.93%	12.52%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ**		
8.55%	7.04%	יחס מינוף
בנק פודיסיף		
15.25%	14.29%	יחס מינוף
3.00%	3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
<p>* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017, המוערכת בכ-0.12% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.</p> <p>** על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.</p>		
השפעת גידול	השפעת קיטון	
ב-1 מיליארד ש"ח	ב-100 מיליוני ש"ח	
בסך החשיפות	בהון רובד 1	
באחוזים		
ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017:		
(0.01%)	(0.02%)	בנק בנתוני המאוחד
(0.55%)	(0.46%)	ישראל

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יד. יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" הדרישה המזערית החל מיום 1 בינואר 2017 הינה 100%. הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 62. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאחד.

לשלושה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימו ביום		שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2016	
באחוזים			
א. בנתוני המאחד⁽¹⁾			
יחס כיסוי נזילות	124%	122%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים*	80%	100%	
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾			
יחס כיסוי נזילות	118%	120%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים*	80%	100%	
ג. חברות בת משמעותיות**			
בנק הפועלים שויץ			
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	191%	200%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית***	70%	80%	

* היחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים עומד על שיעור של 100% החל מיום 1 בינואר 2017.

** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019.

(1) החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאחד מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. בשנת 2016 היחס במאחד חושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ודווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות.

(2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. בהתאם לפרסום בנק ישראל בקובץ שאלות ותשובות מיום 29 בספטמבר 2016 בנושא הכללה בדיווח סולו של תאגיד בנקאי, חברות בת המחזיקות נכסים נזילים עבור התאגיד, החל מיום 1 ביולי 2017 חישוב יחס כיסוי נזילות סולו כולל חברות בנות אלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר		
2016	2017	
		יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾ :
18	28	מטבע ישראלי לא-צמוד
1,756	1,493	מטבע ישראלי צמוד מדד
232	198	מטבע-חוץ
2,006	1,719	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 76 מיליוני ש"ח, (2016: 93 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גבייה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר		31 בדצמבר 2017							
2016		סך-הכל	סך-הכל	עד 20 מעל 20 שנים	עד 10 מעל 10 שנים	עד 5 מעל 5 שנים	עד 3 מעל 3 שנים	עד 1 מעל 1 שנה	עד 3 מעל 3 שנים
									במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
92	71	1	5	13	12	25	15		תזרימים חוזיים עתידיים
72	58	-	2	8	10	23	15		תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
71	58	-	2	8	10	23	15		תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2016	2017	
10	44	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגבייה
4	3	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) כולל מגזר מטבע-חוץ.
 (3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.16% - (2016: לפי שיעור 0.36%).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		
2016	2017	
463	397	1. התחייבות לרכישת נירות-ערך
5	4	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		3. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
157	154	בשנה הראשונה
155	148	בשנה השניה
150	121	בשנה השלישית
111	110	בשנה הרביעית
97	102	בשנה החמישית
529	576	מעל חמש שנים
1,199	1,211	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

4. פעילות מכירת אשראי הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
496	4,229 ⁽¹⁾	186	הערך בספרים של האשראי שנמכר
499	4,331	190	תמורה שהתקבלה במזומן
-	9	-	התחייבות בגין שירות ותפעול על הלוואות שנמכרו
3	93	4	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

(1) מזה סך של 2,043 מיליון ש"ח נובע ממכירת תיקי סינדיקציה בסניף ניו-יורק.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

5. בחודש מרץ 2008, הבנק מכר לפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: פסגות) תיקי עמיתי קופות-גמל. בעקבות המכירה, הבנק היה ערב לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה.

במסגרת המכירה, פסגות התחייבה להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו. בתקנוני הקופות של פסגות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיוותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתקופה. נכון למועד המאזן הערבות שניתנה לפסגות הוארכה עד לתום שנת 2018, בכפוף לכתב שיפוי שקיבל הבנק מפסגות. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 1,801 מיליוני ש"ח ויתרת החשבוניות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 7,922 מיליוני ש"ח. יודגש, כי "השווי ההוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2017 אינו מהותי.

6. ביום 18 בפברואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמלצת ועדת התגמול והדירקטוריון, את התחייבות הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה בבנק, המכונים ו/או שיכהנו מעת לעת, אשר בעלת השליטה בבנק עשויה להיחשב כבעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם, וזאת לתקופה קצובה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2024, כפי שהמליצה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק.

התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחיידוש תוקפו.

נוסח כתב השיפוי לאותם נושאי המשרה הינו זהה מבחינת תנאיו, לנוסח כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק, לרבות מנכ"ל הבנק, אשר אושר באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012 (להלן: "האסיפה הכללית"), ואשר לבעלת השליטה בבנק אין עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כאשר למועד הדוח הם מחזיקים בכתבי שיפוי כאמור, שאינם קצובים בזמן.

האסיפה הכללית של הבנק קבעה כי סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

7. הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

8. הפועלים הנפקות בע"מ, שהינה חברה מאוחדת ו"תאגיד עזר" כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "הפועלים הנפקות"), העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור בהתאם לדוחות הצעת מדף המתפרסמים על-פי תשקיף מדף, לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקפים שונים שפרסמה פועלים הנפקות מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחויבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיוגש נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה טי-טז) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר-טרחה עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכל במידה שהחבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה טי-טז) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הנ"ל.

9. מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו.

חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

10. חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות-החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת הנהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

11. א. חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית של ישראלכרט ביום 12 בפברואר 2012 באישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ב. חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית של פועלים אקספרס ביום 12 בפברואר 2012 באישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

ג. חברת יורופי התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית של יורופי ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבטוחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל. ד. על-פי הסדר שבין חברת ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד וכ.א.ל. שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל. ביום 25 בפברואר 2018, לאחר קבלת הערות הציבור, פרסם בנק ישראל את המתווה הסופי להפחתת העמלה הצולבת. המתווה להורדת העמלה הצולבת בעסקות חיוב נדחה יהיה כדלקמן: מיום 1 בינואר 2019 תרד העמלה הצולבת מ-0.7% ל-0.6%; מיום 1 בינואר 2020 תרד העמלה הצולבת מ-0.6% ל-0.575%; מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.575% ל-0.55%; מיום 1 בינואר 2022 תרד העמלה הצולבת מ-0.55% ל-0.525%; מיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.525% ל-0.5%. לגבי העמלה המשולמת בעסקות חיוב מידי-החל מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.3% ל-0.275%. ומיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.275% ל-0.250%.

ג. תביעות משפטיות

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התמשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2017 בכ-164 מיליוני ש"ח.

א. להלן פירוט התביעות, לרבות הבקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.

1. ביום 11 בינואר 2017, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק. המבקש העמיד את סכום התביעה על כ-590 מיליון ש"ח אך הוא מבקש להתיר לו לתקן את הסכום בהתאם לעובדות שיתבררו.

לטענת המבקש, הבנק גובה עמלות בגין החזרת שיקים, מלקוחות שחשבונום הוגבל במשיכת שיקים. לפי הטענה, גביית העמלות נעשית בניגוד להוראות הדין או בהתאם לתקנות שהותקנו בחוסר סמכות ובניגוד להוראות חקיקה ראשית. המבקש טוען בין היתר, כי מי שחשבונו הוגבל, אין לראות בשיקים שנמשכו על ידו שיקים, אלא פיסות נייר בלבד שאין באי כיבודן משום שירות המתיר גביית עמלה. לטענת המבקש, גביית עמלות בגין החזרת שיק מחמת כך שהחשבון מוגבל, הן בחשבון המושך והן בחשבון הנפרע, מהווה הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

2. ביום 8 בדצמבר 2016 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. התובע לא ציין בשלב זה את גובהו המשוער של הנזק אשר נגרם לטענתו לקבוצה, אך הוא מעריך אותו בסכום של 500 מיליון ש"ח לפחות.

עניינה של הבקשה היא בטענה, לפיה הבנקים המשיבים גבו עמלה בגין פעולה של העברת מטבע-חוץ שלא כדין כאשר תמחרו את העמלה באופן מדורג כך שייגבו שלוש "דרגות" שונות של עמלת מינימום. לטענת התובע בכך הפרו הבנקים המשיבים את חובותיהם החקוקות על-פי חוקים שונים. בדיון שנערך ביום 24 בדצמבר 2017, הורה בית המשפט על קבלת עמדת המפקחת על הבנקים בקשר למחלוקת נשוא התביעה.

3. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") כמנהלת קופות-גמל. סכום התובענה הייצוגית עומד על 1 מיליארד ש"ח. המבקשים טוענים כי מדובר בתביעה משלימה לתביעה ייצוגית המפורטת בסעיף 9 להלן. עניינה של התובענה בביטוח חיים קבוצתי מסוג ריסק אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות עבור עמיתיה. פוליסות אלה נרכשו במימון העמיתים. פסגות הודיעה לבנק כי היא שומרת על כל זכויותיה בהתאם להסכם מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק, לפסגות.

המבקשים טוענים להפרת חובותיה של פסגות וקודמותיה, בכך שלא פעלו לקבלת תגמולי הביטוח מהחברה המבטחת ובכך סיכלו את העברתם למוטבי/יורשי העמית. עוד טוענים המבקשים כי פסגות וקודמותיה נמנעו מלהודיע למוטבי/יורשי העמית אודות דבר קיומה של פוליסת ביטוח החיים, זכות פסגות להגיש תביעה לקבלת תגמולי הביטוח, ואודות תקופת ההתיישנות הקצרה. פסגות הגישה בקשה להעברת הדין בבקשה לבית הדין לעבודה. הבקשה עודנה תלויה ועומדת.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

4. ביום 9 ביוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחוזר מרכז תביעה ובקשה מתוקנת לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק. בקשה זו מחליפה את הבקשה שהוגשה כנגד אותן המשיבות ביום 28 באפריל 2014 ואשר לאחר הסתלקות המבקשים בה, אישר בית המשפט להמשיך ולנהלה על-ידי מבקשים חליפיים.

הטענה הבסיסית בבקשת האישור המתוקנת הינה, ששלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי הדין ולפיו בעסקות דביט ו-Prepaid הן מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי עסק לאחר שהכסף נלקח כבר מחשבונו של מחזיק הכרטיס וכמו-כן, הן מחייבות את בתי העסק בעמלה בלתי ראויה עבור עסקות אלו, שכן היא מחושבת על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקות בתשלום נדחה. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד.

הנזק הנטען כנגד כל המשיבות נאמד על-ידי המבקשים בתרחיש "שמרני" על כ-4.2 מיליארד ש"ח, בתרחיש "סביר" על כ-6.9 מיליארד ש"ח ובתרחיש "קיצוני" על כ-8.4 מיליארד ש"ח.

ביום 12 במרץ 2017 קבע בית המשפט כי עניין העמלה הצולבת כלול לכאורה בפסק הדין של בית הדין להגבלים עסקיים ולפיכך, ההליכים הנוגעים לטענות בדבר צורך בהבהרה או בשינוי פסק הדין של בית הדין להגבלים עסקיים אינם יכולים להתבצע במסגרת תובענה ייצוגית. לאור זאת, הסכימו הצדדים כי המשך ההליכים ידחה על מנת לאפשר למבקש למצות הליכים אחרים שבכוונתו לנקוט. ביום 16 באוקטובר 2017 הגיש המבקש המרצת פתיחה לבית הדין להגבלים עסקיים המבקשת כי בית הדין יצהיר שהעמלה הצולבת לכרטיסי הדביט לא אושרה על ידו במסגרת האישור שניתן לעמלה הצולבת בכרטיסי החיוב הנדחה. בד בבד, פנה המבקש לבית המשפט המחוזי הדין בבקשה וביקש את דחיית המשך הדיון בתיק עד לאחר הכרעת בית הדין להגבלים עסקיים בהמרצת הפתיחה שהוגשה לו.

5. ביום 24 ביוני 2015 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח.

עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן. לנוכח בקשות אישור דומות שהוגשו נגד בנקים אחרים, הוגשה ביום 24 ביולי 2017, בקשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב לאיחוד הדיון בבקשות השונות. טרם התקבלה החלטה בבקשה.

6. ביום 7 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ וחברת פועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק. סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של 200 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות.

לטענת התובעים, האופן על-פיו מבצעות המשיבות את ההמרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ אינו ראוי, מהווה עמלה נוספת שלא ניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות וכי בכך מפרות המשיבות הוראות חוק שונות.

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") וכן הוגשו בקשות לאיחוד התיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את התביעה דנן עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם עם התביעה המפורטת בסעיף 8 להלן, הצדדים הגישו סיכומים וממתינים להחלטת בית המשפט. ביום 1 במרץ 2018 התקבל פסק דין הדוחה את "הבקשות". ביום 21 במרץ 2018 נודע לבנק כי הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין.

7. ביום 12 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליון ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראלכרט היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראלכרט על פני אינטרס לקוחות הבנק.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

8. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח. המבקשים טענו, שהבנקים הנתבעים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי ההמרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, הפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת, ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל.

לאחר הגשת התביעה המקורית תוקנה התביעה מספר פעמים לבקשת המבקשים וביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשת אישור מתוקנת במסגרתה, בין היתר, הוספה טענה לפיה עסקות המרה של מטבע-חוץ לפי "שער הזמנה" הן "עסקות עתידיות" והבנק הפר לכאורה את הוראות הדין בקשר עם עסקות אלו, וכמו-כן תוקן סכום התביעה המקורית לסכום של כ-11 מיליארד ש"ח ("התובענה המתוקנת"). בהמשך, ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה לאישור תובענה ייצוגית מתוקנת ומקוצרת ("הבקשה המקוצרת").

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") והוגשו בקשות לאיחוד תיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את הבקשה המקוצרת עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם התביעה המפורטת בסעיף 6 לעיל. ביום 1 במרץ 2018 התקבל פסק דין הדוחה את ה"בקשות". ביום 22 במרץ 2018 נודע לבנק כי הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין.

9. בשנת 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") בתפקידה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,840 מיליון ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. בין היתר היא טוענת, כי פסגות לא עושה די כדי לייצג מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה וכן כי פסגות העלתה את דמי הניהול בחשבונות עמיתים שנפטרו ללא משלוח הודעה מוקדמת. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "גדיד") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיד בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים. במרץ 2016 הוגשה בקשה לתיקון כתב התביעה במסגרתה מבוקש להגדיל את סכום התביעה נגד פסגות לכ-10 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום התביעה המוגדל"). יצוין כי סכום התביעה המוגדל מתייחס לכלל קופות הגמל המנוהלות על-ידי פסגות (ולא רק לגדיש) וביחס לגדיש, גם לתקופה שלאחר רכישתה על-ידי פסגות (במרץ 2008). עוד יצוין כי כמחצית מסכום התביעה המוגדל, מתייחס לכספים המצויים בחשבונות העמיתים המנוהלים על-ידי פסגות והסעד המבוקש לגביהם הינו סעד הצהרתי בלבד. בין הצדדים מתקיים הליך גישור.

10. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח.

עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיור שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרן. עמדת המפקח על הבנקים שהוגשה לבקשת בית המשפט תמכה בעמדת הבנקים ולפיה, במקרה בו הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה לדיור נקבעה במונחים שנתיים וההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים יש לחלק את הריבית השנתית שנקבעה בהסכם ההלוואה ב-12.

ביום 16 באוגוסט 2015 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור. ביום 7 בדצמבר 2015 ערערו המבקשים על פסק הדין לבית המשפט העליון.

11. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית. התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרו הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על החלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. בשלב זה, הדיון בתביעת Fairfield בפני ה-Bankruptcy Court מעוכב. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות (המשך)

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין ארוינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC. Securities Investment Madoff (להלן: "מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידן השקיעו כספן במיידוף. יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

ב. כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 4 בדצמבר 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום אך המבקש מעריך שסכום התביעה גדול מ-5 מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, הבנק נמנע מלצרף באופן יזום, לשירות מסלול בסיסי, חשבונות של לקוחות עם מוגבלויות העומדים בתנאים מסוימים, על אף הוראות התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) שנכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2016 והמחייב אותו לעשות זאת.

2. ביום 4 בדצמבר 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ישראלכרט בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק (להלן ביחד: "הנתבעים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו 180 מיליוני ש"ח. לטענת המבקשים, בחודש דצמבר 2013 העלו הנתבעים את גובה עמלת דמי הכרטיס ללקוחות הבנק, על-ידי שינוי מדרג ההנחות והפטורים מעמלת דמי כרטיס וזאת בחוסר תום לב ותוך עשיית עושר ולא במשפט.

3. ביום 15 בנובמבר 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום אך המבקש מעריך שסכום התביעה גדול מ-2.5 מיליוני ש"ח. עניינה של התביעה בטענה, כי הבנק גובה מלקוחותיו דמי ניהול פיקדון ניירות-ערך בגין ניירות-ערך שבעבר נסחרו בבורסה ונמחקו מהמסחר ובגין ניירות-ערך שמעולם לא נרשמו למסחר בבורסה וזאת בניגוד לדין.

4. ביום 27 ביוני 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה כי הבנק גבה עמלת ליווי פיננסי שלא כדין מיחידים או עסקים קטנים, כאשר כלל במסגרת עמלה זו אחוז מכלל העלות של בניית הדירה בתוספת עלות הקרקע ולא רק אחוז מהאשראי שהעמיד הבנק ללקוח.

5. ביום 27 בפברואר 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד ארבעה בנקים והבנק בתוכם. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של התביעה בטענה לפיה הבנק גובה עמלת פקיד מלקוחותיו, בבצעם פעולה של הפקדת שיקים ומזומנים, גם במקרה בו המכונות האוטומטיות לשירות עצמי בהן ניתן לבצע את ההפקדה ולשלם עמלה בערוץ ישיר בלבד, אינן תקינות ולא קיימת למעשה אפשרות סבירה לבצע את הפעולות בערוץ ישיר. בעקבות הסדר דיוני בין הצדדים, הבקשה תידון במאוחד עם בקשה בנושא דומה שהוגשה נגד בנק אחר.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. במהלך שנת 2011, בעקבות הודעת רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי מספר בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית, מסר הפועלים שוויץ לרשויות שוויץ מידע סטטיסטי אודות עסקיו עם לקוחות אמריקאים על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי") לפיו בנקים שוויצריים מקטיגוריה 2 אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי יועמדו בתנאים (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יועמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). באותו היום הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי בהתאם להוראות ההסדר, בנק הפועלים שוויץ לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

החל מראשית שנת 2015 התקבלו בבנק דרישות ובקשות מאת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ומחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (ה-NYDFS) לקבלת נתונים, מידע ומסמכים מקבוצת הבנק בקשר עם פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים. קבוצת הבנק, בסיוע יועציה המשפטית, העבירו וממשיכים להעביר ל-DOJ, ל-NYDFS ול-Federal Reserve בניו-יורק נתונים, מידע ומסמכים ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. החקירה ואיסוף המידע והמסמכים כמו גם עדכון ותיקוף מאגר המידע הכמותי ביחס ללקוחות האמריקאים של הבנק בישראל ובבנק הפועלים שוויץ (לרבות הסניף בלוקסמבורג והסניף בסינגפור אשר נסגר בשנת 2012) טרם הסתיימו. כחלק מהחקירה הועברו לרשויות בארצות-הברית נתונים ומידע כמותי אודות לקוחות אמריקאים בבנק ובפועלים שוויץ הגם שעדכון המאגר טרם הושלם. כמו-כן, לבקשת ה-DOJ הנתונים הכמותיים, המתודולוגיה ואופן הבדיקות שערכה קבוצת הבנק נבדקים ומתוקפים במקביל באמצעות צדדים שלישיים (Independent Examiner). אף הליך זה טרם הושלם.

בשלב זה, משהחקירה לא הסתיימה, טרם הושגה הסכמה עם הרשויות האמריקאיות בדבר סוג, אופי ומתכונת ההסדר או ההסדרים המוסכמים (אם ישגו) ובכלל זה האם יגובש הסדר כולל לקבוצת הבנק או הסדרים נפרדים ושונים לבנק ולהפועלים שוויץ. קיים מנעד של אפשרויות לדרגת החומרה של ההסדרים ולמידת האחריות לביצוע עבירות על הדין האמריקאי שיידרשו בנק הפועלים והפועלים שוויץ לקחת על עצמם במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים (אם ישגו). הסדר או הסדרים מוסכמים כאמור יכול שיהיו מסוג של Non-Prosecution Agreement, Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. שורה של שיקולים עלולים להשפיע לרעה על ההסדר או ההסדרים (אם ישגו) ובכללם טענות אפשריות ביחס לפעולות מסוימות של בכירים לשעבר בהפועלים שוויץ שעלו במסגרת החקירה, אופי והיקף שיתוף הפעולה עם ה-DOJ וקביעות ביחס לחומרת המעשים והיקפי הפעילות.

בשלב זה, טרם החל בין נציגי הבנק לבין הרשויות האמריקאיות משא ומתן בדבר הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם לרשויות האמריקאיות במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים אפשריים עמן וטרם הוגדרו המתודולוגיות לחישובם. לפיכך, לא ניתן לדעת בשלב זה האם חישוב איה מרכיביו של הסדר אפשרי יתבסס על המתודולוגיה הקבועה בהנחיות הענישה בדין האמריקאי (United States Sentencing Guidelines), או, לחלופין, על המתודולוגיה המיושמת בהסדרים המבוצעים תחת קטגוריה 2 להסדר השוויצרי (אשר למיטב ידיעת הבנק לא יושמה בעבר ביחס למוסדות פיננסיים בגין פעילות מחוץ לשוויץ). כמו-כן, טרם סוכמו הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות שבגינה עלולה קבוצת הבנק להידרש לשלם לרשויות האמריקאיות או הרכיבים שעליהם יבוסס חישוב התשלום על-פי הסדר אפשרי בהתייחס לאוכלוסיית הלקוחות הרלוונטית. בין הרכיבים עליהם מבוססים הסדרים בתיקים דומים עם ה-DOJ מנמים, בין היתר, רכיב של תשלום בגין סכום אובדן המס שנגרם לרשויות המס בארצות-הברית בגין לקוחות אמריקאים (להלן: "רכיב אובדן המס"), רכיב ההכנסות שהפיקה קבוצת הבנק מלקוחות אמריקאים (להלן: "רכיב ההכנסות מלקוחות אמריקאים") ורכיב של קנס עונשי (להלן: "רכיב הקנס"). הגם שמדובר ברכיבים נפרדים ושונים על-פי הדין האמריקאי, למיטב ידיעת הבנק, קיימת תחליפיות מסוימת בין רכיבים אלו, באופן שמקשה לחזות אילו רכיבים יכללו בהסדר, ככל שיגובש. יתרה מכך, בחינת המידע הפומבי הקיים ביחס להסדרים בתיקים דומים של ה-DOJ בבנקים אחרים אשר לא היו רשאים להיכלל בקטגוריה 2 של התוכנית השוויצרית מעלה כי קיימת שונות רבה בין המתודולוגיות אשר יושמו בכל הסדר, באופן שמקשה על הסתמכות על הסדרים אלה לקביעת המתודולוגיות שלפיהן יחושבו הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם ל-DOJ.

בטרם השלמת עדכון ותיקוף מאגר הלקוחות האמריקאים והגעה להסכמות עם הרשויות האמריקאיות בדבר הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות הרלוונטיים לחישוב, התקופות הרלוונטיות לחישוב, רכיבי החישוב ואופן החישוב קבוצת הבנק ויועציה המשפטית אינם יכולים להעריך באופן מהימן את היקף או טווח החשיפה.

עם זאת, כעולה מהסדרים של בנקים אחרים ומשיחות שהתקיימו עם ה-DOJ במהלך החודשים האחרונים בהן נדונו היבטים מסוימים הנוגעים לאופן חישוב הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם, אגב תהליך איסוף הנתונים והמידע שעודנו נמשך, מעריך הבנק, כי הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם ל-DOJ יכללו, לכל הפחות, את השבת סכומי רכיב אובדן המס שנגרם לרשויות המס בארצות-הברית על-ידי לקוחות אמריקאים מסוימים שקיבלו מקבוצת הבנק שירותים מסוימים (כדוגמת, בין היתר, חשבונות קוד, הלוואות גב-אל-גב או ניהול חשבון באמצעות חברות המאגדות במדינות אף-שור). ההפרשה שכלל הבנק בדוחותיו מבוססת על רכיב זה וחושבה בהתבסס על המידע הכמותי הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים בגין לקוחות אלה. המידע שעל בסיסו בוצעה ההפרשה עודנו כפוף לעדכון ולתיקוף. לפיכך, אפשר שקבוצת הבנק תידרש לשלם גם בגין לקוחות אמריקאים נוספים, עם זאת אפשר שטענות קבוצת הבנק ביחס ללקוחות מסוימים תתקבלנה ואילו יוחרגו מהאוכלוסייה הרלוונטית לתשלום.

ההפרשה הכלולה בדוחותיו הכספיים בקשר עם החשיפה ל-DOJ מתייחסת לרכיב אובדן המס בלבד (שלהערכת הבנק הינו גבוה מסכום רכיב ההכנסות מלקוחות אמריקאים) ואינה כוללת רכיב של קנס עונשי או רכיב הכנסות מלקוחות אמריקאים. ההפרשה גם אינה מתבססת על האפשרות של יישום נוסחת קטגוריה 2 ביחס לפעילות שוויץ של הפועלים שוויץ. המשמעות הכספית של הוספת רכיבים אלה, כולם או חלקם, או יישום הנוסחה כאמור יכול שתהא משמעותית.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הגם שהבנק מעריך שהוא צפוי לשלם סכומים גם ביחס ל-NYDFS במסגרת הסדר עם ה-NYDFS לכשיגובש, ואפשר שסכומים אלה יהיו משמעותיים, בשלב זה קבוצת הבנק ויועציה המשפטיים אינם יודעים להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה בעניין זה.

בהתבסס על האמור ועל המידע הכמותי בדבר אוכלוסיית הלקוחות האמריקאים הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוח, מידע אשר כפוף לעדכון ולתיקוף כאמור, הגדיל הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2017 את סכום ההפרשה בקשר עם החשיפה הנובעת מחקירת הרשויות האמריקאיות בסך של כ-79.5 מיליון דולר, המתווספים לסך כולל של כ-268.5 מיליון דולר אשר הופרשו בעבר. כך שסכום ההפרשה הכולל בעניין זה עומד, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, על סך השווה לכ-348 מיליון דולר (כ-1,207 מיליון ש"ח), סכום זה כולל גם הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ. זאת, בהמשך להוראת הפיקוח על הבנקים שניתנה לבנק ביחס לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 לאחר שהפיקוח על הבנקים בחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות מקצועית.

בשלב זה, בהתבסס בין היתר על עמדת יועציו המשפטיים והמקצועיים, אין ביכולתו של הבנק להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה או טווח החשיפה בנושא זה. עם זאת, הבנק מעריך, כי היקף החשיפה הכוללת גדול מסכום ההפרשה שכלל הבנק בדוחותיו באופן שבו הסכומים הכוללים שתשלם קבוצת הבנק במסגרת הסדרים עם הרשויות האמריקאיות (אם יושגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום ההפרשה, הגם שאין ביכולתו, כאמור לעיל, לאמוד סכומים אלו. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, לצורך הכללת ההפרשה בדוחות הכספיים ערכה קבוצת הבנק מספר תרחישים להפסד הצפוי מהשלכות החקירה. מאחר ואין ביכולתו של הבנק לקבוע מי מהתרחישים האמורים מהווה אומדן טוב יותר להפסד הצפוי, ההפרשה שכלל הבנק מחושבת על בסיס התרחיש המינימלי מבין התרחישים האמורים בהתבסס על המידע הכמותי הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוח. יודגש כי יועציו המשפטיים של הבנק אינם יודעים להעריך את ההסתברות להתקיימות איזה מהתרחישים האמורים אשר נערכו כאמור מטעמים חשבונאיים לצורכי הכללת הפרשה בדוחות, ויכול שקיימים גם תרחישים נוספים. אפשר גם שבמסגרת הסדר עם הרשויות האמריקאיות תהא רשאית קבוצת הבנק להחריג לקוחות מסוימים מהאוכלוסייה הרלוונטית לתשלום, או לבצע הפחתות אחרות לסכומי התשלום, החרגות או הפחתות אלה, כמו גם תוספות אפשריות לאוכלוסיית הרלוונטית, לא יושמו במסגרת חישוב ההפרשה. יודגש כי אין בביצוע הפרשה זו או בפרוט היקפי החשיפה כאמור, משום הודאה בטענה כלשהיא שעלולה לעלות כנגד קבוצת הבנק על-ידי הרשויות בארצות-הברית או על-ידי כל גורם אחר.

ה. במהלך שנת 2015 הגיש משרד המשפטים האמריקאי לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, כתב אישום נגד בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ואחרים, בעבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. בחודש דצמבר 2015 פרסם כתב אישום חדש אשר החליף את כתב האישום המקורי (Superseding Indictment). על-פי כתב האישום המקורי וה-Superseding Indictment נאשמים מסוימים החזיקו חשבונות בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ וביצעו עסקות כספיות הקשורות לכאורה לפרשה, בחשבונות אלה.

על פי המדווח, כחלק מהפרשה חוקרות הרשויות האמריקאיות גם מוסדות פיננסיים שונים. במסגרת זו, נחקרת גם קבוצת הבנק, בחשד להפרות חוק, בקשר עם חשבונות בנק שהוחזקו בקבוצת הבנק על-ידי נאשמים מסוימים המעורבים בפרשה. במסגרת זו נמסרו לבנק צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות לקבלת מידע וחומרים. בכפוף להוראות החוקים הרלוונטיים החלים על הגופים השונים בקבוצת הבנק, נמסרו לרשויות מידע ומסמכים בהיקף משמעותי. כמו-כן, משרד המשפטים האמריקאי קיים ראיונות עם חלק מעובדי הבנק. קבוצת הבנק מתקדמת בצורה משמעותית בביצועה של חקירה פנימית שהיא מנהלת בקשר עם נושא זה באמצעות עורכי דין חיצוניים, והיא משתפת פעולה עם הרשויות.

על פי חוות דעת יועציה המשפטיים של קבוצת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך האם קבוצת הבנק תישא בחבות כלשהי במישור הפלילי, האזרחי או הרגולטורי בנושא זה, ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ו. יישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-173 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-192 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2016. עד ליום 31 בדצמבר 2017 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות

(א) ניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2017 מסתכמת ב-1.8 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2016: 2.1 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.

(ב) הבנק חבר במסלוקת היורוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (208 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2016: כ-60 מיליון דולר (230 מיליון ש"ח)).

(ג) אגרות-חוב, שיתרתן ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-367 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 484 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).

(ד) הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.

יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-2.1 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2017 4.1 מיליארד ש"ח).

יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-4.2 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2016 5.6 מיליארד ש"ח).

בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 27 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 21 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 103 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 99 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הביטחונות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.

(ה) הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוטעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של התחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקות בנגזרים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2017 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים, פיקדונות בשווי של 600 מיליון דולר (31 בדצמבר 2016: 479 מיליון דולר).

(ו) בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS Bank International.

כתנאי להעמדת הלוואות, הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

(ז) המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.16	31.12.17	
375	684	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
484	367	השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
		ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
		פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים:
529	396	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

(ח) אגרות-החוב המשועבדות כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבדן:

31.12.16	31.12.17	
6,283	3,917	תיק זמין למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2017					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגזרים*					
2,076	-	-	2,076	-	-
חוזי Forward					
9,922	-	-	-	9,922	-
Swaps					
11,998	-	-	2,076	9,922	-
סך-הכל נגזרים מגזרים					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
7,843	-	-	-	7,843	-
2. נגזרי ALM**					
3,221	-	-	-	3,221	-
חוזי Futures					
177,826	157	-	140,233	14,065	23,371
חוזי Forward					
חוזי אופציה אחרים:					
37,869	193	2,712	14,212	20,752	-
אופציות שנכתבו					
35,036	176	941	14,230	19,689	-
אופציות שנקנו					
658,468	-	9,073	42,737	598,078	8,580
Swaps					
912,420	526	12,726	211,412	655,805	31,951
סך-הכל נגזרי ALM					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
306,428	-	-	-	298,671	7,757
3. נגזרים אחרים*					
10,752	-	10,752	-	-	-
חוזי Futures					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
14,719	-	10,996	3,723	-	-
אופציות שנכתבו					
14,719	-	10,996	3,723	-	-
אופציות שנקנו					
59	-	-	-	59	-
Swaps					
40,249	-	32,744	7,446	59	-
סך-הכל נגזרים אחרים					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
59	-	-	-	59	-
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
121	121	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב					
50	50	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
10,593	-	-	10,593	-	-
חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
975,431	697	45,470	231,527	665,786	31,951
סך-כל הסכום הנקוב					

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2016					
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
						1. נגזרים מגזרים*
3,236	-	-	3,236	-	-	חוזי Forward
9,915	-	-	-	9,915	-	Swaps
13,151	-	-	3,236	9,915	-	סך-הכל נגזרים מגזרים
6,725	-	-	-	6,725	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
						2. נגזרי ALM**
3,810	-	-	-	3,810	-	חוזי Futures
200,000	95	-	163,734	15,827	20,344	חוזי Forward
						חוזי אופציה אחרים:
51,608	302	3,440	16,794	31,072	-	אופציות שנכתבו
50,701	280	1,599	17,236	31,586	-	אופציות שנקנו
516,592	-	10,442	47,008	451,336	7,806	Swaps
822,711	677	15,481	244,772	533,631	28,150	סך-הכל נגזרי ALM
235,451	-	-	-	228,361	7,090	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
						3. נגזרים אחרים*
588	-	588	-	-	-	חוזי Futures
						חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
7,646	-	5,272	2,374	-	-	אופציות שנכתבו
7,646	-	5,272	2,374	-	-	אופציות שנקנו
132	-	-	-	132	-	Swaps
16,012	-	11,132	4,748	132	-	סך-הכל נגזרים אחרים
66	-	-	-	66	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.
						4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
135	135	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
15,999	-	-	15,999	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
868,058	862	26,613	268,755	543,678	28,150	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2017					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגזרים*					
107	-	-	57	50	-
206	-	-	7	199	-
2. נגזרי ALM***					
11,097	11	147	4,250	6,244	445
11,060	11	137	4,040	6,407	465
3. נגזרים אחרים*					
808	-	767	41	-	-
808	-	767	41	-	-
4. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:					
1	1	-	-	-	-
12,013	12	914	4,348	6,294	445
-	-	-	-	-	-
12,013	12	914	4,348	6,294	445
1,818	9	797	797	125	90
12,074	11	904	4,088	6,606	465
-	-	-	-	-	-
12,074	11	904	4,088	6,606	465
1,879	8	877	884	109	1

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 25 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2016					
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
						1. נגזרים מגדרים*
61	-	-	10	51	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
301	-	-	7	294	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						2. נגזרי ALM***
11,467	25	270	3,682	7,020	470	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,916	23	264	3,908	7,199	522	שווי הוגן ברוטו שלילי
						3. נגזרים אחרים*
392	-	368	23	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
391	-	368	23	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						4. נגזרי אשראי
						נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:
3	3	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,923	28	638	3,715	7,072	470	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
11,923	28	638	3,715	7,072	470	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,500	11	441	877	112	59	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
12,608	23	632	3,938	7,493	522	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
12,608	23	632	3,938	7,493	522	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
1,927	5	601	1,204	115	2	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 7 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 21 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2017					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
12,013	3,960	83	1,872	6,019	79
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,084)	(513)	(36)	(128)	(407)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
3,281	2,821	47	144	190	79
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,966	4,074	82	1,616	3,924	270
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
21,979	8,034	165	3,488	9,943	349
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
12,074	2,893	44	2,420	6,261	456
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-
מכשירים פיננסיים					
4,426	2,267	44	820	839	456
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

31 בדצמבר 2016					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
11,923	2,814	3	1,888	6,886	332
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,240)	(965)	-	(1,688)	(5,587)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,101)	(7)	-	(191)	(903)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,582	1,842	3	9	396	332
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
8,843	3,462	75	1,259	4,044	3
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
20,766	6,276	78	3,147	10,930	335
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
12,608	1,538	53	3,131	7,555	331
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(8,240)	(965)	-	(1,688)	(5,587)	-
מכשירים פיננסיים					
4,368	573	53	1,443	1,968	331
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

- (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח (31.12.16: 7 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 25 מיליוני ש"ח (31.12.16: 21 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

31 בדצמבר 2017				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
				חוזי ריבית
31,951	6,426	11,688	9,174	שקל-ממד
665,786	106,375	366,767	103,559	אחר
231,527	16,271	28,075	48,996	חוזי מטבע-חוץ
45,470	8	6,244	8,489	חוזים בגין מניות
697	-	139	251	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
975,431	129,080	412,913	170,469	סך-הכל
31 בדצמבר 2016				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
868,058	126,704	275,401	226,156	239,797

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מיעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידית (Spot)
- עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכון השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Devon, Summit וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות. הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים. במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת הפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

- הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן.
- מגזר בנקאות פרטית:** אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליוני ש"ח.
 - מגזר משקי בית:** אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
 - מגזר עסקים זעירים וקטנים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
 - מגזר עסקים בינוניים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
 - מגזר עסקים גדולים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
 - מגזר ניהול פיננסי:** כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות המעבר, בדוחות אלו לא נכלל גילוי נפרד אודות מגזר הניהול הפיננסי.
 - מגזר גופים חסודיים:** כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.
 - מגזר אחר:** כולל רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים והתאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד. בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות בכרטיסי אשראי שבאחריות בבנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק. כמו-כן, כוללות תוצאות המגזר הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, הסיווג נעשה בהתאם לאמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח יסווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר סך החבות שלו מתחת ל-100 מיליון ש"ח, יסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה.

בהתאם להוראות המעבר שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות לבנק או שהחבות שלו אינה עולה על 80 אלפי ש"ח, יסווג הלקוח לפי סך נכסיו הפיננסיים בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), בהתאם לכללים שפורטו בהוראת הפיקוח על הבנקים.

יצוין כי הבנק ביצע פעולות שונות להשגת המידע על מחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. עם זאת, בהיעדר מידע על מחזור הפעילות, סיווג הלקוח נקבע על בסיס הערכות ואומדנים המבוססים על היכרות הבנק עם הלקוח ופעילותו. הבנק פועל להשלמת הנתונים ללקוחות אלה וסיווג מספרי ההשוואה כשנדרש.

סיווג מחדש למספרי ההשוואה

מספרי ההשוואה לשנים 2016 ו-2015 סווגו מחדש כדלהלן:

- היתרות הקשורות לפעילות אשראי ישראלכרט שבאחריות בבנקים אחרים, סווגו ממגזר "אחר" למגזר משקי בית ועסקים זעירים, על מנת לשקף פעילות זו בתוך המגזרים אליהם משויכים הלקוחות.
- מסים על הכנסה – סווגו מחדש על מנת לייחס באופן ספציפי את ההפרשה למס בין המגזרים, ובפרט – השפעת שינוי בשיעור המס יוחסה למגזר "אחר". לפירוט נוסף בדבר אופן חלוקת הוצאות המסים – ראה [ביאור 28א](#) להלן.
- כחלק מהיישום ההדרגתי של הוראת בנק ישראל בוצע מהלך של טיוב נתונים והשלמת נתוני מחזור פעילות ללקוחות עסקיים. כתוצאה מכך, השתנה המגזר הפיקוחי של לקוחות מסוימים. מספרי ההשוואה סווגו מחדש על מנת לשקף באופן נאות את השינוי.
- ההוצאות התפעוליות סווגו מחדש על מנת להתאים את ייחוס ההוצאות לשינויים שבוצעו בסיווגי הלקוחות במהלך שנת 2017, וכן, עודכן התמחור ללקוח בעקבות ביצוע מהלך של מעבר לקוחות בעלי סממנים עסקיים מהבנקאות הפרטית והאישית בסניף למחלקה העסקית בסניף.

לפירוט בדבר חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים המבוצעת בהלימה לכללי החלוקה המשמשים את הבנק בגישת ההנהלה – ראה [ביאור 28א](#) להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
4,103	38	2,551	822	1,651	הכנסות ריבית מחיצוניים
(292)	(125)	(77)	(49)	(145)	הוצאות ריבית לחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
3,811	(87)	2,474	773	1,506	מחיצוניים
(758)	211	(193)	(112)	(467)	בינמגזרי
3,053	124	2,281	661	1,039	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
6	1	9	14	37	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,214	183	1,226	336	675	עמלות והכנסות אחרות
2,220	184	1,235	350	712	סך הכנסות שאינן מריבית
5,273	308	3,516	1,011	1,751	סך הכנסות
					הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
631	-	521	(396)	(472)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,322	150	1,805	360	544	לחיצוניים
(149)	49	214	19	43	בינמגזרי
4,173	199	2,019	379	587	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
469	109	976	1,028	1,636	רווח (הפסד) לפני מסים
192	39	370	379	604	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
277	70	606	649	1,032	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
277	70	606	649	1,032	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
273	70	606	649	1,032	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
10,889	869	197	653	19	10,020	-	805	50
(2,192)	(245)	(148)	(86)	(11)	(1,947)	-	(911)	(348)
8,697	624	49	567	8	8,073	-	(106)	(298)
-	(119)	(73)	(76)	30	119	-	1,061	377
8,697	505	(24)	491	38	8,192	-	955	79
637	58	59	(1)	-	579	3	491	18
5,296	213	57	105	51	5,083	207	86	156
5,933	271	116	104	51	5,662	210	577	174
14,630	776	92	595	89	13,854	210	1,532	253
323	37	(1)	34	4	286	-	-	2
9,616	1,113	348	452	313	8,503	495	687	140
-	(3)	10	(17)	4	3	(10)	(203)	40
9,616	1,110	358	435	317	8,506	485	484	180
4,691	(371)	(265)	126	(232)	5,062	(275)	1,048	71
2,077	16	(52)	53	15	2,061	53	397	27
2,614	(387)	(213)	73	(247)	3,001	(328)	651	44
17	-	-	-	-	17	-	17	-
2,631	(387)	(213)	73	(247)	3,018	(328)	668	44
29	21	19	(2)	4	8	-	12	-
2,660	(366)	(194)	71	(243)	3,026	(328)	680	44

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
115,180	1,869	59,684	27,074	49,459	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
115,559	1,865	60,529	27,617	50,348	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברטון ⁽¹⁾
118,132	1,824	63,302	28,385	53,290	יתרת האשראי לציבור, ברטון, לסוף תקופת הדיווח
733	-	943	389	512	יתרת חובות פגומים
686	1	218	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
122,974	31,697	57,489	20,761	45,112	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
123,963	32,695	48,373	19,561	37,320	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
123,759	31,788	57,412	20,700	36,661	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
91,222	2,784	69,718	39,386	61,788	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
90,071	2,506	75,135	40,650	61,858	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
71,519	45,119	24,098	15,564	85,091	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
2,786	23	2,167	620	981	מרווח מפעילות מתן אשראי
267	101	114	41	57	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	1	אחר
3,053	124	2,281	661	1,039	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
450,131	41,466	24,848	15,963	655	408,665	110	152,989	2,300
174	-	-	-	-	174	-	174	-
274,652	16,830	-	16,175	655	257,822	-	-	1,904
282,507	15,157	-	14,695	462	267,350	-	-	2,417
2,664	87	-	52	35	2,577	-	-	-
913	8	-	4	4	905	-	-	-
414,795	28,065	11,037	12,331	4,697	386,730	16	54,849	54,819
340,777	25,456	8,438	12,321	4,697	315,321	-	-	53,409
347,351	20,858	7,563	9,962	3,333	326,493	-	-	56,173
320,753	21,760	471	19,596	1,693	298,993	2,801	25,358	5,936
324,772	20,911	671	18,535	1,705	303,861	3,819	23,020	6,802
979,201	20,441	-	13,653	6,788	958,760	2,532	59,768	655,069
9,951	688	192	480	16	9,263	-	2,658	28
(1,137)	(322)	(354)	10	22	(815)	-	(1,436)	41
(117)	139	138	1	-	(256)	-	(267)	10
8,697	505	(24)	491	38	8,192	-	955	79

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,141	38	19	-	19	4,103	2,324	207	1,572	הכנסות ריבית מחיצונים
(417)	(125)	(125)	-	-	(292)	(292)	-	-	הוצאות ריבית לחיצונים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,724	(87)	(106)	-	19	3,811	2,032	207	1,572	מחיצונים
(547)	211	224	-	(13)	(758)	339	(2)	(1,095)	בינמגזרי
3,177	124	118	-	6	3,053	2,371	205	477	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
7	1	1	-	-	6	6	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,397	183	145	38	-	2,214	1,051	1,103	60	עמלות והכנסות אחרות
2,404	184	146	38	-	2,220	1,057	1,103	60	סך הכנסות שאינן מריבית
5,581	308	264	38	6	5,273	3,428	1,308	537	סך הכנסות
									הוצאות בגין הפסדי אשראי
631	-	-	-	-	631	545	100	(14)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,472	150	120	28	2	4,322	3,208	901	213	לחיצונים
(100)	49	49	-	-	(149)	(149)	-	-	בינמגזרי
4,372	199	169	28	2	4,173	3,059	901	213	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח לפני מסים
578	109	95	10	4	469	(176)	307	338	הפרשה למסים על הרווח
231	39	35	3	1	192	(65)	133	124	רווח לאחר מסים
347	70	60	7	3	277	(111)	174	214	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
343	70	60	7	3	273	(111)	170	214	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
117,049	1,869	540	415	914	115,180	36,759	15,034	63,387	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
117,424	1,865	548	399	918	115,559	37,230	14,585	63,744	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
119,956	1,824	489	507	828	118,132	38,728	15,056	64,348	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
733	-	-	-	-	733	714	19	-	יתרת חובות פגומים
687	1	-	-	1	686	95	-	591	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
154,671	31,697	31,697	-	-	122,974	122,968	-	6	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
154,658	31,695	31,695	-	-	122,963	122,963	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
155,547	31,788	31,788	-	-	123,759	123,759	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,006	2,784	1,267	983	534	91,222	40,625	12,880	37,717	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
92,577	2,506	1,085	958	463	90,071	39,500	12,644	37,927	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
116,638	45,119	45,119	-	-	71,519	71,519	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,809	23	17	-	6	2,786	2,104	205	477	מרווח מפעילות מתן אשראי
368	101	101	-	-	267	267	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,177	124	118	-	6	3,053	2,371	205	477	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
5,024	1,651	1,238	413	822	469	353	2,551	1,869	682	הכנסות ריבית מחיצונים
(271)	(145)	(135)	(10)	(49)	(41)	(8)	(77)	(71)	(6)	הוצאות ריבית לחיצונים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,753	1,506	1,103	403	773	428	345	2,474	1,798	676	מחיצונים
(772)	(467)	(362)	(105)	(112)	(48)	(64)	(193)	(99)	(94)	בינמגזרי
3,981	1,039	741	298	661	380	281	2,281	1,699	582	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
60	37	36	1	14	14	-	9	9	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,237	675	512	163	336	175	161	1,226	1,021	205	עמלות והכנסות אחרות
2,297	712	548	164	350	189	161	1,235	1,030	205	סך הכנסות שאינן מריבית
752	259	259	-	49	49	-	444	444	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
6,278	1,751	1,289	462	1,011	569	442	3,516	2,729	787	סך הכנסות
										הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(347)	(472)	(223)	(249)	(396)	(155)	(241)	521	455	66	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,709	544	437	107	360	212	148	1,805	1,456	349	לחיצונים
276	43	33	10	19	9	10	214	152	62	בינמגזרי
2,985	587	470	117	379	221	158	2,019	1,608	411	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,640	1,636	1,042	594	1,028	503	525	976	666	310	רווח לפני מסים
1,353	604	387	217	379	186	193	370	256	114	הפרשה למסים על הרווח
2,287	1,032	655	377	649	317	332	606	410	196	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
136,217	49,459	37,572	11,887	27,074	16,961	10,113	59,684	42,354	17,330	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
138,494	50,348	38,278	12,070	27,617	17,369	10,248	60,529	42,941	17,588	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
144,977	53,290	40,111	13,179	28,385	17,481	10,904	63,302	44,687	18,615	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
1,844	512	440	72	389	149	240	943	628	315	יתרת חובות פגומים
218	-	-	-	-	-	-	218	144	74	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
123,362	45,112	40,371	4,741	20,761	16,570	4,191	57,489	49,354	8,135	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
108,241	36,120	31,451	4,669	19,561	15,463	4,098	52,560	44,514	8,046	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
114,773	36,661	31,901	4,760	20,700	16,678	4,022	57,412	48,521	8,891	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
170,892	61,788	42,226	19,562	39,386	21,837	17,549	69,718	46,938	22,780	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
177,643	61,858	41,688	20,170	40,650	22,593	18,057	75,135	50,730	24,405	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
124,753	85,091	85,091	-	15,564	15,564	-	24,098	24,098	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,768	981	683	298	620	339	281	2,167	1,585	582	מרווח מפעילות מתן אשראי
212	57	57	-	41	41	-	114	114	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	אחר
3,981	1,039	741	298	661	380	281	2,281	1,699	582	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
805	2	-	803	-	הכנסות ריבית מחיצונים
(911)	-	-	(911)	-	הוצאות ריבית לחיצונים
					הכנסות ריבית, נטו:
(106)	2	-	(108)	-	מחיצונים
1,061	(3)	(6)	1,070	-	בינמגזרי
955	(1)	(6)	962	-	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות מימון שאינן מריבית:
491	2	179	713	(403)	מחיצונים
-	-	-	(595)	595	בינמגזרי
86	8	-	78	-	עמלות והכנסות אחרות
577	10	179	196	192	סך הכנסות שאינן מריבית
1,532	9	173	1,158	192	סך הכנסות
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
687	221	17	257	192	לחיצונים
(203)	(161)	-	(42)	-	בינמגזרי
484	60	17	215	192	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,048	(51)	156	943	-	רווח לפני מסים
397	(18)	55	360	-	הפרשה למסים על הרווח
651	(33)	101	583	-	רווח לאחר מסים
17	-	17	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
668	(33)	118	583	-	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	-	(1)	13	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
680	(33)	117	596	-	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
152,989	297	2,851	134,985	14,856	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
174	-	174	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
54,849	98	-	31,203	23,548	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
25,358	-	2,413	13,338	9,607	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
23,020	-	2,373	10,421	10,226	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
59,768	-	-	59,768	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית					
-	-	-	(26)	38	הפרשי שער, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	38	-	הפרשי מדד, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	550	39	חשיפות ריבית, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	18	חשיפות למניות, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	528	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,090	95	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	108	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	(40)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	-	97	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,158	192	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

(1) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
הכנסות ריבית מחיצוניים	3,812	2,182	793	1,695
הוצאות ריבית לחיצוניים	(268)	(97)	(24)	(87)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	3,544	2,156	769	1,608
בינמגזרי	(625)	(226)	(137)	(525)
סך הכנסות ריבית, נטו	2,919	1,930	632	1,083
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שאינן מריבית	7	10	18	167
עמלות והכנסות אחרות	2,135	1,172	389	670
סך הכנסות שאינן מריבית	2,142	1,182	407	837
סך הכנסות	5,061	3,112	1,039	1,920
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	416	(1)	(92)	(416)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	4,088	1,840	402	511
בינמגזרי	(92)	145	(6)	61
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	3,996	1,985	396	572
רווח (הפסד) לפני מסים	649	878	735	1,764
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	226	323	277	660
רווח (הפסד) לאחר מסים	423	555	458	1,104
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	423	555	458	1,104
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(4)	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	419	555	458	1,104

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
10,200	833	195	582	56	9,367	-	799	46
(2,007)	(230)	(150)	(62)	(18)	(1,777)	-	(1,029)	(246)
8,193	603	45	520	38	7,590	-	(230)	(200)
-	(47)	37	(119)	35	47	-	1,128	271
8,193	556	82	401	73	7,637	-	898	71
1,152	119	90	28	1	1,033	2	805	22
5,376	324	27	158	139	5,052	222	94	180
6,528	443	117	186	140	6,085	224	899	202
14,721	999	199	587	213	13,722	224	1,797	273
269	113	-	109	4	156	-	4	(4)
9,490	1,264	231	396	637	8,226	447	657	130
-	(2)	7	(17)	8	2	(41)	(161)	45
9,490	1,262	238	379	645	8,228	406	496	175
4,962	(376)	(39)	99	(436)	5,338	(182)	1,297	102
2,358	14	(9)	43	(20)	2,344	322	463	38
2,604	(390)	(30)	56	(416)	2,994	(504)	834	64
12	-	-	-	-	12	-	12	-
2,616	(390)	(30)	56	(416)	3,006	(504)	846	64
12	(1)	(1)	(2)	2	13	-	17	-
2,628	(391)	(31)	54	(414)	3,019	(504)	863	64

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
111,284	2,205	60,351	27,779	53,628	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
111,659	2,280	59,583	27,424	55,254	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
112,939	2,001	59,548	28,792	51,939	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
714	1	932	476	1,723	יתרת חובות פגומים
689	-	190	1	4	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
122,317	31,829	45,735	19,958	43,645	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
122,303	31,822	40,965	17,991	35,772	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
122,601	31,982	49,191	18,994	38,192	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
91,171	3,442	61,599	38,963	75,775	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
91,935	2,963	64,269	37,862	60,582	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
75,050	46,903	16,666	14,122	73,369	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
2,670	22	1,876	601	1,038	מרווח מפעילות מתן אשראי
236	82	52	30	39	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
13	-	2	1	6	אחר
2,919	104	1,930	632	1,083	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
441,216	52,120	30,898	19,135	2,087	389,096	129	131,077	2,643
149	-	-	-	-	149	-	149	-
279,573	21,138	-	19,056	2,082	258,435	-	-	2,235
276,084	18,728	-	17,184	1,544	257,356	-	-	2,137
3,975	129	-	98	31	3,846	-	-	-
884	-	-	-	-	884	-	-	-
407,302	38,434	11,243	16,677	10,514	368,868	260	59,897	45,227
326,287	34,064	8,005	15,844	10,215	292,223	-	-	43,370
338,502	30,975	6,146	15,816	9,013	307,527	-	-	46,567
334,715	26,547	450	23,455	2,642	308,168	2,967	29,010	5,241
318,379	23,688	450	21,284	1,954	294,691	3,129	28,946	5,005
984,847	31,675	-	15,806	15,869	953,172	2,198	61,213	663,651
9,520	595	153	395	47	8,925	-	2,693	25
(941)	(129)	(161)	6	26	(812)	-	(1,288)	37
(386)	90	90	-	-	(476)	-	(507)	9
8,193	556	82	401	73	7,637	-	898	71

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
3,852	40	23	-	17	3,812	2,326	179	1,307	הכנסות ריבית מחיצונים
(365)	(97)	(97)	-	-	(268)	(268)	-	-	הוצאות ריבית לחיצונים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,487	(57)	(74)	-	17	3,544	2,058	179	1,307	מחיצונים
(464)	161	174	-	(13)	(625)	299	-	(924)	בינמגזרי
3,023	104	100	-	4	2,919	2,357	179	383	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
9	2	2	-	-	7	7	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,325	190	143	47	-	2,135	1,052	1,020	63	עמלות והכנסות אחרות
2,334	192	145	47	-	2,142	1,059	1,020	63	סך הכנסות שאינן מריבית
5,357	296	245	47	4	5,061	3,416	1,199	446	סך הכנסות
									הוצאות בגין הפסדי אשראי
415	(1)	(1)	-	-	416	362	52	2	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,239	151	114	35	2	4,088	3,087	814	187	לחיצונים
(41)	51	51	-	-	(92)	(92)	-	-	בינמגזרי
4,198	202	165	35	2	3,996	2,995	814	187	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח לפני מסים
744	95	81	12	2	649	59	333	257	הפרשה למסים על הרווח
261	35	31	3	1	226	21	111	94	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
483	60	50	9	1	423	38	222	163	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
479	60	50	9	1	419	38	218	163	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
113,489	2,205	807	456	942	111,284	37,689	13,804	59,791	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
113,939	2,280	830	440	1,010	111,659	38,030	13,442	60,187	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
114,940	2,001	551	551	899	112,939	38,196	13,900	60,843	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
715	1	1	-	-	714	699	15	-	יתרת חובות פגומים
689	-	-	-	-	689	96	-	593	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
154,146	31,829	31,829	-	-	122,317	122,312	-	5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
154,125	31,822	31,822	-	-	122,303	122,303	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
154,583	31,982	31,982	-	-	122,601	122,601	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,613	3,442	1,728	1,097	617	91,171	41,641	13,313	36,217	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,898	2,963	1,359	1,034	570	91,935	41,817	12,332	37,786	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
121,953	46,903	46,903	-	-	75,050	75,050	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,692	22	18	-	4	2,670	2,108	179	383	מרווח מפעילות מתן אשראי
318	82	82	-	-	236	236	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
13	-	-	-	-	13	13	-	-	אחר
3,023	104	100	-	4	2,919	2,357	179	383	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * סוג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
4,670	1,695	1,284	411	793	454	339	2,182	1,553	629	הכנסות ריבית מחיצונים
(137)	(87)	(87)	-	(24)	(24)	-	(26)	(26)	-	הוצאות ריבית לחיצונים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,533	1,608	1,197	411	769	430	339	2,156	1,527	629	מחיצונים
(888)	(525)	(410)	(115)	(137)	(69)	(68)	(226)	(126)	(100)	בינמגזרי
3,645	1,083	787	296	632	361	271	1,930	1,401	529	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
195	167	164	3	18	18	-	10	10	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,231	670	485	185	389	209	180	1,172	996	176	עמלות והכנסות אחרות
2,426	837	649	188	407	227	180	1,182	1,006	176	סך הכנסות שאינן מריבית
741	241	241	-	74	74	-	426	426	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
6,071	1,920	1,436	484	1,039	588	451	3,112	2,407	705	סך הכנסות
										הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(259)	(416)	(176)	(240)	(92)	101	(193)	249	284	(35)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,753	511	410	101	402	252	150	1,840	1,497	343	לחיצונים
200	61	52	9	(6)	(15)	9	145	90	55	בינמגזרי
2,953	572	462	110	396	237	159	1,985	1,587	398	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
										רווח לפני מסים
3,377	1,764	1,150	614	735	250	485	878	536	342	הפרשה למסים על הרווח
1,260	660	431	229	277	95	182	323	195	128	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,117	1,104	719	385	458	155	303	555	341	214	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינו ונדל"ן	סך-הכל	בינו ונדל"ן	אחר	סך-הכל	בינו ונדל"ן	אחר	
141,758	53,628	42,098	11,530	27,779	16,594	11,185	60,351	42,375	17,976	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
142,261	55,254	42,591	12,663	27,424	16,645	10,779	59,583	41,919	17,664	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
140,279	51,939	39,424	12,515	28,792	17,523	11,269	59,548	42,309	17,239	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לטוף תקופת הדיווח
3,131	1,723	1,545	178	476	214	262	932	577	355	יתרת חובות פגומים
195	4	4	-	1	1	-	190	125	65	יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום
109,338	43,645	39,138	4,507	19,958	16,095	3,863	45,735	39,118	6,617	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
94,728	35,772	31,306	4,466	17,991	14,180	3,811	40,965	34,399	6,566	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
106,377	38,192	33,841	4,351	18,994	14,499	4,495	49,191	41,740	7,451	יתרת פיקדונות הציבור לטוף תקופת הדיווח
176,337	75,775	50,192	25,583	38,963	21,119	17,844	61,599	41,264	20,335	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
162,713	60,582	40,834	19,748	37,862	21,100	16,762	64,269	42,543	21,726	יתרת נכסי סיכון לטוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
104,157	73,369	73,369	-	14,122	14,122	-	16,666	16,666	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,515	1,038	742	296	601	330	271	1,876	1,347	529	מרווח מפעילות מתן אשראי
121	39	39	-	30	30	-	52	52	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
9	6	6	-	1	1	-	2	2	-	אחר
3,645	1,083	787	296	632	361	271	1,930	1,401	529	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
הכנסות ריבית מחיצוניים	3,391	2,174	768	1,837
הוצאות ריבית לחיצוניים	(263)	(104)	(21)	(115)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	3,128	2,140	747	1,722
בינמגזרי	(476)	(266)	(143)	(576)
סך הכנסות ריבית, נטו	2,652	1,874	604	1,146
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שאינן מריבית	11	3	17	(5)
עמלות והכנסות אחרות	2,329	187	340	656
סך הכנסות שאינן מריבית	2,340	190	357	651
סך הכנסות	4,992	2,858	961	1,797
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	258	21	(128)	206
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	4,678	188	337	402
בינמגזרי	(93)	95	(4)	(1)
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	4,585	283	333	401
רווח (הפסד) לפני מסים	149	(26)	756	1,190
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	38	(12)	309	484
רווח (הפסד) לאחר מסים	111	(14)	447	706
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	111	(14)	447	706
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(4)	-	(3)	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	107	(14)	447	706

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
9,837	728	20	632	76	9,109	-	855	45
(1,952)	(213)	(152)	(50)	(11)	(1,739)	-	(964)	(238)
7,885	515	(132)	582	65	7,370	-	(109)	(193)
-	46	257	(227)	16	(46)	-	1,012	250
7,885	561	125	355	81	7,324	-	903	57
1,044	16	(36)	51	1	1,028	20	937	20
5,433	378	8	200	170	5,055	269	116	199
6,477	394	(28)	251	171	6,083	289	1,053	219
14,362	955	97	606	252	13,407	289	1,956	276
475	(15)	-	(19)	4	490	-	(1)	(9)
8,790	889	185	381	323	7,901	187	487	152
-	(8)	(1)	11	(18)	8	(28)	(163)	49
8,790	881	184	392	305	7,909	159	324	201
5,097	89	(87)	233	(57)	5,008	130	1,633	84
2,097	92	4	76	12	2,005	125	596	33
3,000	(3)	(91)	157	(69)	3,003	5	1,037	51
19	-	-	-	-	19	8	11	-
3,019	(3)	(91)	157	(69)	3,022	13	1,048	51
63	15	19	(9)	5	48	-	55	-
3,082	12	(72)	148	(64)	3,070	13	1,103	51

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
105,334	2,080	54,449	25,531	58,529	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
106,345	2,104	55,301	26,054	59,930	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
110,940	2,116	58,618	27,595	58,569	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
661	5	1,000	740	2,584	יתרת חובות פגומים
724	-	126	1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
112,792	30,179	39,521	20,201	42,758	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
112,790	30,176	34,979	18,377	35,167	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
117,873	32,346	35,075	20,102	37,796	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
84,044	3,325	61,335	38,625	84,772	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
88,317	3,430	63,490	39,359	83,211	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
84,796	48,856	18,363	11,965	80,496	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
2,396	24	1,819	580	1,108	מרווח מפעילות מתן אשראי
238	64	49	23	35	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	-	6	1	3	אחר
2,652	88	1,874	604	1,146	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
419,503	59,547	36,507	20,306	2,734	359,956	320	111,492	2,221
139	-	-	-	-	139	-	139	-
274,559	23,039	-	20,306	2,733	251,520	-	-	1,786
282,911	23,293	-	20,722	2,571	259,618	-	-	1,780
5,336	346	-	316	30	4,990	-	-	-
857	6	-	6	-	851	-	-	-
388,028	36,966	11,488	14,780	10,698	351,062	15	62,788	42,808
306,506	34,174	8,698	14,778	10,698	272,332	-	-	40,843
321,727	36,277	9,953	15,176	11,148	285,450	-	-	42,258
342,840	27,793	-	24,621	3,172	315,047	3,009	33,589	6,348
345,124	28,984	-	26,330	2,654	316,140	3,530	28,461	6,342
1,003,257	40,245	-	21,159	19,086	963,012	1,890	67,211	649,435
9,085	410	34	332	44	8,675	-	2,731	17
(882)	47	(12)	23	36	(929)	-	(1,366)	28
(318)	104	103	-	1	(422)	-	(462)	12
7,885	561	125	355	81	7,324	-	903	57

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,430	39	24	-	15	3,391	2,152	134	1,105	הכנסות ריבית מחיצונים
(367)	(104)	(104)	-	-	(263)	(263)	-	-	הוצאות ריבית לחיצונים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,063	(65)	(80)	-	15	3,128	1,889	134	1,105	מחיצונים
(323)	153	163	-	(10)	(476)	324	-	(800)	בינמגזרי
2,740	88	83	-	5	2,652	2,213	134	305	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
14	3	3	-	-	11	11	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,516	187	164	23	-	2,329	1,165	1,127	37	עמלות והכנסות אחרות
2,530	190	167	23	-	2,340	1,176	1,127	37	סך הכנסות שאינן מריבית
5,270	278	250	23	5	4,992	3,389	1,261	342	סך הכנסות
									הוצאות בגין הפסדי אשראי
279	21	21	-	-	258	235	23	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,866	188	166	18	4	4,678	3,470	1,017	191	לחיצונים
2	95	95	-	-	(93)	(93)	-	-	בינמגזרי
4,868	283	261	18	4	4,585	3,377	1,017	191	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח לפני מסים
123	(26)	(32)	5	1	149	(223)	221	151	הפרשה למסים על הרווח
26	(12)	(14)	2	-	38	(90)	68	60	רווח לאחר מסים
97	(14)	(18)	3	1	111	(133)	153	91	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
93	(14)	(18)	3	1	107	(133)	149	91	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
107,414	2,080	786	323	971	105,334	33,627	14,619	57,088	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
108,449	2,104	822	311	971	106,345	34,573	14,330	57,442	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
113,056	2,116	766	355	995	110,940	36,390	14,425	60,125	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
666	5	5	-	-	661	653	8	-	יתרת חובות פגומים
724	-	-	-	-	724	90	-	634	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
142,971	30,179	30,179	-	-	112,792	112,792	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
142,966	30,176	30,176	-	-	112,790	112,790	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
150,219	32,346	32,346	-	-	117,873	117,873	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
87,369	3,325	1,709	1,056	560	84,044	38,697	13,084	32,263	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
91,747	3,430	1,766	1,069	595	88,317	40,629	13,480	34,208	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
133,652	48,856	48,856	-	-	84,796	84,796	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,420	24	19	-	5	2,396	1,960	134	302	מרווח מפעילות מתן אשראי
302	64	64	-	-	238	238	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	-	-	-	-	18	15	-	3	אחר
2,740	88	83	-	5	2,652	2,213	134	305	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
4,779	1,837	1,398	439	768	463	305	2,174	1,553	621	הכנסות ריבית מחיצונים
(170)	(115)	(89)	(26)	(21)	(20)	(1)	(34)	(30)	(4)	הוצאות ריבית לחיצונים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,609	1,722	1,309	413	747	443	304	2,140	1,523	617	מחיצונים
(985)	(576)	(455)	(121)	(143)	(81)	(62)	(266)	(148)	(118)	בינמגזרי
3,624	1,146	854	292	604	362	242	1,874	1,375	499	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
37	(5)	(16)	11	17	16	1	25	25	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,955	656	502	154	340	208	132	959	825	134	עמלות והכנסות אחרות
1,992	651	486	165	357	224	133	984	850	134	סך הכנסות שאינן מריבית
5,616	1,797	1,340	457	961	586	375	2,858	2,225	633	סך הכנסות
579	232	232	-	65	65	-	282	282	-	מזהה: הכנסות מכרטיסי אשראי
221	206	334	(128)	(128)	(12)	(116)	143	205	(62)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,209	402	345	57	337	294	43	1,470	1,436	34	לחיצונים
148	(1)	(1)	-	(4)	(14)	10	153	99	54	בינמגזרי
2,357	401	344	57	333	280	53	1,623	1,535	88	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,038	1,190	662	528	756	318	438	1,092	485	607	רווח לפני מסים
1,225	484	267	217	309	128	181	432	184	248	הפרשה למסים על הרווח
1,813	706	395	311	447	190	257	660	301	359	רווח לאחר מסים
(3)	-	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,810	706	395	311	447	190	257	657	298	359	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
138,509	58,529	45,867	12,662	25,531	16,391	9,140	54,449	37,961	16,488	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
141,285	59,930	46,566	13,364	26,054	16,645	9,409	55,301	38,346	16,955	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
144,782	58,569	44,394	14,175	27,595	16,787	10,808	58,618	40,890	17,728	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
4,324	2,584	2,432	152	740	314	426	1,000	533	467	יתרת חובות פגומים
127	-	-	-	1	1	-	126	84	42	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
102,480	42,758	38,355	4,403	20,201	17,295	2,906	39,521	34,032	5,489	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
88,523	35,167	30,764	4,403	18,377	15,471	2,906	34,979	29,490	5,489	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
92,973	37,796	33,002	4,794	20,102	16,653	3,449	35,075	28,997	6,078	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
184,732	84,772	60,566	24,206	38,625	22,621	16,004	61,335	41,756	19,579	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
186,060	83,211	57,795	25,416	39,359	22,191	17,168	63,490	42,837	20,653	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
110,824	80,496	80,496	-	11,965	11,965	-	18,363	18,363	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,507	1,108	822	286	580	341	239	1,819	1,328	491	מרווח מפעילות מתן אשראי
107	35	30	5	23	20	3	49	42	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	3	2	1	1	1	-	6	5	1	אחר
3,624	1,146	854	292	604	362	242	1,874	1,375	499	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

רקע להצגת מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון.

שיוך לקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה:

מגזר לקוחות פרטיים – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר הלוואות לדור – המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדור לקוחות המגזר.

מגזר עסקים קטנים – מספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר מסחרי – במסגרת מגזר זה נכללים ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה.

מגזר עסקי – מספק שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובח"ל, בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצות בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצות בענף הבניה והנדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואו יתרות אשראי כוללת בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקן למגזר העסקי ובחלקן למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחנים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית – כולל פעילויות חברות הבנות בחו"ל וסניפי הבנק בחו"ל לרבות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, סניפי ארצות-הברית, בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv עד למועד מכירתה.

מגזר קבוצת ישראלכרט – במגזר זה כלולה פעילות בכרטיסי אשראי המתבצעת באמצעות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס וכן החברות הבנות שלהן (להלן: "קבוצת ישראלכרט"). כמו-כן, המגזר כולל פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצת הבנק ותיירות נכנסת.

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות ניהול של קופות הגמל (למעט חברות ניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובח"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק. ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, ובכלל זה תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ. בנוסף, נכללות באחרים והתאמות הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים, וכן הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חברותו נרשמה ההפרשה.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

הכנסות מימון שאינן מריבית – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. החיוב נקבע על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי, ובהתחשב בהשפעות המס המתייחסות למגזרים מסוימים, כדלהלן: (1) השפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל – מיוחסות למגזר "ניהול פיננסי"; (2) הוצאות שאינן מוכרת לצורכי מס מיוחסות למגזר הרלוונטי. מקום בו לא ניתן לייחס את ההוצאות באופן ספציפי – ההוצאות מיוחסות ל"אחרים והתאמות"; (3) השפעת שינויים בשיעור המס – מיוחסת למגזר "אחרים והתאמות"; (4) הוצאות המס של חברות הבנות לרבות השלמת המס שמבוצעת בבנק – מיוחסות למגזר אליו משויכת החברה; (5) הוצאות המס של קבוצת ישראלכרט – מיוחסות למגזר "קבוצת ישראלכרט".

סיווג מחדש למספרי ההשוואה

מספרי ההשוואה לשנים 2016 ו-2015 סווגו מחדש כדלהלן:

1. בהתאם להחלטת הנהלה, החל משנת 2017 יושם מודל שירות עסקי חדש בפריסה מדורגת בחטיבה הקמעונאית, במסגרתו הועברו לקוחות בעלי סממנים עסקיים מהבנקאות הפרטית והאישית בסניף (מגזר לקוחות פרטיים) למחלקה העסקית (מגזר עסקים קטנים). כמו-כן, בוצע עדכון למודל ייחוס ההוצאות למגזרים.

המהלך בוצע עד כה ב-80 סניפים וצפוי להימשך גם בהמשך השנה, כאשר עד סוף שנת 2018 צפוי המהלך להסתיים.

על מנת לשקף את השינויים הנ"ל בצורה נאותה, סווגו מחדש מספרי ההשוואה.

2. מסים על הכנסה – סווגו מחדש על מנת לייחס באופן ספציפי את ההפרשה למס בין המגזרים, ובפרט – השפעת שינוי בשיעור המס יוחסה למגזר "אחר".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:										
8,697	13	(526)	288	624	1,976	1,039	1,768	1,560	1,955	מחיצוניים
-	1	1,460	(15)	(119)	(626)	(111)	(1,220)	(12)	642	בינמגזרי
637	62	443	(15)	58	69	6	-	1	13	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,334	76	1,377	258	563	1,419	934	548	1,549	2,610	סך-הכל רווח מימוני, נטו
5,296	(96)	167	1,946	240	510	415	62	570	1,482	עמלות והכנסות אחרות
14,630	(20)	1,544	2,204	803	1,929	1,349	610	2,119	4,092	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
323	-	1	121	37	(824)	(3)	(3)	543	451	הוצאות תפעוליות ואחרות:
9,616	567	678	1,364	1,113	666	511	233	1,036	3,448	מחיצוניים
-	(391)	(131)	282	24	38	33	-	179	(34)	בינמגזרי
4,691	(196)	996	437	(371)	2,049	808	380	361	227	רווח (הפסד) לפני מסים
2,077	79	379	201	16	752	296	139	132	83	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,614	(275)	617	236	(387)	1,297	512	241	229	144	רווח (הפסד) לאחר מסים
17	-	17	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:										
2,631	(275)	634	236	(387)	1,297	512	241	229	144	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
29	(1)	13	(4)	21	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,660	(276)	647	232	(366)	1,297	512	241	229	144	המיוחס לבעלי מניות הבנק
278,663	-	1,224	19,564	12,902	65,494	33,859	74,124	31,217	40,279	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
347,351	-	49,881	7	20,858	42,207	24,653	-	38,227	171,518	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					מסחרי	עסקי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	
הכנסות ריבית, נטו:										
8,193	8	(435)	241	603	1,980	965	1,452	1,490	1,889	מחיצוניים
-	1	1,283	(6)	(47)	(532)	(133)	(1,032)	(45)	511	בינמגזרי
1,152	33	791	(11)	107	199	9	-	-	24	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,345	42	1,639	224	663	1,647	841	420	1,445	2,424	סך-הכל רווח מימוני, נטו
5,376	(99)	173	1,864	349	578	386	64	567	1,494	עמלות והכנסות אחרות
14,721	(57)	1,812	2,088	1,012	2,225	1,227	484	2,012	3,918	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
269	-	(5)	90	113	(781)	124	-	443	285	הוצאות תפעוליות ואחרות:
9,490	510	676	1,288	1,264	628	468	226	975	3,455	מחיצוניים
-	(393)	(134)	302	23	37	31	-	214	(80)	בינמגזרי
רווח לפני מסים										
4,962	(174)	1,275	408	(388)	2,341	604	258	380	258	הפרשה למסים על הרווח
2,358	318	460	129	14	877	226	95	142	97	רווח לאחר מסים
2,604	(492)	815	279	(402)	1,464	378	163	238	161	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
12	5	7	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה										
2,616	(487)	822	279	(402)	1,464	378	163	238	161	המיוחס לבעלי מניות הבנק
12	(1)	18	(4)	(1)	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
2,628	(488)	840	275	(403)	1,464	378	163	238	161	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
271,957	-	1,305	18,593	15,272	68,008	32,173	68,822	29,064	38,720	
338,502	-	38,271	-	30,979	38,968	23,010	-	37,431	169,843	

* סווג מחדש בעקבות החלטת הנהלה על העברת לקוחות בעלי סממנים עסקיים ממגזר לקוחות פרטיים למגזר עסקים קטנים, ובעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור 28](#) בדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	
7,885	5	(400)	179	515	2,416	907	1,170	1,350	1,743	הכנסות ריבית, נטו:
-	2	1,270	(4)	46	(831)	(137)	(841)	(40)	535	מחיצוניים
1,044	66	885	10	16	12	12	-	1	42	בינמגזרי
8,929	73	1,755	185	577	1,597	782	329	1,311	2,320	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,433	(15)	175	1,755	410	567	329	68	555	1,589	סך-הכל רווח מימוני, נטו
14,362	58	1,930	1,940	987	2,164	1,111	397	1,866	3,909	עמלות והכנסות אחרות
475	-	-	38	(15)	(142)	139	1	262	192	סך ההכנסות
8,790	315	748	1,218	889	520	456	227	992	3,425	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	(352)	(182)	276	24	72	6	-	196	(40)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
5,097	95	1,364	408	89	1,714	510	169	416	332	מחיצוניים
2,097	128	504	120	92	684	205	65	166	133	בינמגזרי
3,000	(33)	860	288	(3)	1,030	305	104	250	199	רווח לפני מסים
19	8	13	(2)	-	-	-	-	-	-	הפרשה למסים על הרווח
3,019	(25)	873	286	(3)	1,030	305	104	250	199	רווח לאחר מסים
63	(4)	56	(4)	15	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
3,082	(29)	929	282	12	1,030	305	104	250	199	רווח (הפסד) נקי:
278,497	-	1,269	17,408	18,705	79,194	30,759	66,793	27,751	36,618	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי מניות הבנק
321,727	-	35,589	-	36,277	34,507	21,819	-	34,044	159,491	רווח (הפסד) נקי:
										לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי מניות הבנק
										אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
										פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

ב. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

סך נכסים	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
									הכנסות ⁽²⁾
393,439	412,114		2,989	3,037	3,053	13,220	13,689	13,838	ישראל
34,756	31,081		63	7	49	573	502	507	צפון אמריקה
19,779	11,159		26	(403)	(429)	566	512	284	אירופה
131	70		4	(13)	(13)	3	18	1	אחר
54,666	42,310		93	(409)	(393)	1,142	1,032	792	סך-הכל מחוץ לישראל
448,105	454,424		3,082	2,628	2,660	14,362	14,721	14,630	סך-הכל מאוחד

(1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שווך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.
 (2) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי*

2017						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,811	7	4,804	939	366	3,499	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
323	-	323	649	(14)	(312)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(2,030)	-	(2,030)	(811)	(25)	(1,194)	מחיקות חשבונאיות
1,375	-	1,375	330	6	1,039	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(655)	-	(655)	(481)	(19)	(155)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,477	7	4,470	1,105	333	3,032	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(50)	1	(51)	12	-	(63)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
627	1	626	63	-	563	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
269	4	265	482	(5)	(212)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,634)	-	(1,634)	(703)	(21)	(910)	מחיקות חשבונאיות
1,091	-	1,091	317	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(543)	-	(543)	(386)	(21)	(136)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,811	7	4,804	939	366	3,499	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
8	-	8	(2)	-	10	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
677	-	677	51	-	626	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי* (המשך)

2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(3)	-	(3)	(15)	-	12	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
669	-	669	53	-	616	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
150,919	26,403	124,516	1,451	-	123,065	שנבדקו על בסיס פרטני
157,991	-	157,991	53,663	65,176	39,152	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
308,910	26,403	282,507	55,114	65,176	162,217	סך-הכל חובות*
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,196	6	2,190	229	-	1,961	שנבדקו על בסיס פרטני
1,654	-	1,654	813	333	508	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
3,850	6	3,844	1,042	333	2,469	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
397	-	397	-	333	64	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
161,201	29,883	131,318	2,140	-	129,178	שנבדקו על בסיס פרטני
144,766	-	144,766	52,410	61,742	30,614	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
305,967	29,883	276,084	54,550	61,742	159,792	סך-הכל חובות*
69,009	-	69,009	-	61,497	7,512	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,553	7	2,546	153	-	2,393	שנבדקו על בסיס פרטני
1,581	-	1,581	735	366	480	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
4,134	7	4,127	888	366	2,873	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
432	-	432	-	366	66	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-9,345 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.16: 7,512 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-259 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 241 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 17 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2017					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
59	49	22,866	338	246	22,282
18	21	18,904	273	147	18,484
11	2	14,343	30	56	14,257
228	146	88,368	1,065	2,478	84,825
316	218	144,481	1,706	2,927	139,848
419	592	64,703	-	595	64,108
246	97	54,655	732	334	53,589
981	907	263,839	2,438	3,856	257,545
-	-	193	-	-	193
-	-	998	-	-	998
981	907	265,030	2,438	3,856	258,736
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
8	4	4,978	16	4	4,958
14	-	12,758	174	143	12,441
22	4	17,736	190	147	17,399
12	2	932	36	2	894
34	6	18,668	226	149	18,293
-	-	23,915	-	-	23,915
-	-	1,297	-	-	1,297
34	6	43,880	226	149	43,505
1,015	913	282,507	2,664	4,005	275,838
-	-	24,108	-	-	24,108
-	-	2,295	-	-	2,295
1,015	913	308,910	2,664	4,005	302,241

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 29.ב.2.29](#) להלן.

(3) מסוגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-26 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 105 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 39 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2016					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
36	42	18,577	376	322	17,879
20	7	20,254	366	143	19,745
2	1	13,901	178	214	13,509
186	129	86,976	2,108	1,796	83,072
244	179	139,708	3,028	2,475	134,205
*404	593	61,205	-	598	60,607
217	81	53,459	714	326	52,419
*865	853	254,372	3,742	3,399	247,231
-	-	125	-	-	125
-	-	948	-	-	948
*865	853	255,445	3,742	3,399	248,304
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
16	16	5,981	53	45	5,883
71	-	14,103	148	193	13,762
87	16	20,084	201	238	19,645
26	15	1,628	32	26	1,570
113	31	21,712	233	264	21,215
-	-	27,194	-	-	27,194
-	-	1,616	-	-	1,616
113	31	50,522	233	264	50,025
*978	884	276,084	3,975	3,663	268,446
-	-	27,319	-	-	27,319
-	-	2,564	-	-	2,564
*978	884	305,967	3,975	3,663	298,329

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 29.ב.2.2](#). להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-26 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 105 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 39 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי – מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ויתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות הויתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק. ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2017					
יתרת(1) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(2)	יתרת(1) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(2)	סך-הכל יתרת(1) חובות פגומים	יתרת(1) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית(2)	יתרת(1) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית(2)	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
217	53	121	338	3,177	בינוי ונדל"ן - בינוי
127	15	146	273	1,517	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	26	30	397	שירותים פיננסיים
805	244	260	1,065	4,720	מסחרי - אחר
1,153	313	553	1,706	9,811	סך-הכל מסחרי
538	191	194	732	1,431	אנשים פרטיים - אחר
1,691	504	747	2,438	11,242	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
16	2	-	16	119	בינוי ונדל"ן
41	3	133	174	406	מסחרי אחר
57	5	133	190	525	סך-הכל מסחרי
36	36	-	36	39	אנשים פרטיים
93	41	133	226	564	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,784	545	880	2,664	11,806	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
1,246	428	560	1,806	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
750	218	559	1,309	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2016					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
3,405	376	100	100	276	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,698	366	60	15	306	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
853	178	89	-	89	שירותים פיננסיים
5,727	2,108	641	565	1,467	מסחרי – אחר
11,683	3,028	890	680	2,138	סך-הכל מסחרי
1,335	714	329	115	385	אנשים פרטיים – אחר
13,018	3,742	1,219	795	2,523	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
170	53	33	2	20	בינוי ונדל"ן
414	148	19	67	129	מסחרי אחר
584	201	52	69	149	סך-הכל מסחרי
35	32	1	30	31	אנשים פרטיים
619	233	53	99	180	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
13,637	3,975	1,272	894	2,703	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,641	677	748	1,964	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,948	934	236	1,014	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2015			2016			2017			
מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה:	הכנסות	יתרה**	
נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	
בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	
4	5	574	5	6	386	3	4	363	פעילות לווים בישראל
ציבור - מסחרי									
									בינוי ונדל"ן - בינוי
5	6	523	11	11	417	3	5	326	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	4	589	6	6	290	1	1	76	שירותים פיננסיים
32	38	3,329	14	20	2,683	11	18	1,521	מסחרי - אחר
45	53	5,015	36	43	3,776	18	28	2,286	סך-הכל מסחרי
15	36	640	18	43	687	19	50	730	אנשים פרטיים - אחר
60	89	5,655	54	86	4,463	37	78	3,016	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

2015			2016			2017			
מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה:	הכנסות	יתרה**	
נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	
בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	
2	2	154	-	-	81	-	-	25	פעילות לווים בחו"ל
ציבור - מסחרי									
									בינוי ונדל"ן
2	2	172	-	-	122	-	-	119	מסחרי - אחר
4	4	326	-	-	203	-	-	144	סך-הכל מסחרי
2	2	44	-	-	32	-	-	32	אנשים פרטיים
6	6	370	-	-	235	-	-	176	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
66	95	6,025	54	86	4,698	37	78	3,192	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 243 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (2016: 345 מיליוני ש"ח, 2015: 430 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2017			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
50	24	-	26
170	74	-	96
4	1	-	3
435	93	-	342
659	192	-	467
637	349	-	288
1,296	541	-	755
פעילות לווים בחו"ל			
ציבורי - מסחרי			
13	-	13	-
1,309	541	13	755

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות לתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 בסך של כ-21 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 32 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2016			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
112	24	-	88
237	46	-	191
25	2	-	23
938	91	-	847
1,312	163	-	1,149
614	305	-	309
1,926	468	-	1,458
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
21	-	16	5
1	-	-	1
22	-	16	6
1,948	468	16	1,464

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) צובר הכנסות ריבית.
 (2) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו								
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב
רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש
38	45	127	97	135	199	36	43	243
37	38	25	2	2	19	10	11	38
16	17	15	1	1	10	2	2	19
487	539	836	177	203	942	244	333	1,279
578	639	1,003	277	341	1,170	292	389	1,579
408	441	9,451	450	480	9,611	450	482	9,232
986	1,080	10,454	727	821	10,781	742	871	10,811

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי	38	45	127	97	135	199	36	43	243
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	37	38	25	2	2	19	10	11	38
שירותים פיננסיים	16	17	15	1	1	10	2	2	19
מסחרי - אחר	487	539	836	177	203	942	244	333	1,279
סך-הכל מסחרי	578	639	1,003	277	341	1,170	292	389	1,579
אנשים פרטיים - אחר	408	441	9,451	450	480	9,611	450	482	9,232
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	986	1,080	10,454	727	821	10,781	742	871	10,811

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-	1	-	-	1
מסחרי - אחר	19	19	2	7	8	1	-	-	1
אנשים פרטיים	1	2	27	1	2	30	-	-	16
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	20	21	29	8	10	32	-	-	18
סך-הכל ציבור	1,006	1,101	10,483	735	831	10,813	742	871	10,829

* הוצג מחדש.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
5	42	41	79	7	91
בינוי ונדל"ן - בינוי					
1	10	-	9	-	13
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	3	-	8	-	3
שירותים פיננסיים					
30	285	33	383	32	407
מסחרי - אחר					
36	340	74	479	39	514
סך-הכל מסחרי					
74	3,333	71	3,626	68	3,452
אנשים פרטיים - אחר					
110	3,673	145	4,105	107	3,966
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					

פעילות לווים בחו"ל

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	1	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
-	9	1	12	-	5
אנשים פרטיים					
-	10	1	12	-	-
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
110	3,683	146	4,117	107	3,971
סך-הכל ציבור					

* הוצג מחדש.

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החוזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2017					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה:		
917	26,194	1,775	41,627	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
467	15,995	355	22,907	מעל 60%	
1,512	364	23	642		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,896	42,553	2,153	65,176		סך-הכל

31 בדצמבר 2016					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה:		
703	23,939	2,044	38,083	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
277	16,273	504	22,981	מעל 60%	
1,129	391	38	678		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,109	40,603	2,586	61,742		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה 1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר									
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
יטרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עברו שירות	סך-הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	יטרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עברו שירות	סך-הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
2,255	106	63	540	3,298	2,359	5	-	-	135
870	(13)	-	-	924	743	-	-	-	-
-	-	-	-	7	-	(1)	-	-	51
3,125	93	63	540	⁽¹⁾ 4,229	3,102	4	-	-	186

סיכון אשראי לציבור שנרכש							
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
יטרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽²⁾	יטרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽²⁾
1,623	-	388	7,486	2,361	-	616	9,110
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
1,623	-	388	7,486	2,361	-	616	9,110

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
(1) מזה סך של 2,043 מיליון ש"ח נובע ממכירת תיקי סינדיקציה בסניף ניו-יורק.
(2) כולל ברובו עסקות ניכיון לטווח קצר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה (המשך)
- ד. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017					
עסקות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור
1,337	954	4,245	15,991	2,744	8,195
-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	44
1,337	954	4,245	16,006	2,744	8,239

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016					
עסקות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור
1,646	1,336	5,396	17,631	3,482	9,027
-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	37
1,646	1,336	5,396	17,643	3,482	9,064

* לרבות אם הבנק נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.
 ** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2017			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,823	2,669	1,958,231	עד 10
4,933	3,524	599,888	10-עד 20
6,965	6,254	468,913	20-עד 40
6,314	10,497	302,656	40-עד 80
4,994	15,296	185,377	80-עד 150
4,910	20,552	122,696	150-עד 300
4,113	26,362	71,154	300-עד 600
5,125	44,059	58,520	600-עד 1,200
2,722	19,720	15,106	1,200-עד 2,000
2,424	12,181	5,513	2,000-עד 4,000
2,768	8,735	2,084	4,000-עד 8,000
5,898	12,926	1,502	8,000-עד 20,000
8,506	14,451	836	20,000-עד 40,000
32,862	46,461	958	40,000-עד 200,000
18,321	17,468	134	200,000-עד 400,000
15,212	18,661	61	400,000-עד 800,000
3,443	5,574	9	800,000-עד 1,200,000
3,350	2,003	4	1,200,000-עד 1,600,000
1,937	1,831	2	1,600,000-עד 2,000,000
680	1,365	1	2,000,000-עד 3,200,000
5,012	1,558	2	מעל-3,200,000
143,312	292,147	3,793,647	סך-הכל

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 3,729,282,507 ו-5,911 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,762 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני ("האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2016		
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾
אשראי ללווה באלפי ש"ח		
3,029	2,738	1,925,915
4,969	3,461	589,021
6,937	6,275	462,931
6,101	10,353	292,807
4,688	14,611	174,690
4,543	19,325	113,967
3,879	25,418	68,198
4,386	40,109	52,832
2,439	17,870	13,614
2,321	11,833	5,316
2,712	8,817	2,067
5,838	12,971	1,499
8,393	14,653	836
34,282	47,373	971
16,334	17,055	126
15,133	20,152	63
2,311	4,428	7
5,817	4,038	7
717	927	1
1,968	673	1
3,947	2,937	2
140,744	286,017	3,704,871
סך-הכל		

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 276,084, 4,907 ו-5,026 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,759 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים*	
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
5	7	861	1,825
(א) אשראי תעודות			
52	61	6,009	5,659
(ב) ערבויות להבטחת אשראי			
79	68	22,854	24,511
(ג) ערבויות לרוכשי דירות			
206	185	23,588	23,070
(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות**			
43	49	24,628	25,618
(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק			
-	-	10,759	10,762
(ו) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים			
111	102	35,540	37,604
(ז) מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו			
97	87	25,734	24,634
(ח) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***			
84	68	19,570	19,725
(ט) התחייבויות להוצאת ערבויות			

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 311 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16: 289 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקן 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2017							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
86,114	9	3,036	451	20,698	-	61,920	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,442	2,226	590	1,108	24,345	54	37,119	ניירות-ערך
684	-	-	-	-	-	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
278,663	851	1,791	3,392	21,094	44,915	206,620	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,292	-	-	1,043	1,150	-	99	אשראי לממשלות
203	148	-	-	-	-	55	השקעות בחברות כלולות
3,392	3,392	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,013	816	217	648	1,544	1,041	7,747	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
5,621	1,252	24	67	61	7	4,210	נכסים אחרים
454,424	8,694	5,658	6,709	68,892	46,017	318,454	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
347,351	886	3,758	11,851	74,937	13,642	242,277	פיקדונות הציבור
4,149	-	35	438	1,443	125	2,108	פיקדונות מבנקים
320	-	-	-	98	6	216	פיקדונות הממשלה
367	-	367	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,058	-	132	11	937	24,580	3,398	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	787	222	437	1,635	1,347	7,621	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
25,126	954	310	203	1,826	783	21,050	התחייבויות אחרות
418,420	2,627	4,824	12,940	80,876	40,483	276,670	סך-כל ההתחייבויות
36,004	6,067	834	(6,231)	(11,984)	5,534	41,784	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(998)	-	(17)	-	1,015	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	160	5,610	14,237	429	(20,436)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(247)	369	(1,827)	-	1,705	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	66	166	(683)	-	451	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
36,004	6,067	(185)	(86)	(274)	5,963	24,519	סך-הכל כללי
-	-	(260)	(120)	(1,577)	-	1,957	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	208	682	(1,971)	-	1,081	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (106) מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
80,378	-	5,659	1,544	20,351	6	52,818	מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,449	2,256	1,074	805	19,171	541	47,602	ניירות-ערך
375	-	-	-	-	-	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
271,957	655	3,573	4,759	23,978	45,684	193,308	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,561	-	57	1,010	1,371	-	123	אשראי לממשלות
153	112	-	-	-	-	41	השקעות בחברות כלולות
3,363	3,363	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
11,916	369	457	173	3,992	638	6,287	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
5,953	1,346	155	30	187	230	4,005	נכסים אחרים
448,105	8,101	10,975	8,321	69,050	47,099	304,559	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
338,502	656	4,595	14,599	81,357	11,813	225,482	פיקדונות הציבור
4,377	-	27	553	1,771	182	1,844	פיקדונות מבנקים
345	-	-	16	193	10	126	פיקדונות הממשלה
484	-	19	81	384	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,560	-	94	15	1,208	26,963	5,280	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,587	369	326	171	3,835	988	6,898	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
24,025	1,053	260	94	1,479	482	20,657	התחייבויות אחרות
413,880	2,078	5,321	15,529	90,227	40,438	260,287	סך-כל ההתחייבויות
34,225	6,023	5,654	(7,208)	(21,177)	6,661	44,272	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(1,617)	-	15	-	1,602	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(3,604)	7,007	20,654	(626)	(23,431)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(906)	305	(487)	-	1,088	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	16	(57)	219	-	(178)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
34,225	6,023	(457)	47	(776)	6,035	23,353	סך-הכל כללי
-	-	111	160	(2,414)	-	2,143	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(262)	(583)	2,132	-	(1,287)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (124) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

31 בדצמבר 2017				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	101,562	24,176	65,044	34,309
התחייבויות	225,862	16,066	26,123	11,466
הפרש	(124,300)	8,110	38,921	22,843
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(7,505)	(3,964)	(2,728)	105
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	140	494	462	243
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(131,665)	4,640	36,655	22,948
מטבע-חוץ**				
נכסים	30,202	4,306	7,455	6,934
התחייבויות	62,659	12,890	16,198	984
הפרש	(32,457)	(8,584)	(8,743)	5,950
מזה: הפרש - בדולר	(25,025)	(8,236)	(7,639)	4,654
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	11,245	(4,230)	(1,540)	3,259
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	7,481	3,945	2,780	(89)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(140)	(494)	(462)	(243)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(25,116)	(5,133)	(6,425)	5,861
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2017				
נכסים***	131,764	28,482	72,499	41,243
התחייבויות****	288,521	28,956	42,321	12,450
הפרש	(156,757)	(474)	30,178	28,793
מזה: אשראי לציבור	44,673	21,392	54,779	30,089
מזה: פיקדונות הציבור	272,983	21,075	32,438	4,004

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- ** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.
- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,790 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 11,569 מיליון ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,416 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

31 בדצמבר 2017

שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
%-ב	במיליוני ש"ח							
2.8%	367,022	3,090	392,498	12,669	31,748	40,685	17,559	25,352
2.1%	317,461	100	321,492	4,110	1,273	6,773	9,357	7,363
-	49,561	2,990	71,006	8,559	30,475	33,912	8,202	17,989
-	(10,911)	-	(10,771)	-	-	865	(368)	313
-	2,371	-	2,542	-	-	569	634	-
-	41,021	2,990	62,777	8,559	30,475	35,346	8,468	18,302
3.0%	78,708	939	84,860	176	1,278	8,003	8,709	7,434
1.4%	98,332	14	98,687	72	351	862	774	894
-	(19,624)	925	(13,827)	104	927	7,141	7,935	6,540
-	(11,707)	1,028	(8,733)	166	513	6,092	7,491	6,248
-	16,108	(13)	17,305	166	143	1,123	1,791	1,777
-	10,911	-	10,771	-	-	(946)	349	(253)
-	(2,371)	-	(2,542)	-	-	(569)	(634)	-
-	(11,084)	925	(5,598)	104	927	5,626	7,650	6,287
2.9%	⁽⁴⁾ 445,730	4,029	477,358	12,845	33,026	48,688	26,268	32,786
1.9%	415,793	114	420,179	4,182	1,624	7,635	10,131	8,257
-	29,937	3,915	57,179	8,663	31,402	41,053	16,137	24,529
3.2%	277,812	3,811	307,081	9,127	32,320	38,602	16,807	21,298
1.7%	346,465	7	348,767	5	1,595	4,449	4,022	2,305

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

31 בדצמבר 2016				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	94,699	22,800	74,460	36,765
התחייבויות	211,391	15,259	23,968	11,804
הפרש	(116,692)	7,541	50,492	24,961
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(14,261)	4,163	(2,696)	639
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(157)	95	(90)	3
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(131,110)	11,799	47,706	25,603
מטבע-חוץ**				
נכסים	34,462	6,026	9,815	6,707
התחייבויות	72,754	13,004	18,284	2,589
הפרש	(38,292)	(6,978)	(8,469)	4,118
מזה: הפרש - בדולר	(30,560)	(7,100)	(9,758)	2,464
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	5,551	(2,203)	809	2,573
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	14,238	(4,184)	2,740	(661)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	157	(95)	90	(3)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,897)	(11,257)	(5,639)	3,454
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2016				
נכסים***	129,161	28,826	84,275	43,472
התחייבויות****	284,145	28,263	42,252	14,393
הפרש	(154,984)	563	42,023	29,079
מזה: אשראי לציבור	46,489	21,212	54,784	35,042
מזה: פיקדונות הציבור	267,564	20,724	33,419	5,111

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 4,655 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 13,648 מיליון ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,818 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

31 בדצמבר 2016								
שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	כלא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
ב-%	במיליוני ש"ח							
2.8%	355,849	3,577	377,036	7,514	28,765	40,829	15,856	26,062
2.5%	300,920	147	306,760	5	1,197	14,618	7,403	10,006
-	54,929	3,430	70,276	7,509	27,568	26,211	8,453	16,056
-	(9,533)	-	(9,140)	-	142	219	176	(462)
-	1,152	-	1,296	-	-	1,249	-	-
-	46,548	3,430	62,432	7,509	27,710	27,679	8,629	15,594
2.8%	84,155	1,175	92,392	223	1,786	11,145	7,201	7,758
1.1%	110,882	14	111,918	39	410	1,159	1,163	767
-	(26,727)	1,161	(19,526)	184	1,376	9,986	6,038	6,991
-	(21,849)	796	(18,647)	184	896	9,177	5,632	5,849
-	16,360	(10)	17,622	184	159	1,674	2,134	3,202
-	9,533	-	9,140	-	(152)	(337)	(126)	521
-	(1,152)	-	(1,296)	-	-	(1,249)	-	-
-	(18,346)	1,161	(11,682)	184	1,224	8,400	5,912	7,512
2.8%	⁽⁴⁾ 440,004	4,752	469,428	7,737	30,551	51,974	23,057	33,820
2.1%	411,802	161	418,678	44	1,607	15,777	8,566	10,773
-	28,202	4,591	50,750	7,693	28,944	36,197	14,491	23,047
3.0%	271,302	4,488	297,146	7,514	29,534	35,431	15,348	23,440
1.7%	337,846	8	340,510	5	1,482	3,396	1,892	3,188

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שווי ההוגן בסכום של 9 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-104 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששווי ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששווי ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2017				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
86,085	82,891	-	3,194	86,114
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
65,447	1,488	23,723	40,236	65,442
ניירות-ערך*				
684	684	-	-	684
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
279,771	274,566	-	5,205	278,663
אשראי לציבור, נטו				
2,302	2,302	-	-	2,292
אשראי לממשלות				
12,013	3,934	7,270	809	12,013
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,309	692	-	617	1,298
נכסים פיננסיים אחרים				
447,611	366,557	30,993	50,061	**446,506
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
348,827	343,456	-	5,371	347,351
פיקדונות הציבור***				
4,166	4,166	-	-	4,149
פיקדונות מבנקים				
334	334	-	-	320
פיקדונות הממשלה				
368	368	-	-	367
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
30,499	2,209	2,114	26,176	29,058
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים				
12,049	4,354	6,886	809	12,049
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
17,836	17,219	-	617	17,836
התחייבויות פיננסיות אחרות				
414,079	372,106	9,000	32,973	**411,130
סך-כל התחייבויות הפיננסיות				

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 85,209 מיליוני ש"ח ובסך של 18,062 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכלל ביתרת פיקדונות הציבור סך של 25 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2016			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
80,366	77,622	-	2,744	80,378	מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,450	1,459	17,177	52,814	71,449	ניירות-ערך*
375	375	-	-	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
271,727	268,036	-	3,691	271,957	אשראי לציבור, נטו***
2,571	2,571	-	-	2,561	אשראי לממשלות
11,916	2,593	8,932	391	11,916	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,562	853	-	709	1,561	נכסים פיננסיים אחרים
439,967	353,509	26,109	60,349	**440,197	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
339,692	335,808	-	3,884	338,502	פיקדונות הציבור***
4,394	4,394	-	-	4,377	פיקדונות מבנקים
362	362	-	-	345	פיקדונות הממשלה
484	484	-	-	484	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
35,101	2,714	2,107	30,280	33,560	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,587	371	11,825	391	12,587	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,498	16,789	-	709	17,504	התחייבויות פיננסיות אחרות
410,118	360,922	13,932	35,264	**407,359	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 889 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 89,214 מיליוני ש"ח ובסך של 17,201 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 7 מיליוני ש"ח ו-21 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2017			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
35,528	-	3,935	31,593
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
13,097	-	12,424	673
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
73	-	-	73
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
6,327	212	5,442	673
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
402	-	402	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
2,223	-	1,520	703
אגרות-חוב של אחרים זרים			
1,311	-	-	1,311
מניות סחירות			
ניירות-ערך למסחר			
5,069	-	-	5,069
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
71	-	-	71
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
3	-	-	3
אגרות-חוב של אחרים זרים			
67	-	-	67
מניות סחירות			
64,171	212	23,723	40,236
סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
445	196	249	-
חוזי שקל-מדד			
6,294	2,222	4,072	-
חוזי ריבית אחרים			
4,348	1,418	2,888	42
חוזי מטבע-חוץ			
914	90	57	767
חוזי מניות			
12	8	4	-
חוזי סחורות ואחרים			
5,214	-	-	5,214
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
617	-	-	617
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
82,015	4,146	30,993	46,876
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
465	93	372	-
חוזי שקל-מדד			
6,606	1,927	4,679	-
חוזי ריבית אחרים			
4,090	2,231	1,818	41
חוזי מטבע-חוץ			
877	93	16	768
חוזי מניות			
11	10	1	-
חוזי סחורות ואחרים			
25	29	(4)	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
5,214	-	-	5,214
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
617	-	-	617
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
157	-	-	157
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
18,062	4,383	6,882	6,797
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
42,424	-	3,521	38,903
8,172	-	7,142	1,030
164	-	-	164
5,739	156	4,380	1,203
913	-	615	298
2,854	-	1,519	1,335
1,313	-	-	1,313
ניירות-ערך למסחר			
8,420	-	-	8,420
84	-	-	84
3	-	-	3
7	-	-	7
54	-	-	54
70,147	156	17,177	52,814
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
470	78	392	-
7,072	876	6,196	-
3,708	1,594	2,091	23
638	37	233	368
28	8	20	-
7	7	-	-
3,691	-	-	3,691
709	-	-	709
86,470	2,756	26,109	57,605

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
522	-	522	-
7,495	287	7,208	-
3,942	71	3,848	23
605	12	225	368
23	1	22	-
21	23	(2)	-
3,691	-	-	3,691
709	-	-	709
193	-	-	193
17,201	394	11,823	4,984

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

חוזי שקל-מדד	-	522	-	522
חוזי ריבית אחרים	-	7,208	287	7,495
חוזי מטבע-חוץ	23	3,848	71	3,942
חוזי מניות	368	225	12	605
חוזי סחורות ואחרים	-	22	1	23
התחייבויות בגין נגזרים משובצים	-	(2)	23	21
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות	3,691	-	-	3,691
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף	709	-	-	709
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך	193	-	-	193
סך-כל ההתחייבויות	4,984	11,823	394	17,201

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2017			
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
858	858	-	-
48	48	-	-
906	906	-	-

נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

אשראי פגום שגביתו מותנית בביטחון	-	-	(207) ⁽¹⁾	-
השקעות במניות	-	-	(19) ⁽²⁾	48
סך-הכל	-	-	(226)	906

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
1,334	1,334	-	-
19	19	-	-
1,353	1,353	-	-

נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

אשראי פגום שגביתו מותנית בביטחון	-	-	(331) ⁽¹⁾	1,334
השקעות במניות	-	-	(9) ⁽²⁾	19
סך-הכל	-	-	(340)	1,353

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017 שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים)
-------------------------------	--	--	--------	---------	-----------------	-------------------	-------------------------------	--	-----------------

נכסים										
ניירות-ערך זמינים למכירה										
156	-	(15)	73	(2)	-	-	212	(15)	(2)	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו										
78	23	-	-	(1)	3	-	103	(9)	(3)	חוזי שקל-מדד
589	(49)	-	(28)	(75)	(116)	(26)	295	(113)	(1)	חוזי ריבית אחרים
1,523	(384)	-	41	(405)	(467)	(1,121)	(813)	(848)	(3)	חוזי מטבע-חוץ
25	(17)	-	3	(14)	-	-	(3)	(33)	(3)	חוזי מניות
7	(1)	-	-	(6)	-	(2)	(2)	(1)	(3)	חוזי סחורות ואחרים
(16)	(20)	-	(3)	10	-	-	(29)	(20)	(3)	נגזרים משובצים
2,362	(448)	(15)	86	(493)	(580)	(1,149)	(237)	(1,039)	(15)	סך-הכל

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016 שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים)
-------------------------------	--	--	--------	---------	-----------------	-------------------	-------------------------------	--	-----------------

נכסים										
ניירות-ערך זמינים למכירה										
151	-	5	-	-	-	-	156	5	(1)	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו										
115	(1)	-	-	(31)	-	(5)	78	5	(3)	חוזי שקל-מדד
1,004	76	-	85	(500)	63	(139)	589	61	(1)	חוזי ריבית אחרים
1,523	644	-	299	(916)	2	(29)	1,523	598	(3)	חוזי מטבע-חוץ
88	1	-	17	(81)	-	-	25	1	(3)	חוזי מניות
52	(11)	-	6	(40)	-	-	7	2	(3)	חוזי סחורות ואחרים
(2)	(17)	-	(3)	6	-	-	(16)	(18)	(3)	נגזרים משובצים
2,931	692	5	404	(1,562)	65	(173)	2,362	654	(18)	סך-הכל

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

ו. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

31 בדצמבר 2017			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
	212	ציטוט מצד נגדי לעסקה	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	103	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (0.96%) -2.77% -0.44%
חוזי ריבית אחרים	295	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.00%) -14.85% -0.44%
חוזי מטבע-חוץ	(813)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (1.20%) -14.85% -0.44%
חוזי מניות	(33)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (4.58%) -14.85% -0.44%
חוזי מניות	28	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (36.26%) -41.81% -36.14%
תשואת דיבידנד			
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.06% -0.97% (0.13%)
חוזי סחורות ואחרים	(2)	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (0.88%) -14.83% -0.44%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(29)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	48	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	858	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשחשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2016			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
156	ציטוט מצד נגדי לעסקה		
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
78	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	1.78%-3.01% (2.36%)
774	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.46%-5.86% (4.65%)
1,522	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.46%-5.86% (2.44%)
-	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	
2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	23.00%-44.17% (29.81%)
		תשואת דיבידנד	6.00%-6.00% (6.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.85%-0.85% (0.85%)
7	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	3.06%-5.86% (5.85%)
7	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה	0.94%-8.04% (3.51%)
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
19	הערכת שווי		
השקעה במניות לא סחירות			
1,334	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון			
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2017							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	389	231	-	-
231	205	8	8	1,754	1,699	-	-
(6)	(5)	-	-	-	-	-	-
225	200	8	8	1,754	1,699	-	-
12	2	-	-	215	134	-	-
התחייבויות							
1,277	164	65	48	-	-	20	18
30	-	-	-	-	-	-	-
147	58	82	80	-	-	-	-
-	-	35	35	-	-	7,198	7,198
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
1,031	683	8	7	1,769	730	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2017							
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו							
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים							
228	-	19	17	-	-	-	-
ניירות-ערך							
-	-	104	104	-	-	-	-
אשראי לציבור							
-	-	(1)	(1)	-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי							
-	-	103	103	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו							
-	-	203	203	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾							
1	1	1	1	-	-	-	-
נכסים אחרים							
התחייבויות							
57	15	134	107	-	-	2	2
פיקדונות הציבור							
-	-	18	18	-	-	-	-
התחייבויות אחרות							
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**							
254	6	73	65	-	-	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2016							
בעלי-עניין							
				מחזיקי מניות			
אחרים		נושאי משרה*		אחרים		בעלי שליטה	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	לסוף שנה	הגבוהה	לסוף שנה	הגבוהה	לסוף שנה	הגבוהה	לסוף שנה
במשך השנה**		במשך השנה**		במשך השנה**		במשך השנה**	
נכסים							
264	-	-	-	491	389	-	-
(1)7,033	(1)4,469	25	9	109	18	-	-
(66)	(38)	-	-	-	-	-	-
6,967	4,431	25	9	109	18	-	-
374	102			2	2		
התחייבויות							
18,041	11,509	71	65	341	156	21	20
62	30	-	-	-	-	-	-
1,360	850	88	82	215	212	-	-
-	-	35	34	1,921	1,790	6,890	6,831
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
(1)4,607	(1)3,427	(2)20	9	298	288	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 595 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 171 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2016: 641 מיליוני ש"ח ו-180 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2016: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2016							
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו							
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים							
	228		-		-		-
ניירות-ערך							
אשראי לציבור	84	-	102	79	-	49	45
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	(1)	(1)	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	84	-	101	78	-	49	45
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾	-	-	153	153	-	-	-
נכסים אחרים	1	-	2	-	-	-	-
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	65	20	142	109	-	3	2
התחייבויות אחרות	-	-	42	16	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**							
	348	254	73	62	-	4	4

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 ** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות ברוח הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
14	-	4	-	10	-	-	-	הכנסות ריבית נטו*
2	-	-	-	2	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
25	-	1	-	24	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
18	-	-	-	18	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(68)	-	(14)	-	(10)	(44) ⁽¹⁾	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(35)	-	-	-	-	(35)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 17
(9)	-	-	-	-	(9)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 10
(27)	-	(9)	-	26	(44)	-	-	סך-הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
203	-	2	1	186	-	14	-	הכנסות ריבית נטו*
27	(1)	-	-	28	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
132	98	1	-	24	-	9	-	הכנסות שאינן מריבית
5	-	-	-	5	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(158)	-	(10)	-	(26)	(103) ⁽²⁾	(19)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(89)	-	-	-	-	(89)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 17
(14)	-	-	-	-	(14)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 10
204	97	(7)	1	212	(103)	4	-	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 32 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 2 מיליון ש"ח.

(2) הטבות עובד לזמן קצר 39 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 44 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 6 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
219	1	10	-	207	-	1	-	הכנסות ריבית נטו*
(23)	(1)	1	-	(24)	-	1	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי -
142	121	1	-	25	-	(6)	1	הכנסות שאינן מריבית
2	-	-	-	2	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(166)	-	(13)	-	(29)	(89) ⁽¹⁾	(36)	1	הוצאות תפעוליות ואחרות
(78)	-	-	-	-	(78)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 17
								הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו -
(10)	-	-	-	-	(11)	-	1	מספר מקבלי הטבה 10
172	121	(1)	-	179	(89)	(40)	2	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויה בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 56 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 14 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

2015	2016	2017	
הכנסות (הוצאות)			
בגין נכסים			
238	211	14	מאשראי לציבור
-	-	-	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
9	13	-	מאגרות-חוב
3	-	-	מנכסים אחרים
בגין התחייבויות			
(26)	(18)	-	על פיקדונות הציבור
-	-	-	על פיקדונות מבנקים
-	-	-	על ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(5)	(3)	-	על אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	על התחייבויות אחרות
אחר			
-	-	-	עמלות מעיסקי מימון
-	-	-	הכנסות מימון אחרות
219	203	14	סך-הכל

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

עסקות ויתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ה. עסקה עם צד קשור

במהלך השנים 2013 ו-2014 רכש הבנק מניות של קבוצת דלק בע"מ, שהיווה צד קשור בשיעור של כ-1% מהון אותה חברה, בסך כולל של 160 מיליון ש"ח. שווי המניות ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם לסך של 93 מיליון ש"ח. במהלך תקופת ההחזקה בוצעה הפרשה לירידת-ערך. ביום 9 בפברואר 2017 חדלה קבוצת דלק בע"מ מלהיות צד קשור לבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

2015	2016	2017	
9,291	9,695	10,433	הכנסות ריבית
(1,842)	(1,945)	(2,151)	הוצאות ריבית
7,449	7,750	8,282	הכנסות ריבית, נטו
455	184	205	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,994	7,566	8,077	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות שאינן מריבית

995	1,052	553	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3,343	3,310	3,225	עמלות
101	91	138	הכנסות אחרות
4,439	4,453	3,916	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית

הוצאות תפעוליות ואחרות

4,202	4,101	4,206	משכורות והוצאות נלוות
1,343	1,343	1,291	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,353	1,890	1,997	הוצאות אחרות
6,898	7,334	7,494	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,535	4,685	4,499	רווח לפני מסים
1,855	2,120	1,883	הפרשה למסים על הרווח
2,680	2,565	2,616	רווח לאחר מסים
402	63	44	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים
			רווח נקי:
3,082	2,628	2,660	המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2016	2017	
		נכסים
75,182	84,079	מזומנים ופיקדונות בבנקים
63,258	57,054	ניירות-ערך
375	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
253,059	262,544	אשראי לציבור
(3,904)	(3,598)	הפרשה להפסדי אשראי
249,155	258,946	אשראי לציבור, נטו
2,504	2,292	אשראי לממשלות
17,018	16,781	השקעות בחברות מוחזקות
2,841	2,904	בניינים וציוד
11,631	11,876	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,145	4,929	נכסים אחרים
427,109	439,545	סך-כל הנכסים
		התחייבויות והון
349,819	362,447	פיקדונות הציבור
4,058	4,031	פיקדונות מבנקים
345	320	פיקדונות הממשלה
17,407	14,718	כתבי התחייבות נדחים
12,438	11,944	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,995	10,222	התחייבויות אחרות
393,062	403,682	סך-כל ההתחייבויות
34,047	35,863	הון
427,109	439,545	סך-כל ההתחייבויות וההון

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
3,082	2,628	2,660	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
(402)	(63)	(44)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
524	527	481	פחת על בניינים וציוד
21	24	21	הפחתות
455	184	205	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(382)	(384)	(115)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(8)	5	(14)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(5)	(8)	(39)	רווח ממימוש בניינים וציוד
86	98	(4)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(157)	(159)	(33)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
206	269	27	מסים נדחים, נטו
(3)	(93)	(5)	רווח ממכירות תיקי אשראי
549	250	1,880	התאמות בגין הפרשי שער
148	818	1,428	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכספים שוטפים
724	(45)	(80)	פיקדונות בבנקים
(15,683)	*4,011	(4,095)	אשראי לציבור
(507)	(136)	212	אשראי לממשלות
355	(256)	(309)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
3,179	937	(245)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(3,391)	(2,179)	3,499	ניירות-ערך למסחר
1,556	457	85	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
17	(448)	(27)	פיקדונות מבנקים
28,647	22,745	12,628	פיקדונות מהציבור
(101)	(9)	(25)	פיקדונות מהממשלה
(2,733)	(1,072)	(424)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1,069)	19	1,247	התחייבויות אחרות
15,108	28,120	18,914	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(137)	(7)	(130)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
241	12	131	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(24,463)	(36,039)	(36,227)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
10,760	12,819	10,945	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
10,871	14,993	26,735	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	*(5,177)	(6,096)	רכישת תיקי אשראי
493	4,324	140	תמורה ממכירת תיקי אשראי
52	67	251	דיבידנדים שהתקבלו מחברות מוחזקות
(347)	(566)	-	השקעות בחברות מוחזקות
259	-	-	תמורה ממימוש חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
(471)	(500)	(571)	רכישת בניינים וציוד
9	14	66	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(2,733)	(10,060)	(4,756)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון
(15)	(17)	-	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(2,702)	(3,034)	(2,561)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	5	-	הנפקת מניות ואופציות
(569)	(685)	(861)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
-	(27)	(39)	רכישה עצמית של מניות
(3,282)	(3,758)	(3,461)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
9,093	14,302	10,697	גידול (קיטון) במזומנים
49,393	57,937	71,989	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(549)	(250)	(1,880)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
57,937	71,989	80,806	יתרת מזומנים לסוף השנה

			ריבית וחסים ששולמו/או התקבלו
11,017	12,256	10,921	ריבית שהתקבלה
(2,228)	(2,650)	(2,497)	ריבית ששולמה
1	2	220	דיבידנדים שהתקבלו
(1,708)	(1,791)	(1,321)	חסים על הכנסה ששולמו
134	11	157	חסים על הכנסה שהתקבלו

* סווג מחדש.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות

בשנים האחרונות וגם בשנת 2017 גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

- בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרום).
- עיקר הוראות החוק:
- בתוך שלוש שנים מחודש ינואר 2017 חברות כרטיסי האשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.
- בנקים נדרשים לתפעל כרטיסי אשראי דרך 2 חברות מתפעלות לפחות, כאשר נתח השוק המרבי של חברה מתפעלת יהיה 52%.
- למשך תקופת המעבר, הוגבלה הפנייה של שני הבנקים הגדולים ללקוח, שברשותו כרטיס אשראי, לחלון של 45 ימי עבודה לפני סיום תוקף הכרטיס כדי להציע ללקוח לחדש את הכרטיס או לקבל כרטיס חדש.
- החל מחודש יולי 2018 הבנקים ידרשו להעביר לגופים פיננסיים שיואשרו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות.
- הבנק יחוייב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API (במקום בשיטת READ ONLY שתוכננה בתחילה). עד סוף 2018 הבנק ידרש להעביר לגורמים שלישיים את תעודת הזהות הבנקאית של הלקוח, את פירוט התנועות בחשבון העו"ש שלו ואת התנועות בכרטיס האשראי.
- החל מחודש אפריל 2017 מחוייבים הבנקים לאפשר ללקוחות להעמיד שעבוד שני לטובת מלווה אחר.
- הבנק ימכור את החזקותיו בשרותי בנק אוטומטיים (שב"א) שמעל 10% תוך 4 שנים כאשר זכויות ההצבעה בגין ההחזקות מעל השיעור האמור מורדות החל מיום 1 ביוני 2017. ניתנה סמכות לשר האוצר לחייב בנק לארח על תשתיות המחשב שלו בנקים אחרים ואגודות אשראי זאת תוך 18 חודשים מיום כניסת החוק לתוקף. שר האוצר יוכל להפעיל את סמכותו רק במידה ולא קמו חלופות טכנולוגיות אחרות לאספקת שירותי מחשב והתנאים שהציע הבנק לגוף המבקש להתארח אינם סבירים וזאת בתנאי שלא יהווה סיכון ליציבות הטכנולוגית של הבנק.
- הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי במשק

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב. בראש הוועדה יעמוד ח"כ איתן כבל. הוועדה תבחן את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, תקבע מסקנות ותגיש המלצות בנושא זה. הבנק נערך לדיוני הוועדה וישתף עימה פעולה כנדרש ועל פי החוק.

הוראות יוזמות מהותיות בשנת 2017

- משרד האוצר פרסם הצעת חוק מסגרת להקמת מערכת ניויד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service). ההצעה אושרה על-ידי ועדת השרים לעניני חקיקה וצפויה להתקדם במסגרת חוק התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים). על-פי ההצעה הבנקים יאפשרו מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, הקמת מערכת הניוד אמורה להסתיים בשנת 2021 ועלות ההקמה לכלל המערכת הבנקאית צפויה לעמוד על מאות מיליוני שקלים.
- רשות הגבילים העסקיים פרסמה דרישה, במסגרת התנאים לאישור ההסדר הכולל לסליקה צולבת בין חברות כרטיסי האשראי, למעבר של סולקים לסליקה יומית של בתי עסק. התנאים הסופיים ומועד תחילת הסליקה היומית טרם פורסמו.
- בנק ישראל פרסם מתווה להפחתת שיעור העמלה הצולבת בכרטיסי אשראי מ-0.7% ל-0.5% בארבע פעימות מדורגות, הפעימה הראשונה תחול בינואר 2019 והאחרונה בינואר 2023. בנוסף, המפקחת מבקשת להפחית את העמלה הצולבת בעסקות חיוב מיידי מ-0.3% ל-0.25% בשתי פעימות שיחלו בינואר 2021 ויסיימו בינואר 2023.
- בחודש יולי 2017 אישרה הכנסת את תיקון 3 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (חוק אשראי הוגן) במסגרתו בין היתר נקבעה לראשונה תקרת ריבית אחידה לכל הגופים המלווים (ריבית בנק ישראל 15%+). בנוסף הושגו כללי הגילוי הנאות בעת מתן אשראי בין בנקים לגופים חוץ בנקאיים.
- בנק ישראל ומשרד האוצר פועלים לחקיקת חוק אסדרת שירותי תשלום על-פי עקרונות PSD 2. תזכיר חוק להערות הציבור פורסם ביולי 2017.
- במסגרת חוק שינוי מבנה הבורסה, אשר אושר בכנסת בחודש אפריל 2017, נקבעו חובות לדווח לבורסה על העמלות שחברי בורסה וחברי מסלוקה גובים מלקוחותיהם, בכלל זה עמלות מסחר ועמלות סליקה, וכל שינוי בהן. זאת החל מיולי 2018.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- ביום 6 באפריל 2017 פורסם תיקון מס' 63 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 שעניינו שינוי מבנה הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ. בהמשך לתיקון הנ"ל, אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב ביום 7 בספטמבר 2017, הסדר לשינוי מבנה הבורסה על פיו הוקצו לבנק כ-11.6% ולפועלים סהר כ-1.6%, סך-הכל לקבוצת הבנק כ-13.2% מאמצעי השליטה בבורסה ומהזכויות בהון המונפק והנפרע שלה. בהתאם לתיקון, בתוך 5 שנים ממועד אישור ההסדר או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם מביניהם, על הבנק למכור את החזקותיו בבורסה כך שלא יחזיק למעלה מ-4.99% מאמצעי השליטה בה. עד למועד המכירה, אמצעי השליטה האמורים לא יקנו לבנק זכויות (פרט לזכויות בהון) מעבר לזכויות שמקנה החזקה בשיעור של 4.99% מכלל אמצעי השליטה בבורסה. בנוסף, בהתאם לתיקון לחוק, חברי הבורסה שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי החזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה לפי דוחותיה הכספיים לשנת 2015 (כ-508 מיליון ש"ח). ביום 18 בינואר 2018 הגיש הבנק לבורסה הצעה למכירת החזקותיו בבורסה העולות על 4.99% ופועלים סהר הגישה לבורסה הצעה למכירת כל החזקותיה, וזאת במענה לפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 לבעלי המניות לרכישת מניותיהם. בהתאם להצעת הבורסה, סך התמורה המוצעת בגין רכישת כלל מניות הבורסה תעמוד על סכום של 500 מיליון ש"ח. בהתאם להצעה, הבורסה רשאית להודיע על רכישת כלל המניות או חלקן ולהמחות את זכותו של בעל המניות למכירת זכויותיו לצד שלישי שתבחר הבורסה. תוקף ההצעה שהגישו הבנק ופועלים סהר הינו עד יום 18 באפריל 2018. לתיקון אין השפעה בשלב זה על הדוחות הכספיים של הבנק.
- הצעת חוק פרטית לביטול עמלת הפירעון המוקדם נמצאת על שולחן הכנסת לדיון בהכנת החוק לקריאה ראשונה.
- נחקק תיקון לחוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 במסגרתו נקבע כי בנק ישראל יקים וינהל מאגר אשראי ארצי. מטרתו של החוק לקדם שיתוף נתוני אשראי ממגוון מקורות המידע הקבועים בחוק, שמירתם במאגר מידע מרכזי ומסירת מידע זה ללשכות אשראי לצורך עיבודם והעברתם, בין השאר, לנותני אשראי. כתוצאה מהחוק לכלל אזרח יהיה דירוג אשראי כאשר דירוג זה ימסר לנותן אשראי בעת בקשת אשראי ולאחר הסכמת האזרח. המאגר מתוכנן להתחיל לפעול בחודש אוקטובר 2018 כאשר הבנק נדרש להתחיל להעביר מידע לצורך אגירתו במאגר החל מחודש אוקטובר 2017. בנק ישראל החל באפיון שלב ב' של המאגר והוציא לבנק הוראות מתאימות.
- נחקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים שמסדיר את הפיקוח על גופים חוץ בנקאיים שאינם גופים מוסדיים, כולל נש"מים ואגודות אשראי. החוק יאפשר הקמת אגודות אשראי ("בנקים חברתיים") עם דרישות הון עצמי מופחתות של 3 מיליון ש"ח במקום 75 מיליון ש"ח. נקבע כי גוף שהיקף פעילותו הוא עד 1.5 מיליארד ש"ח יהיה בפיקוח רשות שוק ההון.
- נחקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון - הפעלת מערכת לתיווך באשראי). הצעת החוק מסדירה את פעילותן של פלטפורמות אינטרנטיות המתווכות בין אנשים ועסקים לשם הלוואות המונים במתכונת Peer to Business-I Peer to Peer. בין היתר, בהצעת החוק נקבע כי הבנקים וחברות בשליטתן לא יוכלו לעסוק בתחום ה-P2P למשך שלוש שנים מיום תחילת החוק.
- בנק ישראל פרסם את נוהל בנקאי תקין 450 העוסק בהליכי גביית חובות ומסדיר את הפעולות שעל הבנק לנקוט כדי להגביר את השקיפות והוגנות בעת גביית חובות מלקוחות. בין היתר הוראה קובעת את דרכי קביעת ריבית הפיגורים המירבית, אופן הגילוי הנאות ללקוח ודרכי התנהלות הבנק בהליכי הוצאה לפועל. ההוראה תיכנס לתוקף בחודש פברואר 2018.
- הצעת החוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי אושרה במליאת הכנסת בתחילת חודש מרץ 2018. הוראות החוק מגבילות את התמורה שהבנק יוכל לקבל ממימוש ביטחונות. לפי הוראות החוק נושה מובטח בשעבוד צף רשאי להפרע רק עד 75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש השעבוד הצף והיתרה תפרע חובות של נושים בלתי מובטחים. צמצום השעבוד הצף עלול להשפיע באופן משמעותי על נכונות נושים מובטחים להעמיד אשראי בהסתמך על שעבוד צף בלבד. בנוסף, החוק פוגע ביכולת הבנק לגבות ריבית פיגורים מחייב הנמצא בהליך חדלות פירעון מאחר וריבית הפיגורים שנוספה לחוב החל ממועד מתן הצו תידחה לאחר תשלום כל החובות הבלתי מובטחים.
- בנק ישראל פרסם במהלך 2017 מספר רב של טיוטות נוהל בנקאי תקין, לעיקריות בהן העוסקות במיקור חוץ, ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה, מתן מענה טלפוני ופיקוח על שלוחות חו"ל, צפויה השפעה על פעילות הבנק.
- בכוננת הבורסה להיכנס לפעילויות חדשות כמו קסטודי והקמת מאגר השאלות, המתחרות בפעילות הבנק בתחום. כניסת הבורסה המופקדת כרגולטור על חלק מתחומים אלו, בעייתית ונגועה בניגודי עניינים. איגוד הבנקים פנה בשם הבנקים לרשות ניירות-ערך והסביר את הבעייתיות בכך שהבורסה תפעל כמתחרה בתחום עליו היא מפקחת.
- בחודש ינואר 2018 המציאה רשות ההגבלים העסקיים לישראל טיוטה של תנאי פטור הסליקה המקומי. הטיטה כוללת, בין היתר, התייחסות לחובת חברות כרטיסי האשראי לצרף להסכם, באופן שוויוני וללא עלות, כל מנפיק, סולק או מי מטעמם שיבקש להצטרף להסכם, להעמיד לרשותו את כל המידע הדרוש לו לצורך הצטרפותו ופעילותו על פיו, ולבצע התאמות, ככל שנדרש, באופן שיאפשר לשחקן חדש להצטרף להסכם ולפעול על-פי הוראותיו. בנוסף כוללת הטיטה הוראה, לפיה העברת כספים בין מנפיק וסולק בגין עסקות המבוצעות בתשלום בודד, תתבצע לא יאוחר מיום לאחר מועד ביצוע העסקה.

הקלות לבנקים חדשים

- ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים "מתווה להקמת בנק חדש בישראל". ובו מדיניות חדשה של הסרת חסמי כניסה לגופים חדשים במערכת הבנקאית. המתווה עוסק במתן רישיון בנקאי לחברות כרטיסי האשראי ובתנאים הנדרשים להקמה מהיסוד של בנק חדש. נקבע כי ההקלות המוצעות לבנקים חדשים לא יכנסו לתוקף עד להקמת מאגר נתוני אשראי, יצירת ביטוח פיקדונות וחקיקת חוק לטיפול בבנק כושל.
- יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

ביאור 36 צמצום פעילות בנקאות פרטית בינלאומית

א. מכירת תיק נכסי לקוחות בנקאות פרטית בסניף מיאמי

ביום 15 במאי 2017 הושלמה העסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של סניף מיאמי בארצות-הברית ל-Safra National Bank of New York ("בנק ספרא"). התמורה בגין המכירה הסתכמה בסך של כ-51 מיליון ש"ח.

ב. בנק הפועלים שוויץ

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה. כחלק מההחלטה על היציאה מהפעילות בשוויץ אישר דירקטוריון הבנק עקרונית גם את הפסקת הפעילות בחברות בקבוצת Poalim Asset Management (להלן: "קבוצת PAM"). בהמשך להחלטה זו, ביום 2 באוקטובר 2017 חתם הבנק על מזכר הבנות מחייב עם Sarasin (Luxembourg) S.A. Bank J. Safra Sarasin AG and Banque J. Safra (ביחד, "בנק ספרא") למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. בהתאם למזכר הבנות, עם השלמת העסקה ככל שתושלם, התמורה הצפויה בגין המכירה (בכפוף להתאמות בעיקר כתלות בהיקף חשבונות הלקוחות שיועברו) היא בין 22 ל-25 מיליון פרנקים שוויצרים (בין כ-78 לכ-89 מיליון ש"ח). כחלק מהעסקה, מספר מנהלי קשרי לקוחות ועובדים אחרים של בנק הפועלים שוויץ מסניפיו בשוויץ ולוקסמבורג, מחברת הבת שלו בישראל וממשרד הנציגות שלו בישראל אמורים לעבור לבנק ספרא. ככל שתושלם העסקה, המעבר מתוכנן להתבצע במהלך שנת 2018. השלמת העסקה כפופה, בין היתר, לאישורי הרשויות הרגולטוריות, לחתימה על הסכם מפורט ולתנאים נוספים.

העלויות המוערכות ליציאה מהפעילות בשוויץ ומקבוצת PAM, הכוללות בעיקר פיצויים והתחייבויות בגין שכירות ארוכת טווח נכללו בדוחות כספיים אלה והן מסתכמות בסך של כ-131 מיליון ש"ח.

כמו-כן הבנק עשוי לשאת בעלויות נוספות אשר יכללו בתקופות הדיווח הבאות ועד למועד השלמת הליך היציאה מהפעילות. לאחר הפסקת פעילות הפועלים שוויץ לא תיוותר לבנק פעילות משמעותית בתחום הבנקאות הפרטית בחו"ל.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרי"כ במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2 / באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market – שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan – אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk – מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule – חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

א

איגוח 393, 198, 197, 139, 38

אנשים קשורים 389, 388, 375, 373, 371, 368, 359, 298, 297, 288, 136

אשראי לציבור 57, 56, 55, 54, 53, 52, 51, 44, 43, 40, 39, 30, 26, 17, 12

, 211, 208, 160, 159, 158, 141, 130, 127, 125, 118, 115, 109, 64, 63, 58

, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213

, 254, 253, 252, 251, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 242, 241

, 280, 279, 274, 273, 272, 271, 264, 263, 262, 260, 258, 257, 256, 255

, 346, 341, 339, 337, 336, 334, 328, 325, 321, 318, 316, 314, 312, 310

393

ג

גידור 200, 199, 151, 150, 139, 129, 128, 123, 114, 83, 69, 50, 46, 28

202, 201

ד

דיבידנד 269, 183, 172, 162, 139, 119, 117, 116, 70, 44, 35, 34, 17, 12

385, 356, 281, 270

ה

הון אנושי 331, 304, 287, 5

הון מניות 364, 149, 117, 116, 37

היוון עלויות תוכנה 132

הלבנת הון 329, 319, 91, 90, 89, 87, 22

הלוואות לדיור 97, 70, 69, 68, 58, 57, 56, 55, 50, 44, 43, 38, 31, 30, 12

, 236, 235, 234, 232, 229, 228, 221, 220, 211, 210, 159, 158, 127, 125

315, 314, 313, 305, 287, 255, 252, 251, 250, 242, 241, 240, 239, 237

הליכים משפטיים 196, 93, 91, 22, 11

הפרשה לירידת-ערך 282, 165

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 244, 243, 126

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 339, 161, 152, 126, 26

ו

ועדת שטרומ 323, 312, 309, 282, 94

ז

זכויות עובדים 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 147, 133, 118, 109

280, 178, 177, 176

ח

חובות פגומים 158, 133, 125, 123, 97, 63, 61, 60, 54, 52, 51, 31, 17, 16

, 244, 243, 241, 240, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213, 211, 208, 159

341, 262, 249, 248, 247, 246, 245

י

ירידת-ערך 133, 130, 128, 118, 100

ח

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 233, 232, 136, 109, 45, 44, 33, 12

308, 287, 236, 235, 234

מגזרי פעילות פיקוחיים 210, 208, 206, 205, 136, 109, 40, 39, 12, 11

, 228, 226, 224, 223, 222, 221, 220, 218, 216, 215, 214, 213, 212, 211

232, 231, 230, 229

מדינות זרות 32

מדיניות חשבונאית 129, 128, 127, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 109

137, 136, 135, 134, 133, 132, 131, 130

מדיניות ניהול סיכונים 48, 47

מימון ממוכף 71, 70, 12

מינוף 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 109, 38, 16, 12

מסגרות אשראי 255, 126, 98, 31

נ

נגזרים 83, 80, 78, 76, 74, 72, 64, 63, 58, 57, 56, 55, 49, 42, 34, 24, 12

, 188, 140, 139, 138, 131, 130, 129, 128, 125, 121, 118, 115, 109, 99, 98

, 257, 256, 254, 253, 252, 251, 215, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199

, 300, 280, 279, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263, 262, 260, 258

, 345, 344, 343, 342, 341, 338, 337, 336, 334, 328, 327, 326, 317, 301

393, 346

ניילות 204, 198, 197, 190, 97, 86, 85, 84, 62, 49, 48, 46, 35, 16, 12, 11

ניירות-ערך 56, 55, 50, 46, 45, 37, 33, 32, 30, 29, 28, 24, 17, 16, 15, 12

, 128, 125, 121, 119, 118, 115, 114, 109, 100, 92, 91, 89, 63, 60, 58, 57

, 162, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 151, 150, 138, 131, 130, 129

, 243, 241, 240, 239, 238, 237, 232, 215, 205, 198, 196, 192, 188, 183

, 266, 265, 264, 263, 262, 257, 256, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244

, 296, 295, 291, 283, 281, 280, 279, 277, 274, 273, 272, 271, 268, 267

, 368, 359, 358, 343, 341, 337, 336, 334, 329, 328, 327, 315, 299, 297

393, 377

נכסים אחרים 166, 159, 158, 128, 127, 118, 115, 109, 58, 57, 56, 55, 38

, 253, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 241, 240, 239, 238, 237

342, 337, 336, 334, 280, 279, 274, 273, 272, 271, 257, 256, 254

231, 229, 226, 223, 221, 218, 214, 213, 211, 208, 184, 38, 36 **נכסי סיכון**

<p>צ</p> <p>צדדים קשורים 277, 276, 275, 274, 272, 121</p> <p>ך</p> <p>רוח למניה 335, 333, 152, 149, 137, 136, 113, 109</p> <p>ש</p> <p>שווי הוגן 109, 100, 99, 98, 83, 82, 80, 78, 76, 74, 73, 72, 37, 34, 28, 24 ,154, 153, 151, 150, 140, 136, 133, 131, 130, 129, 128, 123, 121, 114 ,262, 257, 256, 215, 204, 203, 202, 201, 198, 174, 162, 157, 156, 155 338, 301, 300, 271, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263</p> <p>ת</p> <p>תגמול 306, 296, 295, 294, 293, 292, 291, 288, 179, 172, 171, 170, 169 393, 392, 389, 388, 376, 375, 373, 372, 369, 368, 359</p> <p>תיק למסחר 32</p> <p>תשלום מבוסס מניות 180, 179, 142, 134, 122, 121, 118, 117, 116, 109 296, 295, 294, 291, 280, 276, 275, 182, 181</p>	<p>ס</p> <p>סייבר 384, 283, 97, 88, 18</p> <p>סיכון אשראי 56, 55, 54, 53, 51, 50, 49, 46, 38, 36, 32, 31, 26, 17, 12, 11 ,129, 127, 126, 125, 123, 109, 99, 98, 97, 66, 65, 64, 63, 61, 60, 59, 58, 57 ,242, 241, 240, 239, 238, 237, 204, 203, 184, 169, 160, 159, 141, 130 ,271, 255, 254, 253, 252, 251, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243 339, 317, 311, 274, 273, 272</p> <p>סיכונים אחרים 97, 46, 18</p> <p>סיכון מוניטין 97, 92, 91, 46, 18, 11</p> <p>סיכון מימון 85</p> <p>סיכון נזילות 204, 97, 85, 46, 16, 11</p> <p>סיכון סביבתי 92, 11</p> <p>סיכון ריבית 97, 71, 46, 35</p> <p>סיכון שוק 204, 130, 129, 98, 97, 71, 46, 38, 12, 11</p> <p>סיכון תפעולי 204, 184, 97, 87, 46, 38, 36, 18, 11</p> <p>ע</p> <p>עמלות 141, 125, 113, 109, 95, 44, 43, 41, 40, 39, 27, 26, 23, 17, 16, 12 ,230, 228, 224, 222, 220, 216, 214, 212, 210, 206, 196, 195, 194, 142 ,314, 312, 310, 309, 298, 290, 287, 282, 278, 277, 236, 235, 234, 233 341, 340, 335, 333, 328, 325, 321, 318, 316</p> <p>ענפי משק 311, 64, 63, 59, 57, 50, 49, 33, 31, 12</p> <p>פ</p> <p>פחת והפחתות 142</p> <p>פיקדונות הציבור 138, 115, 109, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 33, 30, 17 ,235, 234, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213, 211, 208, 198, 167, 166 ,297, 279, 277, 274, 273, 272, 271, 264, 263, 260, 258, 257, 256, 236 ,336, 334, 329, 328, 322, 321, 319, 318, 317, 316, 312, 310, 301, 300 346, 344, 343, 337</p>
---	---